

ΝΙΣΤΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
3^{ΟΝ} - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1957 - ΤΕΥΧΟΣ 18

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ — ΠΕΙΡΑΙΩΣ "Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ,,

ΕΚΔΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Κ. ΜΟΥΡΑΣ
'Αντιπρόεδρος: Κ. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
Γραμματεὺς: Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
Ταμίας: Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Δ. ΚΕΝΤΡΗΣ
Ι. ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ
Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
ΜΕΛΗ: "Ο Πρόεδρος "ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ,, 'Αθηνών
"ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ,,
"ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΘΕΡΜΙΑΝΗΣ,,

ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Κ. ΜΟΥΡΑΣ - ΠΑΥΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ - Α. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ - Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ἀριθ. 46, Γ' δροφος ἀριθ. Γραφ. 110 — ΑΘΗΝΑΙ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ: Νέα 'Υόρκη: 'Ιάκωβος Καραβάκης, Ρόδος: Γ. Κουμέντος. Κῶς: Α. Πληθίδης
Νίσυρος: Νικ. Διακομιχάλης

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ: Ι. Παυλίδης — Π. Γ. Σακλαριδης

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60 — ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΟΛΛΑΡΙΑ 3 — ΑΕΡΟΠ. ΑΠΟΣΤ. ΔΟΛΛ. 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οι Σύλλογοί μας — Τῆς Συντάξεως	Σελίς 1
Σύλλογικαί 'Ανακοινώσεις	» 2
Κρίσεις καὶ Σχόλια	» 4
Λαογραφικά Σύμμεικτα Νισύρου—Μητροπολίτου Κῶ 'Ερμανουήλ	» 8
'Η λειτουργία τῶν Λουτρῶν Νισύροι—Παναγ. Σακελλαρίδη	» 11
'Η Κορφή τοῦ Νισύρου (ποίημα)—'Αγγέλου Σικελιανῶ	» 14
Γιά Σᾶς (ποίημα) — Δημ. Μπαλαλᾶ	» 15
'Ο Κίτσικας (ποίημα) — Δημ. Μταλαλᾶ	» 15
'Απ' ὅ,τι θυμᾶμαι — Ν κῆτα Σακελλαρίδη	» 16
Τὰ μοναστήρια τῆς Νισύρου — Νικήτα Κουμέντου	» 17
'Αμυγδαλιά — Γιάννη Ζαχαριάδη	» 20
'Αρχαῖα Νομίσματα Νισύρου — Λαζ. Κοντοβεροῦ	» 23
Τὸ Μοιρολόι τῆς Παναγίδας (Σπηλιανῆς)	» 24
'Ιστορικὰ ἔγγραφα Νισύρου—Δημοσ - 'Επιμέλεια Κ. Σακελλαρίδη	» 25
Τὸ «Γιαλὶ» τῆς Νισύρου — Γεωργ. 'Εμμ. Παρθενιάδης	» 26
Τὸ Δεκαπενταύγουστο — Καλλιόπης Κώνστα	» 27
'Απολογισμὸς 'Ιερᾶς Μονῆς Σπηλιανῆς	» 30
'Η παρανομία καὶ ἡ κακουργία τῆς Μάνας (Νισύρικο Δημοτικὸ τραγοῦδι)—Συλλογῆς Α. Κ. Κοντοβεροῦ	» 31
'Επιστολαὶ πρὸς τὴν Σύνταξιν	» 32
Νισυριακοὶ 'Αντίλαλοι	» 16α

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΤΩ ΝΟΜΩ

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Σύλλογος Νισυρίων "Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ,,
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΤ. ΤΖΑΝΕΤΗ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ 17 - ΑΘΗΝΑΙ

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ
Α Θ Η Ν Ω Ν — Π Ε Ι Ρ Α Ι Ω Σ «Ο Γ Ν Ω Μ Α Γ Ο Ρ Α Σ»

ΒΑΣΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Τὰ «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» παρουσίασαν ἀπὸ τῶν στηλῶν των, τὴν πρόοδον ποὺ τὰ τελευταῖα χρόνια γίνηκε σὲ ἔργα πολιτισμοῦ εἰς τὴν Νίσυρον. Ἐτονίσαμεν μέσῳ τοῦ περιοδικοῦ μας τὴν ἐξαιρετικὴν συμβολὴν τῶν Συλλόγων μας εἰς τὴν πρόοδον τῆς Νήσου μας καὶ ἐσημειώθη τὸ γεγονός πῶς ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα μαζί με τὴν προσδευτικότητα ποὺ διακρίνει, ἀπὸ μακροῦ, τοὺς ξενητευμένους Νισυρίους, εἶναι ἡ χρυσὴ ἀλυσίδα ποὺ κάμνει νὰ συνεχίζεται ἡ εὐγενὴς παράδοσις τῆς Συλλογικῆς προσπαθείας καὶ ποὺ συνδέει τὸ παρελθὸν μετὰ τὸ παρόν, χωρὶς τοῦτο νὰ αἰσθάνεται μειονετικότητα. Δὲν περιοριζόμεθα νὰ ἐξάρωμεν ἐπιτυχίας, ἀλλὰ σημειώνομε καὶ τὰ ἀσθενῆ μας σημεία. Τονίζομε τὰ σημεία ποὺ παρουσιάζουν ἀτελείας εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν διὰ τὴν πρόοδον τοῦ μικροῦ μας νησιοῦ. Μὲ ὁδηγὸν πάντοτε τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν γενέτειραν, ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον μας τὴν χαλάρωσιν τοῦ Συλλογικοῦ Πνεύματος, ἐσημειώσαμε μετὰ μεγάλης λύπης, ὅτι, ἐνῷ ὅλοι οἱ Νισυριοὶ ὅταν τοὺς ζητηθῇ, προσφέρουν διὰ τὰ κοινὰ μετὰ προθυμίαν, δὲν προσέρχονται μετὰ τὸν ζῆλον, τὸν γνωστὸν εἰς τοὺς παλαιοτέρους, κοντὰ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Σωματείου των. Εἶναι εὐκόλον εἰς ὅλους νὰ ἐκτιμήσουν πόσῃ ζημίαν προκαλεῖ τὸ μειονέκτημα τοῦτο διὰ τὰ σωματεῖα μας τῶν πολυπληθῶν σήμερον εἰς ξένῃν Νισυριακῶν παροικιῶν, ὅταν εἰς τὴν συνείδησιν ὅλων ἀνεξαίρετως ὑπάρχῃ ἡ πίστις διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς προκοπῆς τῶν Συλλόγων μας. Μὲ τὸ σημερινόν μας ἄρθρον δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα. Σήμερον ποὺ τὰ Νισυριακά Χρονικά κατέκτησαν τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν συμπατριωτῶν μας, θὰ μπορέσουν μετὰ τοὺς νέους συνεργάτας των, ποὺ ἡμέρα μετὰ τὴν ἡμέρα, αὐξάνονται σὲ ἀριθμόν, νὰ ἀνανεώσουν τὸ Συλλογικὸν ἐνδιαφέρον, μετὰ κατεύθυνσιν τὰ ζωτικά, τὰ ἐνδιαφέροντα ζητήματα τοῦ τόπου μας. Κερδίζομεν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν συμπατριωτῶν μας —τοῦτο τὸ μαρτυροῦν καὶ οἰκονομικοὶ ἐνισχυταὶ τοῦ ἔργου μας καὶ ἡθικοὶ συμπαραστάται τῆς σκληρῆς προσπάθειας μας διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας —μετὰ ἀποτέλεσμα νὰ πληθαίνουν οἱ συμπατριῶται μας ποὺ τώρα μὲν αἰσθάνονται ἐνδιαφέρον νὰ ἐνημερώνωνται διὰ τὰ Νισυριακὰ ζητήματα αὔριον δὲ ἀσφαλῶς θὰ αἰσθάνωνται τὴν ἀνάγκην νὰ συμβάλουν διὰ τὴν καλυτέραν των ἐπίλυσιν. Δὲν περιορίζονται συνεπῶς σήμερον νὰ κάμουν ἐκκλησίαν πρὸς ὅλους τοὺς Νισυρίους τὰ Νισυριακά Χρονικά νὰ πυκνώσουν τὰς τάξεις τῶν τοπικῶν μας Συλλόγων, ἀλλὰ καθορίζουν δι' ἑαυτὰ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμβάλουν μετὰ τὸν καλύτερον τρόπον, μετὰ τὸν εὐρυνόμενον περὶ αὐτὰ κύκλον τῶν συνεργατῶν των εἰς τὴν προαγωγὴν ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πλέον βασικοὺς σκοποὺς των. Τῆς ἐνισχύσεως καὶ τῆς ἀνυψώσεως τῶν σωματείων μας διὰ τῆς προσχωρήσεως εἰς αὐτὰ τοῦ συνόλου τῶν μελῶν τῶν παροικιῶν μας καὶ τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς των εἰς τὰς προσπάθειας τῶν Συλλόγων μας.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Σύλλογος «Ὁ Γνωμαγόρας» Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν Νισυρίων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς «Ὁ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» ἀπεφάσισε κατὰ τὴν τελευταίαν του συνεδρίασιν νὰ καλέσῃ τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ προβλεπομένην τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τὴν Κυριακὴν 1ην Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. Θέματα τῆς ἐν λόγῳ Γενικῆς Συνελεύσεως θὰ εἶναι: α) Ἐκθεσίς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν χρῆσιν 1954)1956. β) Ἀπολογισμὸς τῆς μέχρι τοῦδε δράσεως τοῦ Δ.Σ. καὶ γ) Ἀνακοινώσεις ἐπὶ τῶν καθόλου ζητημάτων τῆς Συλλογικῆς προσπάθειας.

Ἐπίσης τὸ Δ.Σ. ἀπεφάσισε, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τονώσεως τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ Νισυριακῆς παροικίας, τὴν ὀργάνωσιν παννισυριακῆς συγκεντρώσεως ἐν Ἀθήναις ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν καὶ συγκεκριμένως περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Δεκεμβρίου.

Σύλλογος «Παναγία ἡ Θερμιανή» Ἀθηνῶν.

Τὴν Κυριακὴν 22αν Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ὁ Σύλλογος «Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ Ἡ ΘΕΡΜΙΑΝΗ» ἐώρτασε ὅπως καὶ πέρυσιν τὴν ἑορτὴν τῆς Παναγίας τελεσθείσης ἑορτοκλασίας ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς Νέας Σμύρνης, εἰς ἣν παρευρέθησαν πλεόν τῶν τριάκοντα μελῶν, ὡς καὶ ἀρκετοὶ φίλοι τοῦ Συλλόγου ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἤδη δὲν παραλείπουν νὰ ἐκδηλώνουν τὸ ἐνδιαφέρον των διὰ πᾶσαν ἐκδήλωσιν τοῦ Συλλόγου.

Ἡ ἑορτὴ συνεχίσθη εἰς τὸ κέντρον Φυστικῆς ὅπου μετέβησαν οἱ ἐκκλησιασθέντες καὶ παρετέθη πρόγευμα ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου μὲ χοροὺς Δωδεκανησιακοὺς καὶ τὴν πατροπαράδοτον κούππα. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ προγεύματος τούτου, τοῦ ὁποίου τὰ ἔξοδα, ὡς ἐδήλωσεν ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ Πρόεδρος κ. Ἀλέξ. Καράλης, διέθεσεν ἐξ ἰδίων πρὸς ὄφελος τοῦ Συλλόγου, ἐπεκράτησε μεγάλη εὐθυμία μὲ διάχυτόν τὸ πατριωτικὸν χρῶμα.

Τὴν 17ην Νοεμβρίου ἐ.ἔ. καὶ ὥραν 10.30 π.μ. ὁ αὐτὸς Σύλλογος, ληγούσης τῆς θητείας τοῦ παρόντος Διοικητικοῦ Συμβουλίου, συγκαλεῖ Τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν μελῶν μὲ θέματα τὴν λογοδοσίαν τοῦ Δ.Σ. καὶ ἑκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῆς διετίας Νοεμβρίου 1955—Νοεμβρίου 1957, συζήτησιν καὶ λήψιν ἀποφάσεων ἐπὶ διαφόρων ζωτικῶν διὰ τὸν Σύλλογον θεμάτων ὡς καὶ ἀρχαιρεσίας διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Σύλλογος «Ἁγ. Ἰωάνν. Θεολόγος» Ἀθηνῶν

—Με καθολικὴν συμμετοχὴν τῶν Μελῶν ἐτελέσθη καὶ ἐφέτος ἡ ἐτησίᾳ ἑορτὴ τοῦ Συλλόγου, διὰ παρακολουθήσεως θείας Λειτουργίας μετ' ἀρτοκλασίας εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Ἀθανασίου—Θησείου, τὴν Κυριακὴν 13ην Ὀκτωβρίου.

—Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασίν του, ἀπεφάσισε τὴν προικοδότησιν εἰς Νικιὰ τῆς Καλλιόπης, θυγατρὸς Θεοδώρου Ἀσημακοπούλου καὶ Κατίνας τὸ γένος Λοΐζου, διὰ καταθέσεως εἰς τὸν εἰδικὸν λογαριασμὸν χιλίων (1000) Δραχμῶν.—

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ δεξαμενὴ τοῦ Παγοποιείου :

Αἱ πληροφορίες μας, πού ἀφοροῦν τὴν πρόδον τῶν ἐργασιῶν κατασκευῆς τῆς δεξαμενῆς τοῦ Παγοποιείου, δὲν εἶναι εὐχάριστοι. Ἀφοῦ ἀδικαιολογῆτως καθυστέρησεν ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν με ἀποτέλεσμα, νὰ εἶναι προβληματικὴ ἡ ἀποπεράτως τοῦ ἔργου μέσα εἰς τὴν χειμερινὴν περίοδον, ἤρχισαν ἐπιτέλους—σχεδὸν πρὸ μῆνός. Ὁ τρόπος με τὸν ὁποῖον ἐκτελεῖται τὸ ἔργον, κατὰ τὴν γνώμην μας, δὲν δικαιολογεῖ τὴν πρόβλεψιν διὰ τὴν ἔγκαιρον καὶ ἔντεχνον ἀποπεράτωσίν του. Ὁ Σύλλογος ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν εἶναι καὶ ὁ κύριος χρηματοδότης τοῦ ἔργου, συνεκρότησεν εἰς Νίσυρον Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ κ. Δημάρχου, τοῦ κ. Δ. Ζωσίμου καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Γνωμαγόρα Νίσυρου κ. Δ. Κατσιματίδου. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ὕστερα ἀπὸ πολλὰς ταλαντεύσεις, ἀπεφάσισε νὰ προμηθευθῇ αὐτὴ τὰ διάφορα ὑλικά καὶ νὰ ἐκτελῇ ἀπευθείας τὰς σχετικὰς δαπάνας, δηλαδὴ ἤρχισε ἐκτελοῦσα ἡ ἰδίᾳ τὸ ἔργον, με ἐπιβλέποντα τὸν ὑπομηχανικὸν τῆς Ἐπαρχίας Κῶ. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν φύσιν τοῦ ἔργου, τὸ ἐπεῖγον αὐτοῦ καὶ πρὸ παντὸς τὰς τοπικὰς συνθήκας, ἀδιστάκτως μπορούμε νὰ δηλώσωμεν, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναλαμβάνει ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνατοτήτων τῆς με ἀποτέλεσμα νὰ καθυστερήσῃ ἡ ἀποπεράτως καὶ νὰ δαπανηθῶσιν περισσότερα χρήματα. Ἡ Ἐπιτροπὴ προφανῶς ἔχει προορισμὸν νὰ ἐποπτεῖ καὶ νὰ παρακολουθῇ τὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου, ἐφ' ὅσον ὅμως μεταβάλλεται αὐτὴ εἰς κατασκευαστὴν, ποῖος θὰ εἶναι ὁ ἔλεγχος ;

Κατὰ τὴν γνώμην μας ἐπεβάλλετο ἡ ἀνάθεσις τοῦ ἔργου, διὰ μειοδοτικὸν διαγωνισμοῦ, προκηρυσσομένου ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ἐργολάβον Δημοσίων ἔργων, ὅστις καὶ τὰς γνώσεις καὶ τὰ μέσα (ξυλεία, ἐργαλεῖα κλπ.) θὰ διέθετε καὶ πρὸ παντὸς τὰς ἀπαραιτήτους ἐγγυήσεις θὰ κατέθετεν διὰ τὴν ἔντεχνον καὶ ἐμπρόθεσμον ἀποπεράτωσιν. Μὲ τοὺς καταλλήλους ὁρους τοὺς ὁποίους θὰ συμπε-

ριελάμβανεν ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς δημοπρασίας θὰ ἀπέκλειε τὴν κατακύρωσιν τοῦ ἔργου με ὑψηλὰς τιμὰς. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὑδατοδεξαμενῆς δὲν εἰσηκούσθησαν παρὰ τοῦ κ. Δημάρχου, ἐκεῖνοι πού λόγῳ τῆς πείρας τῶν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ σύμβουλοί του. Εἰς ἡμᾶς σήμερον δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ ἐπισημάνωμεν τὸ σφάλμα καὶ νὰ εὐχηθῶμεν τὴν διάψευσίν μας ἐκ τῶν πραγμάτων.

Τὰ Συλλογικά μας.

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν εἰς ὅλους τοὺς ἀναγνώστας μας Νισυρίους, ἰδιαίτερα εἰς τὰ μέλη τῶν παροικιῶν τῆς Νισύρου, εἰς Νέαν Ὑόρκην, Ἀθήνας καὶ Ρόδον, εἰς τὸ θέμα πού θίξανε τὰ «Ν.Χ.», εἰς τὸ περασμένον τεῦχος καὶ πού κατὰ κάποιον τρόπον ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ ἀνὰ χειρὸς τεύχους. Τὸ θέμα ἀφορᾷ τὴν χαλάρωσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν μελῶν τῶν παροικιῶν διὰ τὴν ἐνεργὸν ἀνάμειξιν τῶν εἰς τὴν Συλλογικὴν προσπάθειαν. Ἐὰν ἔχωμεν κάτι πού προκαλεῖ τὸν δίκαιον ἐπαινον ὕχι μόνον τῶν Δωδεκανησιακῶν παροικιῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ἀλλὰ καὶ εὐρυτέρων στρωμάτων τῶν πόλεων εἰς τὰς ὁποίας λειτουργοῦν οἱ Σύλλογοί μας, εἶναι ἡ Συλλογικὴ μας δραστηριότης μετὰ πλοῦσια ἀποτελέσματά της. Δὲν εἶναι μόνον τὰ ἔργα πού ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν οἱ Σύλλογοί μας, εἶναι ἡ τόνωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Νίσυρον καὶ διὰ κάθε Νισυριακόν, ἐνῶ σφυρηλατοῦν συγχρόνως τὴν ἀλληλοεκτιμῆσιν μετὰ τῶν μελῶν τῶν παροικιῶν. Ἡ ἀξία κάθε ἐπαινοῦ Συλλογικῆς δρᾶσις μας, πού ἀριθμεῖ ἡλικίαν ἡμίσεος αἰῶνος, διατρέχει κίνδυνον μαρasmus ἀπὸ τὴν χαλάρωσιν τῶν δεσμῶν τῶν μελῶν τῶν παροικιῶν πρὸς τοὺς Συλλόγους. Θὰ τὸ ἐπιτρέψωμεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας;

Τὰ «Ν.Χ.» σαλπίζουν τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Συλλόγων μας μετὰ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἔχουν τὴν ἐπιβαλλομένην ἀπήχησιν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς συμπατριώτας μας.

Ὁ Σύλλογος «Πορφυρίδης» καὶ ἡ Νισυριακὴ Παροιμία Ρόδου.

Ὅπως εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Ρόδον συνεκεντρώθησαν ἀρκετὰ οἰκογένεια ἐκ Νισύρου, γενικώτερα ἐδημιουργήθη μιὰ ζωντανὴ Νισυριακὴ παροιμία. Συνδυετικὸς κρῖνος τῆς παροιμίας εἶναι ὁ καθ' ὅλα ἀξιόλογος Σύλλογος ἡ «Πορφυρίδης». Ἀπὸ τὰ πεπραγμένα τῆς «Πορφυρίδος», τὰ ὁποῖα μᾶς ἐδόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ μελετήσωμεν προκύπτει ὅτι βασικὴ ἀνάλωσις τῆς Συλλογικῆς προσπάθειας, εἶναι ἡ φιλόπτωχος δρασίς. Ὅπως εὐκόλα δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμε εἰς μίαν ἐννομονίαν πολιτείαν ἡ Κθινωρικὴ πρόνοια ἀνήκει καὶ πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ Κράτος. Οἱ Σύλλογοι θὰ πρέπει νὰ θεραπεύουν ἀνάγκες τοπικῆς κοινῆς ἐνδιαφέροντος καὶ μὴν τέτοιαν ἀνάγκην προτίθεται ἡ «Πορφυρίδης» νὰ θεραπεύσῃ προβάλλουσα τουριστικῶς τὴν Νίσυρον, μὲ φωτογραφίας, μὲ δημοσιεύσεις, μὲ ὀμίλλας εἰς τὸν τοπικὸν Ραδιοφωνικὸν σταθμὸν Ρόδου κ.λ.π. Ἐπίσης ἐν ἀξιόλογον πεδῖον δράσεως διὰ τὴν «Πορφυρίδα» εἶναι ἡ δημιουργικὴ συμβολὴ τῆς εἰς τὴν διάδοσιν καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» εἰς τὴν παροιμίαν τῆς Ρόδου μέσω τῶν στηλῶν τῶν ὁποίων θὰ παρουσιάξῃ κατὰ συστηματικώτερον τρόπον τὴν κίνησίν τῆς.

Οἱ ἀπολογισμοὶ τῆς «Σπηλιανῆς».

Ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν τελευταίων ἀπολογισμῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἱερᾶς μονῆς Σπηλιανῆς μπορεῖ κανεὶς νὰ σημειώσῃ, πὼς ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον εἰς τοὺς χρόνους τῆς «παρακμῆς» τοῦ Νησιῦ μας ἡ Ἱερὰ μονὴ Σπηλιανὴ νὰ ἀποτελῇ μετὰ ἀπὸ τὸν Δῆμον τὸν μοναδικὸν οἰκονομικὸν παράγοντα τοῦ τόπου. Οἱ τελευταῖοι ἐπισκέπται τῆς Νήσου μας κατὰ τὴν πανηγυρίν τῆς 15ης Αὐγούστου ἀντιμετώπισαν τὴν γνωστὴν ἀπὸ μακροτάτων χρόνων προθυμίαν τῶν πάντων, πτωχῶν καὶ εὐπόρων νὰ προσφέρουν μὲ προθυμίαν «στὴν χάριν» τῆς. Ἰδεῶδες διὰ τὴν μικρὰν «Κοινότητά» μας θὰ ἦτο μεγαλυτέρα ἀκόμη συμβολὴ τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Ἱερᾶς μονῆς εἰς τὴν πρόοδον εἰς ἔργα πολιτισμοῦ, παρεμφερῆ ἔστω, μὲ τὸν θρησκευτικὸν προορισμόν. Οὕτω εἰς τὴν χρήσιν 53)54 οὐδεὶς παραγωγικὸς σκοπὸς θεραπεύεται, εἰς τὴν χρήσιν 54)55 εὐτυχῶς τὰ πράγματα παρουσιάζονται καλύτερα. Θεραπεύονται παραγωγικοὶ σκοποὶ, ὡς ἐνίσχυσις τῶν μαθητικῶν συσσιτίων, ἐνίσχυσις Δήμου διὰ τὴν διάνειν

τοῦ δρόμου πρὸς Νεκροταφεῖον καὶ ἐνίσχυσις ταμείου Ἱερᾶς μονῆς Ποταμιτίσσης. Νὰ ἐλπίσωμεν πρόοδον εἰς τὸν ἰσολογισμόν 56)57 ;

Οἱ Συνεργάται μας.

Μὲ συγκίνησιν βλέπομεν νὰ πυκνῶνουν οἱ γραμμὲς τῶν συνεργατῶν μας. Σεβάσμιοι Νισύριοι καὶ φίλοι τῶν Νισυρίων τιμοῦν τὸ περιόδικόν μας. Νέοι ἐπιστήμονες εἰσέρχονται μὲ δρεξὴ νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐκδοτικὴν μας προσπάθειαν καὶ προκαλοῦν τοὺς διστακτικούς νὰ τοὺς μιμηθῶν. Εἴμεθα βέβαιοι πὼς μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου καινούργιοι συμπατριῶτες μας θὰ προσχωρήσουν εἰς τὴν σύνταξιν. Εἶναι περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν πόσον εὐτυχεῖς θὰ εἴεθα τὸ ἐλεύθερον Βῆμα τῶν «Ν. Χ.» νὰ δυνηθῇ νὰ φιλοξενησῇ τὰς γνώμας καὶ τοῦ πλεόν ἁπλοῦ συμπατριώτου μας, διότι ποτὲ δὲν ἐπαύσαμεν νὰ θεωρῶμεν χρήσιμον κάθε γνώμην διὰ τὸ ζητήματα τοῦ Νησιῦ μας ποὺ προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ζῆσανε καὶ ζοῦνε τὴ δύσκολη ζωὴ του. Περιμένομεν πάντοτε νέους συνεργάτες διότι γνωρίζομεν πὼς πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ μποροῦν, ἄρκει νὰ τὸ θελήσουν νὰ γράψουν. Τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ βοῦν ἀπὸ τὴν... οὐδετερότητα τοῦ παρατηρητηρίου τῶν.

Τὰ μοναστήρια τῆς Νισύρου καὶ ἡ Σπηλιανή.

Ἡ συνεργασία τοῦ νέου μας συνεργάτου, διδασκάλου Νικήτα Κουμέντου, καθ' ὅλα ἀξιόλογη καὶ ἄξια συγχαρητηρίων μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ φωνάξωμεν διὰ ἄλλην μίαν φοράν πὼς παρουσιάζόμεθα κατώτεροι τῶν πατέρων μας, ἂν δὲν σταματήσωμεν τὴν καταστροφὴν αὐτῆς τῆς πνευματικῆς μας κληρονομίας. Ἡ Ἱερὰ μονὴ Σπηλιανῆς εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μας καιρὸς νὰ συμπεριλάβῃ μέσα εἰς τὸν κύκλον τῆς δράσεώς της τὴν πρόνοιαν διὰ τὴν συντήρησιν τῶν μοναστηρίων τῆς Νήσου, ἐπιδιώκουσα ἄρμοδιῶς τὴν σύμφωνον γνώμην τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἔργων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἐγκαινισθῇ μιὰ ἄρμοδιότης τὰ μέγιστα τιμητικὴ διὰ τὴν συμβολὴν τῆς εἰς τὴν πρόοδον τοῦ τόπου μας.

Ἡ κίνησις τῶν λουτρῶν μας

Ἡ πελατεία τῶν Λουτρῶν μας κατὰ τὴν ἐφελκυστικὴν περίοδον ἦτο σημαντικῶς μειωμένη. Τὸ γεγονός βέβαια αὐτὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ἀντίκτυπον διὰ τὸν ἰσολογισμόν τοῦ Δήμου μας θὰ πρέπει νὰ μᾶς δδηγήσῃ εἰς σκέψεις ποὺ σκοπὸν θὰ ἔχουν νὰ προσδιορίσουν τὴν αἰτίαν τῆς μειώσεως τῆς πελατείας τῶν Λουτρῶν μας καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἀπαραί-

τήτων συμπερασμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς ὀδηγήσουν μὲ τὴν σειράν τους εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐπιβαλλομένων μέτρων. Εἶναι γνωστὸν καὶ ἀπὸ τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ μας ἐτονίσθη πὼς πολλὰ πρέπει νὰ ἀλλάξουν διὰ νὰ θεωρηθοῦν τὰ Λουτρά μας ὅτι δύνανται νὰ παράσχουν εἰς τοὺς πελάτας τὴν τὰς ἀνέσεις πού αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἐποχὴ κρίνει ὡς ἀπαραιτήτους σήμερον. Ἐπίσης εἶναι γνωστὸν ὅτι χρόνον μὲ τὸν χρόνον σημειοῦται, ἔστω καὶ μὲ βραδύν ρυθμόν, βελτίωσιν εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Καταστήματος. Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, πού βλέπει τὸ φῶς, μιὰ προτροπὴ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀπὸ μέρους των ἱατρῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μειωθῇ ἡ πελατεία τῶν ἱαματικῶν πηγῶν, ἐπιβάλλεται περισσotτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορὰ προσπάθεια διὰ τὴν προσέλκυσιν τῆς πελατείας τῶν Λουομένων. Ἡ συστηματικὴ διαφῆμισις, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν ὑπῆρξε, εἶναι καιρὸς νὰ προβληθῇ μελετημένα, μὲ προβολὴ δίπλα ἀπὸ τὰ βοῶντα περιστατικά διὰ τὰς θεραπευτικὰς ιδιότητας τῶν πηγῶν μας, τῆς γραφικότητος τῆς Νισύρου, τοῦ θαυμασίου ξηροῦ κλίματος καὶ τοῦ ἰδιαίτερου τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἡφαιστείου κλπ.

Μιὰ ἀξιόλογη δωρεά.

Μὲ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω εὐχαριστήριον τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Μανδρακίου πρὸς τὸν εἰς Ἀμερικὴν συμπατριώτην μας κ. Ἀπόστ. Κεχαγιᾶν διὰ τὴν ἐκ 10 ὀργάνων Φυσικῆς δωρεάν του πρὸς τὸ Σχολεῖον. Συγχαίρομεν καὶ ἐμεῖς τὸν κ. Κεχαγιᾶν διὰ τὴν δωρεάν του. Κάθε συμβολὴ εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς μορφώσεως τῶν παιδιῶν τῆς Νισύρου εἶναι περισσotτερον ἀξιόλογη ἀπὸ κάθε ἄλλην δωρεάν. Ὅλοι πρέπει νὰ βοηθήσωμεν τοὺς συμπατριώτες μας καθηγητὰς πού μὲ τόσην στοργὴν ἔχουν ἀναλάβει τὸ ἔργο αὐτό.—

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
5)ΞΙΟΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὸν εἰς Νέαν Ὑόρκην διαμένοντα συμπολίτην μας κ. Ἀπόστολον Γεωργίου Κεχαγιᾶν, διὰ τὴν πρὸς τὸ Σχολεῖον δωρεάν του, εἰς μνήμην τοῦ Πατρὸς του Γεωργίου, συγκειμένην ἐκ 10 Ὑργάνων Φυσικῆς,

ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐποπτικὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος.

Ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου τῇ 7-8-1957

Ὁ Διευθυντὴς
ΣΤΑΜ. ΚΟΥΡΖΗΣ

Ἡ νεολαία μας καὶ ὁ ἀθλητισμός.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Νισύρου, εἰς ἓνα τομέα δὲν ἔγινε οὐδεμία πρόοδος, εἰς τὸν τομέα τοῦ ἀθλητισμοῦ. Ὅλοι μας γνωρίζομεν τὴν σημασίαν πού ἔχει διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς νεότητος ὁ ἀθλητισμός καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ τονισθῇ τοῦτο ἰδιαίτερος. Εἰς τοὺς ἐκπαιδευτικούς μας, μοιραίως, πίπτει ἡ εὐθύνη πού δὲν κατωρθώθη νὰ δημιουργηθῇ εἰς ἀθλητικὸς ὄμιλος καὶ σὲ ὑποτυπώδη ἔστω μορφήν, καθ' ὅσον παράλληλον λειτουργήμα πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν ἀποτελεῖ ὁ ἀθλητισμός. Δὲν εἶναι σκοπὸς σήμερον ὅμως νὰ καταλογίσωμεν εὐθύνη καὶ νὰ διεξάγωμεν συζητήσιν χωρὶς οὐσιαστικὸν περιεχόμενον. Πιστεύομεν πὼς ἔμφυτος εἶναι ἡ ἀνάγκη εἰς τὴν νεολαίαν νὰ τρέπεται πρὸς τὰ παιχνίδια μὲ ἄμιλλα καὶ νὰ ἐπιδίδεται μόνη τῆς εἰς πρωτόγονον ἀθλῆσιν. Τὴν ἀνάγκην τῶν αὐτῶν δὲν καλλιεργήσαμεν ὅπως ἔπρεπε. Ἡ ἔλλειψις καταλλήλου γηπέδου, ἀποτέλοσε πάντοτε φραγμὸν εἰς ἐκείνους πού εὐχαρίστως θὰ ἀπέτελουν τοὺς πρωτοπόρους, καθ' ὅσον ἡ ἀρχὴ ἦτο δύσκολος, ἀφοῦ πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ γηπέδου κατὰ πρῶτον θὰ κατευθύνοντο καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦτο διὰ τὸ νησί μας δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ὑπάρχῃ. Ἐπειδὴ θεωροῦμεν σπουδαῖον μειονέκτημα διὰ τὴν νεολαίαν μας νὰ μὴ ἐπιδίδεται εἰς τὰ σύγχρονα σπόρ, τινίζομεν τὴν ἀνάγκην νὰ καταβληθῇ προσπάθεια ἀπὸ πάντα δυνάμενον. Ὁ Γνωμαγόρας Νισύρου θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ συμπεριελάβανεν εἰς τοὺς σκοποὺς του καὶ τὴν προσπάθειαν τῆς δημιουργίας ἀθλητικῆς ὁμάδος μὲ τὸ ὄνομά του. Εἰς τὴν προσπάθειάν του αὐτὴν θὰ τὸν βοηθήσωμε μὲ ὅλας μας τὰς δυνάμεις καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι καὶ τὸ στοιχειῶδες γήπεδον μπορούμεν νὰ δημιουργήσωμεν καὶ εἰς τὴν μαθητιῶσαν καὶ ἐξωσχολικὴν νεότητά μας θὰ δυνηθῶμεν νὰ προσφέρωμεν μίαν χαρὰν τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν εἰς ὅλα τὰ πολιτισμικά μέρη οἱ νέοι. Ἐλπίζομεν καὶ ὁ Δῆμος ὁ ὁποῖος εἰς τὸ ἐνεργητικὸν του κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων πολιτισμοῦ εἰς τὸ νησί μας, νὰ υἱοθετῇ πλήρως τὰς ἀπόψεις μας καὶ νὰ συμβάλῃ μὲ θερμὴν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀθλητισμοῦ διὰ τὸ καλὸν τῆς νεολαίας μας.

ΠΕΝΤΕ ΑΔΕΛΦΕΣ

*Πέντε ἀδελφές, Παχειά, Περγοῦσα, Στρογγυλή,
Γυαλὶ καὶ Ἀντελέονσα, τῆς θάλασσας κυράδες,
καμαρωτὲς προβάλλοντε στ' ἄπλωμα τοῦ Αἰγαίου,
στὴ Νίσυρο καρσί, καρσί μπρατσέρες ἀραγμένες,
πέντε ἀδελφές θαλασσινὲς καὶ διπλαγαπημένες.*

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

Υπό τοῦ Μητροπολίτου Κῶ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

ἀγκλαβή καὶ **ἐγκλαβή**, ἡ ἰον τὸ προικοσύμφωνον. Λέγεται καὶ προυκοσούφωνο. Νὰ ἀντιγραφῶσιν ἐκ τῆς «Δωδεκανησιακῆς Αὐγῆς» τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον «Προικῶα ἔθιμα Νισύρου» (1934, ἀριθμ. 331.332) δημοσιευόμενα ὑπ' ἐμοῦ. Παραθέτομεν ἐνταῦθα τύπους τινὰς Νισυριακῶν Προικοσυμφώνων. Νὰ ἀντιγραφῶσι τοιαῦτα ἐκ τῶν παρ' ἐμοὶ ἀποκειμένων. Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ντεβέκκι, «Νέρωνος τῆς Δωδεκανήσου» τὸ «Νισύριον Προυκοσούφωνον» ἐτάφη.

2ον κοπιῶδες πράγμα· «ἀγκλαβή νεῖνεν ἡ φανέλλα» δηλαδὴ περίπλοκος, κοπιώδης ἐργασία εἶναι τὸ νὰ πλεχθῇ μία φανέλλα· νὰ πλυθῇ τὸ μαλλί, νὰ γνευθῇ, νὰ γίνη νῆμα, κ.ο.κ.

ἀγκλιά, ἡ ἡ ἀντλία.

ἀγκλιάζω καὶ **ἡγκλιάζω** ἀντλῶ. «γκλιάζω τὰ νερά πού κάμνει ἡ βάρκα».

ἀγκλούπα, ἡ σκεὺς πρὸς λήψιν ὑγρῶν σωμάτων, ἰδίᾳ νεροῦ ἢ κρασιοῦ. Κατασκευάζεται ἀπὸ εἶδος κολοκύνθης, τὰ χαραπούλια, ἀνοιγομένου τοῦ χαραπουλιοῦ (ἴδε λέξιν) κατὰ τὸ μέσον, τοῦ δὲ ἐπιμήκους σωληνοειδοῦς μέρους χρησιμεύοντος ὡς χειρολαβίδος. Ὑποκορ. τὸ ἀγκλούπι. Λέγεται καὶ ἀγκλιά, ἡ ἡ λέξις πιθανὸν ἐκ τοῦ ἀντλῶ· (ἀντλούπα· ἀγκλούπα).

ἄγκουρα, ἡ ἡ ἄγκυρα. «νέβασε τὴν ἄγκουρα», «φούνταρε τὴν ἄγκουρα», «ἐφούνταρεν ἡ ἄγκουρα».

ἄγκρη, ἡ διχόνοια, ἐρεθισμὸς πρὸς τινα. «ἔπιασεν ἄγκρη ἀναμεταξύ τω(ν)». Ἐν Κύπρῳ ὑπάρχει καὶ ῥῆμα ἀγγρίζομαι, ἥτοι δυσареστοῦμαι, ξερεθερίζομαι, καὶ ἀγγρίζω ξερεθίζω τινά.

ἀγκύλλια, τὰ καὶ **γκύλια**· σκάνδαλα, ὑποδαυλίσματα πρὸς πρόκλησιν διχονοιῶν καὶ ἐρίδων. «βάλλω γκύλια»· ὑποκινῶ πρὸς ἔριν.

ἀγκυλλώνω· ἰον τσιμπῶ κάποιον με αἰχμηρὸν ὄργανον, οἶον βελόνην. «ἐγκυλλώσαμ με οἱ ἀγκάτθιοι»· αἱ αἰχμαὶ τῶν ἀκανθῶν με ἐτσίμπησαν». 2ον βασκαίνω· «πιάννει τὸ ῥιμάτιμ μου».

«πῶς ἀγκυλλώνει (καὶ ἀπλῶς γκυλλώννει) τὸ ῥιμάτιμ του»! ἐγκυλλώθηκα· ἐμματιάσθηκα· γκυλλωμένος· ῥιματιασμένος.

ἄγκυνάρι(ν), τὸ (ἄγκυράρι) ἰον μακρὰ ῥάβδος γεωργικῇ, ἀγκυρωτῇ πρὸς τὸ ἄνω ἄκρον. Μὲ αὐτὴν σύρουν κάτω τοὺς κλάδους τῶν δένδρων διὰ νὰ συνάξουν τοὺς καρπούς. Ἐνίοτε προστίθεται εἰς τὸ ἄκρον τοῦτο σιδηροῦν ἄγκιστρον. 2ον τὸ ῥαβδί («μπαστοῦνι») τοῦ γεωργικοῦ (ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν, τούτων μάλιστα ἰδίᾳ). «ὁμμου τ' ἄγκυνάριμ μου νὰ πααίννω».

ἄγκωνας, ὁ ἰον ὁ ἄγκων τῆς χειρός. «πονῶ τὸν ἄγκωνάμ μου». 2ον ὁ Ἀμβων τῆς ἐκκλησίας «εἶπεν ὁ διάκος τὸ Βαγγέλιον ἀπὸ τὸν Ἀγκωνα». Ἐνῶ ἄγγονας ἢ ἄγκωνας εἶναι ὁ ἔγγονος. «ἤρτεν ἡ ἀγγόνη μου». Ὑποκορ. ἀγγονόπουλλο.

ἄγλατσίνακας, ὁ εἶδος χόρτου αὐτοφουοῦς εἰς τοὺς ἀγρούς, γεύσεως ὑποξύνου. Οἱ Νισύριοι τὸν τρώγουν καὶ ὠμὸν ὡς «συνδόρπτιον», ὅπως τὰ ῥεπανάκια, κ.ο.κ. Πολλάκις μαζί με ξηρὸ ψωμάκι καὶ καμμιὰν ἐλθά. Πληθ. ἄγλατσινάκοι. «πᾶμεν νὰ μαέψωμεν ἄγλατσινάκους». Λέγονται καὶ ἀγριοτσινάκοι.

ἄγλατσίνα, ἡ ἡ γόμα (gomme) τὸ κόμμι τῆς ἀμυγδαλιάς. Προσφιλὲς ἔδεσμα τῶν παιδιῶν, μεμονωμένως ἢ καὶ με τὸ ψωμάκι. Κατὰ τὸ καλοκαίρι, καὶ μάλιστα τέλη Αὐγούστου καὶ κατὰ Σεπτέμβριον τὸ «μάεμαν τῶν ἀγλατσινῶν» εἶναι τακτικὸν ἔργον τῶν παιδιῶν. Καὶ τοῦτο ὄχι μόνον διὰ νὰ φᾶν, ἀλλὰ δι' ἐμπορικοὺς σκοπούς. Ἡ ἀγλατσίνα ἐπωλεῖτο εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ πολλὰ παιδιὰ ἐξοικονόμουν με αὐτὰς ἀρκετὰ σχολικὰ των ἐξοδα. Τὶς ἀγλατσίνες τὶς μεταχειριζόμεθα καὶ ὡς κολητικὴν ὕλην (γόμα).

ἄγλυστος, ὁ ἀγρός ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι «γλυσμένος», σκαμμένος δηλαδὴ καὶ ἔτοιμος πρὸς σποράν.

ἀγραμματία, ἡ ἀγραμματώσυνη. «Μαστρομανώλης, παρών· καὶ διὰ

ἀγραμμάτιαν μου παρακαλεστικῶς ὁ Ἰάκωβος Χατζηδημητρίου» (Ὑπογραφή ἐν Προικοσυμφώνῳ τοῦ 1855).

ἀγράμιτθας, ὁ ἐν ἐγγράφῳ ἀπαντᾷ καὶ ἀβράμιτθας. Δένδρον, ἀλλαχοῦ λεγόμενον τσικουδιά, ἡ παρ' ἀρχαίοις καλουμένη τερέβινθος. Συνώνυμον: ἀγραμιθιά, ἡ ὁ τύπος «ἀγράμιτθας» χρησιμοποιεῖται ἐπὶ τὸ μεγεθυντικώτερον. Πληθ. οἱ ἀγραμίτθοι· οἱ ἀγραμιθιαῖς. «ἐν ἔχουμ πάνω ἐφέτι ἀγραμιθια οἱ ἀγραμιθιαῖς». Εἶδη ἀγραμιθίων: α') ὁ λεγόμενος Σαρακηνός· τούτου τὰ ἀγραμιθια (οἱ καρποὶ δηλαδὴ) εἶναι κατάμαυρα. Ὡραῖος χαρακτηρισμὸς ἐκ τῶν Σαρακηνῶν πειρατῶν. β') ὁ ἀρκινικός (=ἀρσενικός) ἡ ἀγριος, ὁ ὁποῖος δὲν κάμνει καρπὸν. Πιστεύεται ὅμως ὅτι ἀσκεῖ τὰ ἐμβλατευτικά καὶ γονιμοποιᾷ χρέη του ἐπὶ τῶν ἡμέρων ἀγραμιθίων. Αὐτὸς «βατεύει» τὶς ἀγραμιθιαῖς. Αὐτὸς δὲ εἶναι ὁ κυρίως «ἀγράμιτθας». γ') ἡ ἡμερὴ ἀγραμιθιά, τῆς ὁποίας ὁ καρπὸς εἶναι πράσινος. Ὁ καρπός: ἀγραμίθι, ἀγραμιθια (πληθ).— Τὸ ὄνομα ἀγραμιθιά καὶ ἀγράμιτθας εἶναι παραφθορὰ τοῦ ἀρχαίου: τρέμινθος, τρεμινθία, τερεβενθία. Ἐν Κρήτῃ λέγεται τὸ δένδρον τραμιθιά.

ἀγραμιθόζυμο(ν), τό· προσφιλὴς χειμωνικὴ παρὰ Νισυρίοις σοῦπα. Κοπανίζεται ἀνάλογος ποσότης ἀγραμιθίων, ἀκολούθως βράζεται. Γίνεται οὕτω θερμαντικώτατος ζωμός, εἰς τὸν ὁποῖον ρίπτονται βλωμοὶ ψωμοῦ ἐν ἀφθονίᾳ. Συνηθίζεται ἰδίᾳ ὡς πρωϊνὸν ῥόφημα.

ἀγραμιθόλαδο(ν), τό· τὸ λάδι τῶν ἀγραμιθίων (τερεβινθέλαιον). Τοῦτο χρησιμοποιεῖται ἰδίᾳ διὰ τὸ τηγανίσμα. Ἐχει δὲ καὶ θεραπευτικὴν χρῆσιν. Τὸ ζεσταίνουν ὀλίγον, ἐνίοτε ρίπτουν μέσα εἰς αὐτὸ καὶ ὀλίγην σκόνην πιπέρη, καὶ μετὰ τὸ μίγμα τοῦτο κάμνουν ἐντιβάς. Θεωρεῖται λίαν ἀποτελεσματικὸν κατὰ τῶν κρυολογημάτων.

ἀγρέλλα, ἡ ἡ ἀγριοελαία, δένδρον καὶ καρπός. Μικραὶ κατὰ τὸν ὄγκον καὶ «φουσκωταῖς». Χρησιμοποιοῦνται ἐν Νισύρῳ πρὸς βρώσιν· τὸ λάδι ποὺ βγάλουν τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὸ κανδηλί καὶ διὰ τηγάνισμα. Λέγεται δὲ ἀγρελλόλαδο.

ἀγρελλοκοίλης, ὁ· θηλ. ἀγρελλοκοίλα, ἡ ὁ ἔχων, καὶ ἡ ἔχουσα κᾶπως φουσκωμένην κοιλίαν, «κοιλαρᾶς», ὡς ἀντὶ τὴν ἀγρέλλαν. Καὶ ἡ τοιαύτη κοιλία, «ἀγρελλοκοιλία»· (ἴδε τουλουμαριά). Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν τῶν λαιμάργων ἀνθρώπων. Ὑποκορ. ἀγρελλοκοίλικο.

ἀγριόκατθος, ὁ· 1ον ὁ ἀγροδίαιτος γάτος· θηλ. ἀγριόκατθα, ἡ· οὐδ. ἀγριῦκατθο. 2ον (Μεταφορ.) ὁ βλοσυροὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς.

ἀγροικῶ· ἀκούω, ὑπακούω. «Ἐν ἀγροικῶ πειόν, ἐποκουφάθησαν τ' αὐτιά μου». Λέγεται καί: ὕγροικῶ· «γροικᾶς μου ἴνταμ ποὺ σοῦ λέω»; «᾽Ω μάννα μου, ἐν ἔγροικᾶ τὸ παιδί καθόλου, ἐν ἔγροικᾶ»: Εἶναι σφόδρα παρήκοον.

ἀγρωνίζω· ἴδε ἐγρωνίζω.

ἀγωγή, ἡ ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων μῆνυσις κατὰ τιнос. Φράσεις: «τραβῶ ἀγωγήν»· «κινῶ ἀγωγήν» ἡ «κινῶ τοῦ δικαστήριον»· «κάμνω ἀγωγήν».

«Ἀδάμ, τὸν Ἀδάμ...». Ἴδε: σήμαντρον.

ἀδάφτιστος, ὁ· ἀβάπτιστος. «ἀδιάφτιστον ἔχουν τὸ παιδὶν ἀκόμα»;

ἀδδέν· ἂν δέν· «ἀδδέν ἔρτης, ἐς σ' ἔχω»=ἂν δέν ἔλθης, δέν σ' ἔχω φίλον· θὰ τὰ χαλάσωμε.

ἀδεροφοκτόνος, ὁ· καὶ θηλ. ἀδεροφοχτόνα, ἡ ἡ ἀδελοφοκτόνος. Ἴδε μαντέματα.

ἀδιάθωνας, ὁ· πληθ. οἱ ἀδιαθῶνοι· παραφθορὰ τῆς ἀρχ. ἑλλην. λέξεως, δοθιήν-ῆνος: ἐξάνθημα, σπειρί. Ὁ λεγόμενος παρ' ἄλλοις ἀλλαχοῦ: καλόγερος.—Κατὰ τῶν ἀδιαθῶνων μεταχειρίζονται καταπλάσματα: ἀπὸ κρομμύδια ψημένα ἢ ἀπὸ γλυκοβάλανα ζεστὰ κοπανισμένα καὶ ζυμωμένα μετὰ λάδι, διὰ τὰ ἀνοιξή μόνος του ὁ ἀδιάθωνας. Ὑπῆρχον καὶ «παθιοὶ» ἐμπειρικοὶ δηλαδὴ ἱατροί, οἱ ὁποῖοι ἔκαμναν καὶ χειρουργικὰς ἐπεμβάσεις μετὰ κάποιαν φαρσέτθαν τοῦ ὑποδηματοποιοῦ ἢ μετὰ κανένα ξυράφι.

ἀδιαλόϊστος, ὁ· ὁ ἀσυλλόγιστος, ὁ μὴ περισκεμμένος ἄνθρωπος, ἀκαταλόγιστος, ἀνυπολόγιστος, «ἀδιαφόρετος». Ἀντίθετον «διαλοητής», διανοούμενος, περισκεμμένος.

ἀδικοθανατίζω· ματαίως αὐτοκτονῶ. Ἀπιστος μνηστὴρ μετὰ τὴν αὐτο-

κτονίαν τῆς μνηστῆς του, μετανοεῖ: «Καὶ παίρει τὰ τριαντάφυλλα καὶ πὰ τὴν ἐραντίζει | κ' εἰς τὰ σγουρά της τὰ μαλ-
λιά σκύβγει καὶ λαχταρίζει, | παίρει καὶ τὸ λιβόρβορογ κι' ἄδικοθανατίζει»
(Δημῶδες Νισυριακὸν ποίημα).

ἄδούλευτος, ὁ· θηλ. ἄδούλευτη·
Ιον ἀμεταχείριστος· «δίδω εἰς τὸν...
τέσσερις σακχούλαις, ἡ μία ἄδούλευτη»
δηλαδὴ καινουργῆς. (Ἐγγραφοῦ 1840).
Ἡ λέξις ἐν κοινῇ χρήσει. 2ον ἀντίθ.
τοῦ δουλεμένος: ἔργον ἢ χρόνος ὁ
ὅποιος δὲν συνεπληρώθη ἀκόμη, ὥστε
νὰ λάβῃ τις τὸ συμπεφωνημένον· «ἄδού-
λευτος εἶν' ὁ Μᾶς», δηλαδὴ δὲν ἔχει γί-
νει ἡ ἐργασία ἢ προβλεπόμενη διὰ τὸν
Μάϊον.

ἁελιά, ἡ· ἡ ἀγελάς. Ὑποκορ. ἁελιο-
πούλλα. Συνώνυμον: ἀτσουμάδα, ἀτσου-
μάδιν.

ἄζαμῆς, ὁ· Τουρκ. λέξις: ἄπειρος,
πρωτόπειρος. «Ἀζαμῆς εἶδ' ἀκόμα, Νι-
κόλα, ἄζαμῆς». Καὶ οὐσ. ἄζαμωσύνη,
ἀπειρία. Ἐπιθ. ἄζαμίδικος, ἔργον φέρον
τὴν σφραγίδα τῆς ἀπειρίας· «ἄζαμίδικα
παπούτσια».

ἄθερας, ὁ· Ιον τὸ ἀρίστης ποιότητος
πρᾶγμα. Τὸ ἐκλεκτόν. «Ἐσὺ πῆρες τὸν
ἄθεραγ, κ' ἐμεῖς πήραμεν τόμ πάτο»,
δηλαδὴ τὸ εὐτελέστερον, τὸ κάτω-κάτω·
ἐνῶ «ὁ ἄθερας» εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ὁ
ἀφρός, τὸ «πάνω-πάνω».- 2ον ἡ κόψις
(αἰχμή) καλῶς ἡκονισμένου μαχαιριοῦ,
φαρσέθας κ.ο.κ. «Ἡ φαρσέθθα μου
ἔχει ἕναν ἄθεραμ πού κόβγει σὰ ξου-
ράφιν».

ἄθερίνα, ἡ· αἱ τρίχες τοῦ στάχυος.

ἄθερμιστο, (τὸ)· κριθάριν τὸ ὅποιον
ἦ δὲν ἐθερμάνθη καθόλου εἰς τὸν φοῦρνον
ἢ ἐλλιπῶς ἐθερμάνθη. (Ἰδε θερμίζω).

ἄθθρωποι, οἱ· οἱ ἄνθρωποι. Ἐνικ.
ὁ ἄθθρωπος· Ιον γενικῶς οἱ ἄνθρωποι.
2ον οἱ ἄνδρες τὴν ἡλικίαν· «ἐγίνης καὶ
σὺ ἄθθρωπος, καὶ μιᾶς»! 3ον οἱ εὖ ἡγμέ-
νοι ἄνθρωποι· «θῶρει καλὰ, γιέ μου·
ἄθθρωπος νὰ γενῆς, νὰ σὲ τιμᾷ ὁ κό-
σμος».—Συνήθης εἶναι ἡ χρῆσις τῆς κλη-
τικῆς ἄθθρωπε, ὡσάκις πρόκειται νὰ
φωνάξῃ κανεὶς ἄγνωστον πρόσωπον
ἀντὶ τοῦ παρ' ἄλλοις: «Καλέ» «καλέ»
«Κύριε». Οὐσ. ἄθθρωπότη, ἡ· ὁ ἄν-
θρωπισμός, ἡ ἀνθρωπίνη φύσις· «ἐτσὰ

ἔν(=εἶν) ἡ ἀθθρωπότη». «ἐν αἰσθάνε-
ται ἀθθρωπότημ πάνω του».

ἄθθρωπινά· ὁξίως πρὸς τὴν ιδιό-
τητα τοῦ χρηστοῦ ἀνθρώπου· «μίλα
ἄθθρωπινά», δηλαδὴ εὐγενικά, ὡς ἐμ-
πρέπει εἰς καλῆς ἀνατροφῆς ἄνθρωπον.

Αἰνίγματα.—Μία ἀπὸ τὰς προσφι-
λεῖς ἐνασχολήσεις τῶν Νισυροπαίδων
εἶναι ἡ πρότασις καὶ λύσις τῶν αἰνι-
γμάτων. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς συναναστρο-
φὰς «μεάλων», μάλιστα κατὰ τὰς χει-
μωνικὰς ἐσπερίδας, τὰ «παρανυχτίσμα-
τα», ἡ αἰνιγματολογία «δίδει καὶ παίρει»,
τὸ δὴ λεγόμενον. Παραθέτομεν ἐνταῦθα
ὅσα ἡδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν:

«Ἄψυχο ψυχὴ ἐν ἔχει
καὶ ψυχᾷς παίρει καὶ πάει».

Τὸ ἀτμόπλοιο καὶ τὸ ἱστιοφόρον,
ἀλλὰ καὶ πᾶν κινητὸν μέσον συγκοινω-
νίας.

«Ἄσπρος κάμπος, μαῦρα βώδια·
χαρὰ στὸν νεῖομ(=νέον) πού τὰ
λαλεῖ (=ὁδηγεῖ)».

Τὰ γράμματα.

«Γιατρός εἶμαι, γιατρός δὲν εἶμαι·
νερόμ πίνω, χάμαι τὸ χύννω,
ἄρρώστους, γαίνω».

Ἡ ὀβδέλλα.

«Δάσκαλέ μου ἀγαθέ,
ἀγαθὲ στὰ ἀγαθὰ
ἔδερες με, κ' ἔφυα,
στὸδ δρόμον ὅπου πάαινονα
ἔπαντῃσα ἔναθ θεριό,
κ' εἴχην πέντε κεφαλαῖς,
τέσσερις ἀναπνοαῖς·
ἂν τῶβρης, δασκαλάκιμ μου,
ξανάδερὲ με πάλε».

Τὸ λείψανο: τέσσαρες οἱ αἶροντες
τὸν νεκροκράββατον καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ
νεκροῦ, πέντε· τέσσαρες ὅμως ἀναπνοαῖ,
διότι ὁ νεκρὸς δὲν ἀναπνέει.

«Δὸς της μπάτσο νὰ γυρίσῃ παραμύθιν
ν' ἀρκινίσῃ».

Ἡ ἀνέμη.—Τὸ αἰνίγμα τοῦτο λέ-
γεται καὶ ὡς εἰσαγωγή ἀπὸ ἐκείνων ὁ
ὅποιος προτίθεται νὰ διηγηθῇ ἕναμ
παραμύθι. Προσθέτει δὲ ὕστερα ἀπὸ
αὐτὸ: «ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ. Καλὴ
ἔσπερα σας».

«Δώδεκα καλογεράκια, ἐκυνῆαν τῶναν
τ' ἄλλο».

Ἀνεμόμυλος, ὁ ὁποῖος ἔχει δώδεκα
ἀντένες πάντοτε, ἐν κινήσει.

«Εἰς τὸν ἀγέρα στέκονται
κ' εἰς τοὺς ἀγίους(ἄ=γίους) θυμιοῦνται
(θυμιῶνται)

τὰ ῥημοκοκχαλάκια τω
εἰς τὶς κοπριαῖς κυλιοῦνται.

Ὁ ἐλαιόκαρπος.

«Ἐχω ἓναβ βαρελλάκιγ κ' ἔχει δυὸ
λογιῶγ κρασάκι».

Τὸ αὐτό.

«Ζωγράφος εἶμαι, ζωγράφος δὲν εἶμαι,
ζωγραφισαῖς κάμνω, πίσω τὶς φίννω».

ὁ καλάουρας (κοχλίας).

«Κάτω τῆβ βάλλω, κ' ὅ,τι θέλω τῆγ
κάμνω».

Ἡ σκάφη τοῦ ζυμωτοῦ.

«Κόρη μπρόβαλεν ἀπὸ τὴν τρυπητή
καὶ πῆράν την τὰ γέλοια ἀπὸ τὴν ἐν-
τροπή».

Ἡ μύξα.

«Μακρὺς-μακρὺς καλόερος μὲ τὶς πολλαῖς
κοκχάλας».

Δρόμος μακρός, οἷος ὁ τοῦ Ἀργους,
γεμάτος πέτραις.

«Ὅριθα κουκχουλλωτή,
κουκχουλλομουβρωτή,
κάμν' αὐγὰ κουκχουλλωτὰ
κουκχουλλομουβρωτὰ».

Ἡ ντοματιά μὲ τὶς ντομάταις.

«Πάπλωμαμ παπλωματίζει
πφέφτει κάτω καὶ βουίζει».

Ἡ ἀφρόεσσα θάλασσα ἡ ὁποία
καταπαῦει κατόπιν καὶ διατηρεῖ κάποιον
βουητόν.

«Πέντε πέντε κουαλοῦ (κουβαλοῦν)
δέκ' ὀχτώ ξυλοκοποῦ(ν)
κι' ἡ Μαρούδα φροκαλεῖ
κι' ὁ παντέρημος ἔξεγκλεῖ».

Ἡ λειτουργία τῆς θρέψεως : τὰ
χέρια κουβαλοῦν τὰ τρόφιμα· τὰ δόντια
μασοῦν· ἡ γλῶσσα σαρώνει τὸ στόμα,
καὶ ὁ «πρωκτὸς» ἀφοδεύει.— Εἰς ἄλλα
μέρη φέρεται τὸ αἰνιγμα τοῦτο ὑπὸ τὴν
ἐξῆς μορφῇ:

Δέκα κουβαλᾶνε
τριάντα δύο κοπανᾶνε
κ' ἡ κυρὰ Μαριῶ σαρώνει.

Δάκτυλα-δόντια-γλῶσσα.

«Πτείνος βαρβάτος,
κουτσοποδαρᾶτος,
κι' ἅμα ἔνοιξη τὰ φτερά του,
πᾶν' οἱ κοπελιές κοντά του».

Τὸ βιολλί· ὅταν παίζει μαζεύει
τὸν κόσμον κοντά του.

«Πτείνος ἔνυχᾶτος,
νυχοποδαρᾶτος,
περπατεῖ καὶ κρίνει
τῆδ δικαιοσύνη».

Κανταράκι.

«Σκύφτω, γονατίζω ἔμπρός σου
τὸ μακρύμ μου στὸ σχιστόσ σου».

Κλειδαριά.

«Στέκει πόλι, κλαῖν' πολίταις
πφέφτει πόλι χαίρονται πολίταις».

Ἡ Σκρόφα μὲ τὰ βρουλλιά.

Στραοπίστελλη ἡ μάνα
καὶ γλυκυταριά ἡ κόρη
καὶ δαιμονικὸν τ' ἀγγόνι (=ὁ ἔγ-
γονος)

Κληματαριά, σταφυλή, κρασί).

«Τέσσερα καλογεράκια, ἐκυνῆαν τῶναν
τ' ἄλλο».

Ἡ ἀνέμη, ἡ ὁποία ἔχει τέσσαρας
ἄκτινας καθέτους.

«Τριγύρου-γύρω κάγκελλα
καὶ μέσα κόρη κελαδεῖ».

Ἡ γλῶσσα· τὰ δόντια εἶναι τὰ κάγ-
κελλα.

«Χίλιοι μύριοι καλογέροι
σ' ἓναρ ράσον τυλιμένοι».

Τὸ ρόδι· (Νισύρικα: ροῦδι).

«Χιλιοκάταρτογ καράβιν
τὰ βαθεῖα νερά ῥμενίζει».

ὁ ἀχινός.

«Χιλιόκομπος, χιλιότρυπος,
χίλια κι' ἂν πῆς, κι' ἂν τῶβρης».

ὁ γρῦπος.

ΑΠ' ΟΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ

‘Ο Γεώργιος. “Εφθανε νά πῆς τὸ ὄνομα αὐτὸ γιὰ νὰ καταλάβουν ἀμέσως ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ τὸ Γεώργιο Παπαδόπουλο τὸ δάσκαλο. Τελειόφοιτος τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ διετὴς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἐδίδασκεν ἐπὶ μίᾳ τριακονταετίᾳ εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐκ τῶν ὁποίων 15 συνεχῇ χρόνια στῇ συνοικία Χάσκιοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐλαβε μέρος εἰς τοὺς γλωσσικοὺς διαγωνισμοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, πολλές φορές δὲ ἐβραβεύθησαν τὰ περὶ Νισύρου γλωσσικά του. Νέος ἀκόμη ἦλθε στὴν πατρίδα, ὅπου ἀπέβη ὁ κατ’ ἐξοχὴν δάσκαλος.

Ἐψηλὸς καὶ εὐθυτενὴς, πάντοτε μὲ τὸ μπαστοῦνι του ἐνέπνεε τὸ σεβασμὸ σὲ ὅλους, μικροὺς καὶ μεγάλους. Ἡ ἀπαγγελία τοῦ Πιστεῦω κατὰ τὴ λειτουργία ἦτο προνόμιο δικό του. Σὲ ὅλες τὶς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς ἐορτὰς ἦτο ὁ κύριος ὁμιλητής, κατῶρθωνε δὲ πάντοτε μὲ τὶς ἐμπνευσμένες ὁμιλίαις του νὰ συγκινῇ καὶ νὰ ἐνθουσιάζῃ τὸ ἀκροατήριό του. Ὁ Γεώργιος δὲν περιωρίζετο μόνο στῇ διδασκαλίᾳ τοῦ μαθήματός του στὸ σχολεῖο, ἀλλὰ ἐδίδασκε παντοῦ. Στους δρόμους, τὶς πλατεῖες καὶ τὰ καφενεῖα ἀκόμη. Τὴν ἀδυναμία του αὐτὴ ἐξεμεταλλεύομεθα οἱ νέοι καὶ πάντοτε τὸν ἐκεραυνοβολοῦσαμε μὲ διάφορες ἐρωτήσεις. Μιὰ μέρα μαζί μὲ τὸ φίλο Δημ. Παπακέντρη τὸν ἐρωτήσαμε ποιά ἡ ἐτυμολογία τοῦ φανόφτη. Μᾶς ἀπήντησε ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ πᾶν καὶ ὥφθη, τὸ μέρος δηλαδὴ τοῦ σπιτιοῦ ποὺ εἶναι ὁρατὸ ἀπὸ παντοῦ. Ἡ δευτέρῃ μας ἐρώτηση ἦτο ποιά τὰ παράγωγα τοῦ Πιαοῦλι. Χωρὶς νὰ σκεφθῇ καθόλου μᾶς ἀπήντησε πὼς παράγεται ἀπὸ τὸ πιάνουν οὔλοι καὶ κατὰ παράφραση πιαοῦλι. Ἡ ἄμεσες αὐτὲς ἀπαντήσεις μαρτυροῦν ἐτοιμότητα πνεύματος ἢ εἶναι ἀπόδειξις πὼς εἶχε ἀσχοληθῇ μὲ παρόμοια θέματα, ὥστε νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ἀπαντᾷ μὲ τόσην εὐχέρεια! Τοῦ ἄρεσε πάντα νὰ περπατᾷ μόνος του. Φαίνεται δὲ πὼς στοὺς περιπάτους του αὐτοὺς τὸν ἀπασχολοῦσε καὶ κάποιον θέμα.

Μιὰ μέρα τὸν συνήντησα στὴν Κάμαρα τοῦ Ἀριστείδη. Σταματᾷ ἀπότομα καὶ μοῦ λέει: «Ἡ δύναμις τοῦ κόμματος». Ἀνησύχῃσα μήπως τοῦ συνέβαινε τίποτε τὸ δυσάρεστον. Ἀλλὰ ἀμέσως ἔσπευσε νὰ μοῦ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους μου. Καὶ ἀρχίζει ἡ διδασκαλία: «Στὴ γλῶσσα μας, μοῦ λέγει, κάθε τι ἔχει τεράστια σημασία, ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ μικρὸ στίγμα ποὺ λέγεται κόμμα». Καὶ μοῦ διηγήθηκε τὸ ἑξῆς: Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤκμαζεν ἡ χοιροτροφία στὴ Νίσυρο, καὶ τὸ ἐμπόριο γινότανε κατὰ κύριο λόγο μὲ τὴ Μυτιλήνη. Γιὰ νὰ μάθουν οἱ πατριῶτες μας τὸν ἐρχομὸ τῶν ἐμπόρων, ἀνελάμβανε ὁ παπᾶς νὰ τὸ γνωρίσῃ τὴν Κυριακὴ στὸ ἐκκλησιάσμα μὲ τὸ ἑξῆς στερεότυπο: «Εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, γουρουνία ἦλθαν ν’ ἀγοράσουν ἔμποροι Μυτιληνιοὶ καὶ ὅσοι ἐνδιαφέρεσθε θὰ τοὺς συναντήσετε στὸν Ποταμό». Ἐνας Παπᾶς, μοῦ λέει, μετέθεσε τὸ κόμμα ὕστερα ἀπὸ τὴ λέξη γουρουνία, καὶ αὐτομάτως μετέβαλε σὲ τετράποδα ὄσους ἦσαν στὴν ἐκκλησία. Θὰ σοῦ πῶ ἀκόμη ἕνα παράδειγμα. Εἰς τὰ εἰρηνικὰ ὁ παππᾶς λέει: «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν». Οἱ περισσότεροι παπάδες ἀγράμματοι καθὼς εἶναι, μεταθέτουν τὸ κόμμα καὶ γίνεται: «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ εὐκρασίας, ἀέρων εὐφορίας» καὶ δὲν καταλαβαίνουν πὼς μὲ αὐτὸ παρακαλοῦν τὸ Θεὸ νὰ μᾶς πάρῃ καὶ νὰ μᾶς σηκώσῃ.—Τὸν εὐχαρίστησα γιὰ τὸ μάθημα, καὶ ἐδοκίμασα ἀνακούφιση, γιὰτὶ διεπίστωσα πὼς δὲν τοῦ συνέβαινε τίποτε τὸ δυσάρεστο. Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς διάφορες μελέτες ποῦ ἐδημοσίευσεν στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ στὴν Ἀθήνα ἐξέδωσε τὸ 1909 τὴ Γενικὴν περὶ Νισύρου Ἱστορίαν καὶ τὸ Νισυριακὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1923.

Ἡ Δημαρχία καὶ ὁ Γνωμαγόρας Νισύρου θὰμποροῦσαν νὰ ἀναλάβουν μιὰ πρωτοβουλία νὰ συγκεντρώσουν στοιχεῖα γιὰ ὅλους ποὺ προσέφεραν ὑπηρεσίες στὸ Νησί μας, καὶ σὲ μιὰ πάνδημο συγκέντρωσιν νὰ κάμουν ἕνα πολιτικὸ μνημόσυνο γι’ αὐτοὺς.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΟΥΛΕΙΑΝ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΑΛΙΑΣΟΥ

Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Μ. Ε. Δωδεκανήσου

Ἐχει γραφῇ αὐθεντικά καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἡ ἱστορία τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος εἰς τὰς γενικὰς τῆς γραμμὰς. Τὴν ἱστορίαν αὐτὴν συνθέτουν τὰ κατὰ τὴν δουλείαν γεγονότα εἰς τὴν γενικὴν των ὕφην καὶ ἐμφάνισιν, τὰ ἔχοντα κοινὰ γνωρίσματα καὶ τόσῃν ὁμοιότητῃ, ὥστε εἰς τὴν καθολικότητά των νὰ δίδουν τὰς διαφοροὺς πλευρὰς τῆς ἱστορικῆς Μοίρας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς δουλείας τῆς.

Τὰ γεγονότα ὅμως ταῦτα, ἐνῶ εἰς τὰς γενικὰς των γραμμὰς παρουσιάζουν ἀρκετὴν ὁμοιομορφίαν διότι ὁ αὐτὸς χαρακτήρ πάντων τῶν Ἑλλήνων μέχρι τινὸς τὰ προσδιώριζε καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ διοικητικὸν σύστημα τοῦ κατακτητοῦ συνετελοῦντο, ἐν τούτοις κατὰ τὰς διαφοροὺς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος διαφορίζονται καὶ διαφοροὺς ποιότητος ἐμφανίζουν τὴν ἀντίστασιν τῶν ὑποδούλων καὶ ἀξιολόγους καὶ ἐνδιαφερούσας λεπτομερεῖας τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς περιόδου περικλείουν. Διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἄξιαι προσοχῆς καὶ μελέτης αἱ λεπτομερεῖαι τῶν ἀπὸ αὐτὰς τὰς πηγὰς των, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται, δηλαδὴ εἰς τὰ σωζόμενα ἀρχεῖα καὶ ἄλλα γραπτὰ κείμενα τὰ μέχρι σήμερον σωζόμενα ἐπιμελεῖα δημοτικῶν, δημοσίων καὶ ἄλλων ἀρχῶν ἢ ἰδιωτῶν.

Πρὸ ὀλίγου καιροῦ ὑπηρεσιακοὶ λόγοι μὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν Νίσυρον, εἰς τὴν ὥραίαν αὐτὴν νῆσον τοῦ Δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος μὲ τὴν φυσικὴν τινα ἀντινομίαν τῆς ξηρότητος τοῦ κλίματος καὶ τῆς πλουσίας βλαστήσεως, ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω δὲ ὑπηρεσιακῶν λόγων ἔρευνα τῶν ἀρχείων τοῦ Δήμου Μανδρακίου μοῦ ἀπεκάλυψε μερικὰς ἐνδιαφερούσας λεπτομερεῖας ἐκ τῆς ὑποδούλου ζωῆς τῆς Νισύρου, ἐν ἱστορικῇ δὲ συναρτῇ πρὸς ταύτην καὶ ὀλοκλήρου τῆς Δωδεκανήσου.

Μερικὰς ἀπὸ τὰς λεπτομερεῖας ταύτας εὐχαρίστως φέρω εἰς τὸ φῶς καὶ ἴσως ὠφελήσουν κάπως τὸν θέλοντα νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς Δωδεκανήσου ἢ τῆς Νισύρου τὴν τοπικὴν, ἂν βεβαίως δὲν ἔχουν ποὺ δημοσιευθῇ, διότι θὰ κεντρίσουν

τοῦτον εἰς εὐρυτέραν ἱστορικὴν ἔρευναν καὶ θὰ κινήσουν τὸ ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον του.

Χωρὶς νὰ ἔχουν αἱ γραμμαὶ αὗται ἀξιῶσεις ἱστορικῆς αὐθεντίας ἢ πραγματείας σκοπὸν ἔχουν νὰ φέρουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μερικὰ γεγονότα ἐκ τῆς ζωῆς τῶν τουρκοκρατουμένων νήσων, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν μὲ ποίους ἀγῶνας καὶ μὲ ποῖον σθένος ἐπεχειροῦν καὶ κατάρθωσαν οἱ κάτοικοί των, οἱ Ἕλληνες τῆς νησιωτικῆς αὐτῆς συστάδος, νὰ διατηρήσουν ἐπὶ 630 περίπου ἔτη ἀλάβητον τὴν ἑλληνικὴν των ψυχὴν, ἀκμαῖον τὸ ἔθνικόν φρόνημα καὶ ἀμιγῇ καὶ αὐτοῦσιον τὸν ἀκατάλυτον διὰ τῶν αἰῶνων Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, καθὼς ἔγραφα σχετικῶς εἰς προηγούμενον ἄρθρον μου εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν «ἡ Δωδεκάνησος».

Ὅταν διαβάξῃ κανεὶς τὸ βιβλίον πρακτικῶν τῆς δημογεροντίας Νισύρου τῶν τελευταίων χρόνων τῆς δουλείας (1900 - 1912), ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἦντλησα τὰς γραμμὰς αὐτάς, δικαίως αἰσθάνεται ἑθνικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ καταλαμβάνεται ἀπὸ δέος καὶ θαυμασμὸν διὰ τὴν φυλετικὴν ἀντοχὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων εἰς τόσῃν μακρότητα δουλικοῦ χρόνου καὶ μὲ τόσῃν, λόγῳ τῆς θαλάσσης, ἀπομόνωσιν μὲ τὰ πρωτόγονα τότε τῆς συγκοινωνίας μέσα. Βλέπει ὅτι μέσα εἰς τὰ δουλωμένα σώματα, τὰ καταπεποννημένα ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰς στερήσεις, κατῴκει μία ψυχὴ εὐθαρῆς καὶ ἀδάμαστος, τὴν ὁποίαν ἐσφυρηλάτησαν στερεὰν καὶ γενναίαν τόσα εὐγενῇ ἰδανικὰ καὶ τόσαι φάσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τόσαι ἔθνικαι διὰ τῶν αἰῶνων περιπέτειαι μὲ παραστάτας καὶ ἐνισχυτάς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Παιδείαν. Αὐτὰ ὅμως εἶναι συναισθηματισμοὶ καὶ ὑπερήφανοι λόγοι, ἄλλ' ἡ ἱστορία εἶναι ἀπρόσωπος καὶ ἀδέκαστος κριτὴς καὶ ψυχρὸς καταγραφεὺς τῶν γεγονότων, ἀπηλλαγμένη δὲ ἀπὸ συναισθηματισμοὺς καὶ προσωποληψίας ἐξάγει τοὺς

ιστορικούς της κανόνας και με τὰς ἀκτῖνας τοῦ παρελθόντος τοποθετεῖ τὸν ἑαυτὸν της ὡς φάρον εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ μέλλοντος διὰ νὰ διδάσκωνται οἱ ὁδοιπόροι καὶ νὰ ρυθμίζουν οἱ λαοὶ τὴν ἱστορικὴν των πορείαν ἀναλόγως πρὸς τὰς ἱστορικὰς των παρακαταθήκας.

Ψυχρὰ λοιπὸν καὶ ἀντικειμενικὰ καὶ αὐτοῦσαι ἐκτίθενται κατωτέρω μερικαὶ σελίδες τῆς ὑποδοῦλου Νισυριακῆς ζωῆς, διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν ἱστορίαν εἰς τὸ ἀδέκαστον καὶ σωτήριον ἔργον της.

Α΄) Ἐχομεν διδαχθῆ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ ἐνθυμούμεθα ἀπὸ τὸ δημοτικὸν ἀκόμη σχολεῖον τὰ διοικητικὰ προνόμια τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας, ἀλλ' οὐδὲν τὸ συγκεκριμένον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ διοικητικὴ διάρθρωσις τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ἡ παραχωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ, ἰσοδυναμοῦσα πρὸς τελείαν σχεδὸν αὐτοδιοίκησιν, καθὼς ἐξάγεται αὕτη ἀπὸ τὸ βιβλίον πρακτικῶν τῆς δημογεροντίας Νισύρου, πολλὴν διοικητικὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐπομένως πολλὰς ὑπηρεσίας παρασχοῦσα εἰς αὐτοὺς, ὥστε νὰ ρυθμίζουν κατὰ βούλησιν τὰ ζητήματα τῶν κοινοτήτων των καὶ νὰ διατηροῦν τὴν Ἑλληνικότητά των. Ὑπὸ τὸ διοικητικὸν αὐτὸ σύστημα οἱ ὑπόδουλοι ὥριζον μόνοι των τὰ κατωτέρω διοικητικὰ των ὄργανα με ἱεράρχησιν τούτων καὶ τυφλὴν ὑπακοὴν τῶν ὑποδούλων εἰς αὐτά, ἔχοντα αὐστηρὰν ἐπιβολὴν ἐπὶ τούτων.

1) Ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τὸ κυριώτερον διοικητικὸν - ἐκτελεστικὸν ὄργανον ἦτο ἡ δημογεροντία μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ λειτουργοῦντος δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγομένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ, κατ' ἔτος συνερχομένου εἰς γενικὴν συνέλευσιν εἰς τοὺς νάρθηκας ἢ τὰ προαύλια τῶν ἐκκλησιῶν, ἐκτελοῦσα τὰς ἀποφάσεις τούτου καὶ διαχειριζομένη ἐν λευκῷ τὰ ζητήματά του. Ἐν τούτοις ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ οὐδέποτε ἐπιτρέπει ἀσυδοσίαν καὶ μάλιστα εἰς δημοκρατικὴν διακυβέρνησιν καὶ ἔνεκα τούτων καὶ ἡ δημογεροντία ὑπέκειτο μετὰ τὴν λῆξιν τῆς θητείας της εἰς ἔλεγχον καὶ λογοδοσίαν ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ἐνώπιον ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγομένης. Ἡ ἀρμοδιότης καὶ ἡ δικαιοδοσία τῆς δημογεροντίας ἦτο ἐκτεταμένη καὶ ἐκάλυπτεν ὅλας τὰς δραστηριότητας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς, ὅσας ὁ κατακτητὴς πα-

ρεχῶρει, καὶ ἦσαν πάρα πολλαί. Οὕτω ἐρρύθμιζε καὶ διηύθυνε ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ τόπου καὶ ὄχι μόνον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν πρακτικὴν ζωὴν ἀλλὰ καὶ τὰ εὐδοῦντα καὶ διατηροῦντα τὴν ἔθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ζωὴν. Ἐφρόντιζε διὰ τὴν πρόσληψιν δημοτικοῦ ἱατροῦ καὶ φαρμακοποιοῦ διὰ τὴν ὑγειονομικὴν καὶ φαρμακευτικὴν ἀντιλήψιν τῶν δημοτῶν λαμβάνουσα διάφορα προφυλακτικὰ μέτρα ἐνώπιον ἐπικειμένων ἐπιδημιῶν, καθὼς συνέβη εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῆς 18)6)1900 με θέμα τὴν ἐνσκήψασαν ἐπιδημίαν εἰς τὸν νομὸν Ἀιδινίου, διὰ τὴν ἐπιβολὴν καὶ εἰσπραξίν τῶν φόρων, διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν δρόμων, διώριζε διαφόρους ἐπιτροπὰς, εἰς τὰς ὁποίας παρέπεμπεν ὠρισμένα ζητήματα, ὥριζε πραγματοποιώμενας ἐπὶ ἀμφισβητουμένων ὑποθέσεων, διενήργει δημοπρασίας, συνῆπτε συμφωνίας, ἤλεγχε λογαριασμούς, ὥριζε τοὺς φόρους καὶ τὰς λιμενικὰς ἐπιτροπὰς, ἐφρόντιζε περὶ τῆς φιλανθρωπίας καὶ καθώριζε τὸ φιλανθρωπικὸν δικαίωμα ἐξ εἰσφορῶν καὶ τὰς κρατήσεις ἐκ φόρων ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων κλπ. διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς, ἀπέστελλε ἀντιπροσώπους πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς τοῦ ἔξωτερικοῦ διὰ συλλογὴν διαφόρων ἐράνων ὀρίζουσα εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰ ἔξοδα τῶν ἀποστολῶν τούτων, συνέτασσε ἀγορανομικὸν κώδικα, ἐρρύθμιζε ζητήματα γεωργίας καὶ ἀγρονομίας, διώριζε φανερούς καὶ μυστικούς ἀγροφύλακας, προέβαινε εἰς τὴν ἐνοικίαισιν τῶν νομῶν (λιβαδίων) καὶ βοσκοτόπων καὶ ἀπέστελλεν ἀντιπροσώπους εἰς τὰς ἄλλας νήσους διὰ ἀπὸ κοινοῦ ἐνδιαφέροντα γενικά ζητήματα ἢ εἰς τὸν Μητροπολίτην Ρόδου, τὸν πνευματικὸν ἡγέτην καὶ τὸ ἐνθαρρυντικὸν στήριγμα τῶν ὑποδούλων, ἢ εἰς τὰς Τουρκικὰς ἀρχὰς πρὸς ἐπίδοσιν διαμαρτυριῶν καὶ ὑπομνημάτων.

Τὰ ζητήματα ὅμως τὰ ὁποῖα ἐντόνως ἀπησχόλουν αὐτὴν καὶ τὰ ἄλλα τοπικὰ ὄργανα τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἀγρόπνους καὶ ἀδιαλείπτους εἵλκυον τὰς φροντίδας των, ἦσαν τὰ σχολικά, διότι οἱ ὑπόδουλοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς νεωτέρους καὶ ἐλευθέρους Ἑλλήνας τὰς κυριωτέρας ἐλπίδας των πρὸς διατήρησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ τὴν ἐν καιρῷ ἀπελευθέρωσιν εἶχαν ἀποθέσει εἰς τὰ σχολεῖα καὶ

εις τὸν φωτισμὸν δι' αὐτῶν τῶν ἑλληνο-
παίδων καὶ εἰς τὴν Ἑκκλησίαν. Προτε-
ραιότητα ἔδιδον εἰς τὰς σχολικὰς ὑπο-
θέσεις καὶ δι' αὐτὰς διέθετον τὰ σοβαρώ-
τερα κονδύλια τοῦ δημοτικοῦ προϋπολο-
γισμοῦ εἰς δευτέραν μοῖραν καὶ τρίτην
σειρὰν θέτοντες τὰς ἄλλας ἀνέσεις τῆς
ζωῆς τῶν. Ἐφρόντιζεν ἡ δημογεροντία
ἐγκαίρως διὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ διδα-
κτικοῦ καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ καὶ
διὰ τὴν ἐνοικίασιν σχολείων καὶ οὕτω εἰς
τὸν μικρὸν δῆμον τοῦ Μανδρακίου Νι-
σύρου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ἐλει-
τούργησεν ἀρρεναγωγεῖον καὶ παρθενα-
γωγεῖον. Ὡρίζεν ἐπίσης τὸ ἀντίτιμον
τοῦ εἰσιτηρίου, καθὼς ἐλέγοντο τὰ δι-
δασκὰ, τὸ ὅποιον ὤφειλεν ἀπαρεγκλίτως
νὰ καταβάλλῃ καθ' ἑκάστον μῆνα ὁ μαθη-
τῆς καὶ τὸ ὅποιον ὤφειλε νὰ εἰσπράττῃ
εἰδικὸς εἰσπράκτωρ μὲ τὴν φροντίδα τοῦ
διδασκάλου. Εἰδικὴ ἐφορεία τῶν σχολῶν
ἐπέβλεπε τὰ τῆς λειτουργίας αὐτῶν.
Ἀξίζει νὰ παρατεθῇ ἐνταῦθα ἀπόσπασμα
σχετικῆς πράξεως τῆς 8)9)1900 τῆς δη-
μογεροντίας καὶ τῆς Ἐφορείας τῶν scho-
λῶν Νισύρου, ὅπως φέρεται εἰς τὸ βι-
βλίον πρακτικῶν «Γενικῆς συνελεύσεως
γενομένης ἀφορώσης τὴν σύστασιν εἰσ-
πράκτορος τῶν σχολῶν..... μὲ τὴν ἐντολὴν
νὰ μὴ δίδῃ εἰσιτήρια (εἰς τοὺς μαθητὰς)
ἄνευ προπληρωμῆς. Ἐν περιπτώσει καὶ
δῶσιν εἰσιτήρια διὰ 31 καὶ μόνον ἡμέρας
θὰ φροντίζῃ εἰς τὴν ὥρισμένην προθεσίαν
ἢ νὰ πληρώνηται ἢ νὰ ἀποβάλλῃ τὰ παιδιὰ
ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἄλλως εὐθύνεται διὰ τὸ
τίμημα τοῦ εἰσιτηρίου τὸ ὅποιον θὰ δώσῃ
ἢ ὁ διδάσκαλος ἢ διὰ ταχθῇ παρὰ τοῦ
εἰσπράκτορος νὰ ἀποβάλλῃ μαθητὰς καὶ
δὲν ἀκούσῃ νὰ εὐθύνεται...». Ἀλλὰ καὶ
ἀποφάσεις ἐλάμβανε διὰ τὸ κλείσιμον
τῶν σχολείων λόγῳ ἐπιδημιῶν κατόπιν
γνωματεύσεως τῶν κοινοτικῶν ἱατρῶν.

2) Παραλλήλως ἐξελέγετο ὁ Δήμαρχος
καὶ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον. Τοῦτο διε-
χειρίζετο, ὡς φαίνεται, γενικωτέραν καὶ
ἀνωτέραν ἐκπροσώπησιν τῶν ὑποδούλων
πλησίων τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν. Τὴν
4)8)1902 «συνεπεία τῆς ἀπὸ 28)7) ὑπ'
ἀριθ. 67 διαταγῆς τοῦ Διοικ. Συμβουλίου
τῆς Νομαρχίας διακοινωθείσης διὰ τοῦ
Μουδίου πρὸς τὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπί-
τροπον καὶ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον
περὶ παύσεως δύο δημογερόντων καὶ ἐκ-

λογῆς νέων ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, τὸ
Δημοτικὸν Συμβούλιον συνελθὼν κοινῇ
γνώμῃ ἀπεφάνετο ὅπως ἐρωτήσῃ τοὺς
λόγους τῆς παύσεως. Εἰς συνεδρίαν τοῦ
ἐπίσης τὴν 11)9)1911 «ἀποφασίζει νὰ
διαμαρτυρηθῇ διὰ τὰς βασάνους, τὰ ὁποῖας
ὑπέστησαν τρεῖς ἀντιπρόσωποι τοῦ εἰς
τὰς φυλακὰς Κῶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Καί-
μακάμη Κῶ καὶ νὰ δημοσιευθοῦν αἱ
παρανομίαι εἰς τὸν νεολόγον Κων)πόλεως
καὶ τὴν Ἀρμοστείαν». Ἡ Δημογεροντία
μετὰ τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου
συνήρχετο εἰς ἐκτάκτους συνεδριάσεις μετὰ
τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου πρὸς λήψιν
κοινῶν ἀποφάσεων ἐπὶ σοβαρῶν ζητη-
μάτων. Εἰς τὴν κοινὴν π.χ. μετὰ τοῦ
Δημοτικοῦ Συμβουλίου συνεδρίαν τῆς 16)
4)1911 ἀρνείται νὰ δώσῃ εἰς τὸν Μουδί-
ρην Νισύρου τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπὶ τῆς
νήσου ἐνδιαιτωμένων αἰγοπροβάτων, διότι
ἡ νῆσος «συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν
προνομιούχων 12 νήσων, ὧν τὰ προνόμια
ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει», ἀλλὰ
καὶ εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ μετὰ
προκρίτων ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως
τοῦ λαοῦ ἐκλεγομένων ἢ ὑπὸ τῆς δημογε-
ροντίας ἐπίτηδες προσκαλουμένων ἵνα
καὶ οὕτω, ὅπως φαίνεται, ὡς ἀντιπρό-
σωποι τοῦ λαοῦ συμμερίζονται τὴν σχε-
τικὴν εὐθύνην καὶ μὴ ἐπιτίπτῃ αὕτη
ὀλόκληρος ἐπὶ τῶν δημογερόντων, οἱ
ὅποιοι ἡσθάνοντο, ὅπως ἐξάγεται, περι-
ωρισμένην τὴν ἐντολὴν καὶ μὴ ἐκτεινο-
μένην ἐπὶ ζητημάτων μελλόντων νὰ ἔχουν
ἀποφασιστικὴν ροπὴν ἐπὶ τῆς τύχης καὶ
τῆς ζωῆς τῆς κοινότητος. Ἰδοὺ ἀπὸ
σπασμα σχετικῆς συνεδριάσεως τῆς 9)
3)1906.

«Συνελθοῦσα ἡ δημογεροντία μετὰ τοῦ
δημογεροντικοῦ συμβουλίου καὶ ἄλλων
προκρίτων ἐπίτηδες προσκληθέντων ἐσκέ-
φθη περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς καταμα-
στιζούσης τὸν ἡμέτερον τόπον ἀκρίδος,
ὁμοφώνως δὲ γνώμῃ ἀπάντων ἀπεφασίσθη
ὅπως ἐκάστη οἰκία προσφέρῃ μίαν ὄρνιθα
ἐπὶ ἐπιστροφῇ. Ἐν περιπτώσει ἀπωλείας
τῆς ὄρνιθος εἶναι ὑπεύθυνος ἡ Δημογε-
ροντία νὰ πληρώσῃ τὸ ἀντίτιμον. Ἐκεῖνη
δὲ ἡ ὁποία δὲν ἔχει ὄρνιθα ὑποχρεοῦται νὰ
πληρώσῃ 5 γρόσια. Ἡ Δημογεροντία
θέλει φροντίσῃ περὶ καταλλήλων προσώ-
πων διὰ διαφύλαξιν τῶν ὄρνιθων». Πρὸς
καταπολέμησιν τῆς ἀκρίδος συλλέγονται

ὄρνιθες, διὰ τὰς ὁποίας, ὡς γνωστόν, εὐχάριστος τροφή εἶναι αἱ ἀκρίδες, ἀξιοπαρατήρητος δὲ εἶναι ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν, ἀφοῦ διὰ τὴν διαφύλαξιν καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀτομικῆς προσφορᾶς πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ἐνὸς κοινοῦ κινδύνου (μιας ὄρνιθος) καὶ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς καθίσταται ὑπεύθυνος ἡ δημογεροντία. Ἀλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀναπηρᾷ καὶ ἐν ἐλάττωμα ἑλληνικόν, καθ' ὃ εἰς ὁμαδικὰς ἐκδηλώσεις καὶ συνεισφοράς πολλάκις πολλοὶ κωφεύουν καὶ ἀποσύρονται, ἀφῆκοντες τοὺς ἄλλους νὰ ἐπωμισθοῦν τὸ βάρος τοῦ κινδύνου. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς Νίσυρον, ὅπου πολλοὶ ἡρνήθησαν νὰ προσφέρουν ὄρνιθα καὶ διὰ τοῦτο εἰς πράξιν τῆς δημογεροντίας τῆς 16)3)1906 ἀναφέρεται : «ἀρνηθέντων τῶν κατοίκων διὰ τὰς ὄρνιθας ἀπεφασίσθη νὰ ἀναγκασθῶσιν ἅπαντες οἱ κάτοικοι ἀνεξαιρέτως, πᾶσα δὲ παράβασις καὶ ἀπειθεία νὰ τιμωρῇται παρὰ τῆς Μουδρίας». (Τουρικῆς τοπικῆς ἀρχῆς μεταξὺ Ἀστυνόμου καὶ Εἰρηνοδίκου). Ἡ πράξις ὅμως αὕτη μὴ ἐγκριθεῖσα παρ' ὅλων τῶν μελῶν ἐπειδὴ, ὡς εἰκάζεται, περιεῖχε μέτρον βίας καὶ τούτου ἡ ἐκτέλεσις ἀντιτέτο εἰς τουρικὴν ἀρχήν, δὲν ὑπεγράφη καὶ ἐπομένως δὲν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν, ἀλλὰ ἐν συνεχείᾳ δὲν προκύπτει πῶς κατεπολεμήθη ὁ ἐκ τῶν ἀκρίδων κίνδυνος. Οὐχὶ σπάνια ἦσαν αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς συνήρχοντο εἰς κοινὴν συνεδρίαν αἱ δημογερονταὶ τῶν γειτονικῶν δήμων (ἐν Νισύρῳ π.χ. τοῦ Μανδρακίου, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῶν Νικιῶν) πρὸς ἐξέτασιν ζητημάτων ὁλοκλήρου τῆς νήσου ἢ ἀναφερομένων εἰς ὑποθέσεις κοινὰς τῶν γειτονικῶν δήμων, ὧν αἱ δημογερονταὶ συνεσκέπτοντο. Τοιαῦται γενικαὶ συνελύσεις τῶν δημογεροντιῶν τῶν τριῶν δήμων τῆς Νισύρου ἀναφέρονται εἰς τὸ βιβλίον πρακτικῶν τρεῖς, ἐπὶ τουρκοκρατίας, ἥτοι μία τὴν 11)10 1900 καθ' ἣν «γενικῆς συνελύσεως γενομένης παρόντων καὶ τῶν δημογερόντων τῶν ἐτέρων Δήμων Ἐμπορίου καὶ Νικιῶν δι' ἀποστολὴν προσώπου μετ' ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Καϊμακάμβην καὶ πληρεξουσίου ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Μ. Παρθεναδὴν ὅπως συζητηθῇ τὸ περὶ ἀποδείξεως (ἐλμιχαπέρι), ὅπερ ἐδίδετο πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων παρὰ τῆς Μου-

δρίας διὰ τὰ ἐξαγόμενα ἐμπορεύματα ἐκ τόπου καὶ ἀπληλάττοντο τῆς δεκάτης καὶ τὴν ὁποίαν σήμερον ὁ Μουδρίας (ἐφέντης) ἡμῶν ἀρνεῖται νὰ δώσῃ ὡς ἔχων ἀνωτέραν διαταγὴν. Διὰ ταῦτα ἐπειδὴ βλάπτονται τὰ προνόμια τῆς Μουχτοῦς τῆς νήσου μας.... ἀποστέλλεται ἀπὸ κοινοῦ ὅπως ἐπιδώσῃ τὰς ἀναφορὰς μας τοῦ Καϊμακάμβη καὶ ἐκείθεν τὴν πρὸς τὸν ἐξ. Βαλῆ πασσᾶν.... πρὸς ἄρσιν τοῦ καλύματος ὅπερ βλάπτει ἀρχαιότατον προνόμιον». Εἶναι προφανὲς ἡ κοινὴ ἀντίδρασις διότι ἀθετεῖται παλαιὸν προνόμιον φορολογίας τῶν ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων. Δευτέρα τὴν 29)4)1902 συγκληθεῖσα περὶ τῆς διακοινωθείσης αὐτοῖς παρὰ τοῦ Μουδρίου Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου ὡς καὶ τῶν ἐλμιχαπερίων (ἀποδείξεων), καθ' ἣν ἀπεφασίσθη νὰ ζητήσουν εἰκοσάῃμερον προθεσμίαν διὰ νὰ συνεννοηθοῦν μετὰ τὰς μεγαλύτερας προνομιοῦχους νήσους, ἀντιπρόσωπὸς τῶν δὲ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τὸν Μητροπολίτην Ρόδου καὶ τὰς δημογεροντίας Σύμης καὶ Χάλκης. Ποῖον ἦτο τὸ περιεχόμενον τῆς Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου καὶ ποῖον προνόμιον ἐθίγετο δὲν καθορίζεται, ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐπρόκειτο περὶ σοβαροῦ ζητήματος ἀπασχολούντος πᾶσας τὰς νήσους καὶ τὰς δημογεροντίας. Τρίτη συνέλευσις τῶν δημογεροντιῶν καὶ τῶν τριῶν δήμων τῆς νήσου ἔλαβεν χώραν τὴν 10)4)1910, καθ' ἣν κατόπιν ἐπιστολῆς πρὸς τὴν δημογεροντίαν Μανδρακίου ἐκ Καλύμνου «πρὸς συγκρότησιν ἐν αὐτῇ ἐκτάκτου συνεδρίου διὰ τὴν ἐκφυγὸν κατάστασιν τῶν προνομίων τῶν 12 νήσων» ἀπεφασίσθη ὅπως σταλῇ κοινὸς πληρεξούσιος διὰ τὸ συνέδριον.

3) Ἀνώτατον ὅμως διοικητικὸν ὄργανον ἦτο ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ, ἥτις ἐκαλεῖτο διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν δημογερόντων ἢ πρὸς λήψιν ἀποφάσεων ἐπὶ πολὺ σοβαρῶν ζητημάτων καὶ συνήρχοντο εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συνέλευσις περιωρίζετο μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας, διότι οὐδαμοῦ ὑπογράφονται καὶ γυναῖκες, καὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς εἶχον ἀπόλυτον κύρος.

Τοιαῦται γενικαὶ συνελύσεις τοῦ λαοῦ συνελθοῦσαι εἰς τὸν νάρθηκα καὶ εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ποταμιτίσσης ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου ἀναφέρονται δύο, ἥτοι μία τὴν 3)3)1902 πρὸς ἐκλογὴν δημογερόντων καὶ δευτέρα τὴν

12)5)1902 ἀφορώσα «ἀπάντησιν τῆς πρὸς τὴν Μουδερῖαν ἐπιδοθείσης ἐγκυκλίου Βεζυρικῆς διαταγῆς ἀναφορικῶς διὰ τὸ κλείσιμον τῶν δημογεροντικῶν σφραγίδων ἐντὸς κιβωτίου κλπ. ὡς καὶ διὰ τὴν παραδοχὴν τῶν ἱλμεχαπερίων (ἀποδείξεων φορολογίας) τουρκιστὶ γεγραμμένων καθ' ἣν ἀπεφασίσθη παμφηφει ὅπως οὐδέτερον τούτων γίνῃ δεκτὸν δυνάμει τῶν προνομίων ἅτινα οἱ κατὰ καιρὸν ἐνδοξοὶ Σεβ. Σουλτάνοι παρέσχον ταῖς προνομίουχοις νήσοις». Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ περιορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων καὶ τοῦ κύρους τῆς δημογεροντίας, ἴσως πρὸς ἐπιβολὴν ποινῆς εἰς αὐτὴν ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἐτέρου διὰ τρίτην φορὰν γίνεται θόρυβος καὶ σημειοῦται ἀντίδρασις σθεναρὰ διὰ τὰς ἀποδείξεις φορολογίας τῶν ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων.

Β') Προνόμια: Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν προηγούμενων ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις παρεχώρησεν καὶ εἰς τὰς 12 νήσους ἐιδικὰ προνόμια, τὰ ὅποια καθίστων ἐλαφροτέραν τὴν δουλείαν καὶ ἀνεωτέραν τὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ τὰ ὅποια οἱ μὲν ἐκάστοτε κυβερνῶντες ἤθελον νὰ περιορίζουν, αἱ δὲ δημογεροντίαι νὰ διατηρήσουν ἀνέπαφα καὶ διὰ τοῦτο παρουσιάζεται σειρὰ διαμαρτυριῶν ἐκάστοτε καὶ συναφῶν ἐνεργειῶν μὲ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν εἰς τὰς λέξεις («προνόμια» καὶ «προνομιοῦχοι νήσοι» καὶ γίνεται ἐπίκλησις τοῦ στοιχείου ὅτι ἀρχαῖα ἦσαν τὰ προνόμια ταῦτα. Ἰδιαιτέραν ὅμως ἀντίδρασιν καὶ ἐπανειλημμένας ἐνεργείας προὐκάλεσεν ἡ κατάργησις τοῦ προνομίου τῆς καπνοκαλλιεργείας εἰς τὰς νήσους καὶ αἱ διαμαρτυρίαι ἔφθανον μέχρι τῶν Σουλτανικῶν ὥτων ἐκ μέρους δυναστευομένων ὑποδούλων. Οὕτω εἰς κοινὴν συνεδρίαν τὴν 17)4)1903, ὡς ἀναφέρει τὸ σχετικὸν πρακτικόν, «σκέπτονται αἱ δημογεροντίαι ὅπως πάσαις δυνάμεσι ὑποστηρίξωσι τὴν καπνοφυτεῖαν ἐν ᾗ περιπτώσει ζητήσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἐκρίζωσιν τῶν φυτευθέντων καπνῶν ἀναγνωρίζουσαι τὰ δίκαια τῶν κατοίκων δυνάμει προνομίων. Προσέτι ἐγκρίνωσι νὰ μετέλθωσιν οἰαδήποτε μέτρα ἐγκριθῶσι προστατεύουσαι τοὺς τυχόν καταγγελλησομένους ὡς πρωταίτιους εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην». Ὅταν δὲ ἐδόθη διὰ τοῦ Μουδέρου τῆς Νισύρου διαταγὴ τοῦ Καϊμακάμη Κῶ νὰ ἐκρίζωθῃ τὰ φυτευθέντα καπνά, εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 28)5

)1903 «ἀπεφάσισαν νὰ μεταβοῦν εἰς Κῶν διὰ νὰ ἀποδείξουν ἀρμοδίως τὰ δικαιώματά των, νὰ στείλουν δὲ καὶ ἀντιπρόσωπον νὰ ἐρωτήσῃ σχετικῶς τὴν δημογεροντίαν Καλύμνου». Διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον εἰς συνεδρίαν τῆς 14)6)1903 ἀποφασίζουν αἱ δημογεροντίαι «νὰ στείλουν πληρεξούσιον εἰς Σάμον διὰ νὰ τηλεγραφῇ πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸν Σουλτάνον πρὸς ὑποστήρηξιν τῶν προνομίων τῶν περὶ φυτείας καπνοῦ». Οὐχὶ μικροτέρα ἀντίδρασις παρατηρεῖτο κατὰ τῆς αὐθαίρεσας τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ μάλιστα ὅταν αὗται συνεδέοντο μὲ τὰ προνόμια καὶ ὅπως-δήποτε ἔθιγον ταῦτα, εἰς τὰ ὅποια οἱ ὑπόδουλοι ἔβλεπον διαφυλαττομένην τὴν ἀνθρωπίνην καὶ ἐθνικὴν των ὀντότητα. Ἀπαγόρευσις π.χ. τοῦ Μουδέρου τῆς νήσου νὰ ἀναρτηθῇ εἰς τὸ κτίριον τῶν λουτρῶν Νισύρου ἡ σημαία ἡ σταλεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Νισυριακοῦ σωματοῦ «ἡ Πορφύρις», δαπάναις τοῦ ὁποῦο ἀνηγέρθη τὸ κατάστημα τῶν λουτρῶν, προκαλεῖ τὴν 23)8)1911 κοινὴν συνεδρίαν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς δημογεροντίας, καθ' ἣν ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ πρόσωπον ὡς πληρεξούσιος εἰς τὸν Νομάρχην Ρόδου, ὁ ὁποῖος ἀλλαχοῦ ἀποκαλεῖται («πεπνυμένος» καὶ «ἐξοχώτατος» καὶ ἐπιδώσῃ τὴν καταγγελίαν παρ' ὅλων τῶν κατοίκων γενομένην ἐκ μέρους τῶν τριῶν δήμων τῆς νήσου κατὰ τοῦ Μουδέρου, ἐκθέσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῶν προνομίων καὶ νὰ ἐπιδώσῃ καὶ ἀναφορὰν ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ ἀνάρτησις τῆς σημαίας ἐπὶ τοῦ κτιρίου τῶν λουτρῶν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ἀγωνίζεται διὰ τὴν διατήρησιν τῶν προνομίων, διότι τὴν 3)9)1911 δίδει ἐντολὴν εἰς τὰς δημογεροντίας τῶν νήσων νὰ στείλουν ἀντιπροσώπους παρ' αὐτῶ «πρὸς σύσκεψιν ἐπὶ προνομιακῶν ζητημάτων».

Γ') Ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι τὸ σθένος καὶ ἡ ἐπιμονὴ μὲ τὰ ὅποια διεφύλαττον τὴν ἐλληνικὴν των γλῶσσαν καὶ τὰ κοινοτικὰ ἱδρύματά των ὡς κιβωτοὺς τῆς ἐθνικῆς των συνειδήσεως καὶ τῆς φυλετικῆς των συνεχείας. Καθὼς ἐξάγεται, τὰ ἀνταλλασσόμενα μὲ τὰς ἀρχαῖς ἔγγραφα κατὰ κάποιον προνόμιον ἔπρεπε νὰ εἶναι συντεταγμένα εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, ὅταν δὲ ὁ Μουδέρης τῆς νήσου παρέδωκεν

εἰς τὴν δημογεροντίαν πρὸς ὑπογραφὴν ἰλμεχατέριον (ἀπόδειξιν) εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, συγκαλεῖται τὴν 20)8) 1906 εἰδικὴ συνεδρίασις, καθ' ἣν ἀποφασίζεται ὅπως οὐδὲν ἔγγραφο ὑπογράφεται παρὰ τῆς Δημογεροντίας, ἐὰν δὲν εἶναι ἑλληνιστὶ γεγραμμένον ὡς πάντοτε ἐγένετο καὶ γίνεται εἰς ἀπάσας τὰς προνομιοῦχους νήσους».

Κάποιος Νισύριος ὀνόματι Ἀνδρῆκος Βρουῆζος, εἶχεν ἐνοικιάσει τὰ λουτρά κατόπιν συμφωνίας, τὴν ὁποίαν ὅμως μετ' ὀλίγον ἠθέτησε καὶ διὰ τοῦτο ἐκλήθη νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις καὶ νὰ καθορίσῃ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους παρέβη τὴν συμφωνίαν ἐνώπιον τῆς δημογεροντίας εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 20 Ἰουνίου 1907, ἥτις προέβη εἰς ἀναλόγους παρατηρήσεις, οὗτος ὅμως «ἐπὶ ταῖς παρατηρήσεσι ταύταις ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως ἢ παραδοχῆς ἤρξατο ἀναμασῶν τοὺς λόγους του καὶ διὰ λόγων ἀλόγων ζητῶν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἄρνησίν του, ἥτις ἄρνησίς του ὡς προσέφημεν θέλει ἐπιφέρει γενικὴν χαλάρωσιν τῶν κοινοτικῶν ἡμῶν καθιδρυμάτων....», καθὼς λέγει τὸ σχετικὸν πρακτικόν.

Δ') Ἡ κατάστασις τῶν ὑποδούλων νήσων καὶ ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος μετεβλήθη καὶ τὰ προνόμια διέτρεξαν κίνδυνον σοβαρὸν μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ νέου Συντάγματος ἐν Τουρκίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1908, ἡ ὁποία εἰς ἀνησυχίαν καὶ ἀγωνίαν ἐνέβαλε τὰ διαμερίσματα τῆς ὑποδούλου Χώρας παρὰ τὸ ὅτι ἐκλήθησαν νὰ ἀποστείλουν ἀντιπροσώπους βουλευτὰς εἰς τὸ Τουρκικὸν Κοινοβούλιον. Ἐκ τῆς νέας αὐτῆς καταστάσεως συγκαλεῖται περὶ τὰς ἀρχὰς Σεβρίου 1908 ἐν Σύμῃ γενικὴ συνέλευσις τῶν πληρεξουσίων ὅλων τῶν προνομιοῦχων νήσων πρὸς κοινὴν σύσκεψιν καὶ λήψιν ἀποφάσεως ἂν ἔπρεπε αἱ προνομιοῦχοι νήσοι νὰ ἐκλέγωσι βουλευτὴν ἀφομοιούμεναι μὲ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐκλεγῇ πρόσωπον ἔχον τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο προσόντα καὶ τὸ κύρος νὰ ὑποστηρίξῃ ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τὰ προνόμια τῶν νήσων.

Ἀλλὰ διὰ τὰ προνόμια αὐτὰ γίνεται τὸ ἔτος 1910 ἔρευνα παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν 2)7)1910 ἀπευθύνεται παρὰ τῆς ἀρμοδίας Κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τὰς δημογεροντίας τῆς νή-

σου πρὸς συμπλήρωσιν ἐρωτηματολόγιον, περιέχον τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις: 1) Ὅποια τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῆς Δημογεροντίας καὶ τοῦ στηρίζοντα. 2) Τὶ φόρον πληρώνει ἐτησίως ἡ ὅλη νῆσος. 3) Ὅποια τὰ εἰσοδήματα τῆς δημογεροντίας. 4) Ἄν εἰσπράττεται ἀτομικὸς φόρος καὶ ἀναλόγως τοῦ εἰσοδήματος τί πληρώνει ἕκαστος. 5) Ἄν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων εἰσπράττεται φόρος καὶ πόσος ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν καὶ τίνι τρόπῳ εἰσπράττεται. 6) Ποῦ διατίθεται τὸ εἰσπραττόμενον ποσὸν ἐκ τούτων. 7) Ἐπὶ τῶν ἀγοραπωλησιῶν τῶν κτημάτων τί δικαίωμα εἰσπράττεται, ἐξ ἴσου ἢ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ καὶ ἂν εἰς τὰ πωλητήρια προστίθεται χαρτόσημον ἢ οὐχί. 8) Εἰς τί καταγίνεται ἡ δημογεροντία. 9) Τὶ φιλανθρωπικὰ ἔργα ἐγένοντο καὶ τί ποσὸν κατηναλώθη δι' αὐτὰ ἐκ τοῦ ταμείου τῆς δημογεροντίας. Μὲ σύνεσιν καὶ λακωνικότητα διδόνται αἱ κάτωθι ἀπαντήσεις ἀντιστοίχως καὶ μετὰ ταύτας ἐπιφέρονται ἀνάλογον παρατηρήσεις, δι' ὧν τονίζεται ἡ οἰκονομικὴ καχεξία τῆς νήσου καὶ ζητεῖται ἡ πατρικὴ μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν διατήρησιν αὐτῆς ἐν τῇ ζωῇ. Ἀπαντήσεις: «1) Τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῆς δημογεροντίας εἰσὶν αἱ εἰσπράξεις τοῦ Κυβερνητικοῦ φόρου, τὰ τοῦ συμβολαιογραφείου, ἡ ἐπὶ τῆς γεωργίας ἐπιβλῆψις καὶ ἐν δεδομέναις περιστάσεσιν ἡ ἀναπλήρωσις τοῦ Δημορχείου (Πελετιέ). Στηρίζεται δὲ ἐπὶ τῶν ἀνέκαθεν προνομίων τῶν 12 νήσων. 2) Ὁ ὀλικὸς φόρος ἀνέρχεται εἰς γρόσια 31.518 μὲ τὸν στρατιωτικόν. 3) Ὁ κεφαλικὸς φόρος ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων, ὁ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων προαιρετικῶς καὶ τὸ ἐπίδομα τοῦ τελωνείου. 4) Ἀτομικὸς φόρος δὲν ὑπάρχει. 5) Φόρος εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς 1% προαιρετικῶς. 6) Ἐκ τῶν ἄνω ἐμπορευμάτων εἰσπράττονται ἐτησίως 5 - 6 χιλιάδες γρόσια, ἅτινα διατίθενται ὑπὲρ τῶν σχολῶν. 7) Οὐδὲν δικαίωμα εἰσπράττεται, τίθεται ὅμως χαρτόσημον ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ. 8) Ἡ Δημογεροντία καταγίνεται εἰς τὸ νὰ ἐπιβλέπῃ τὰ τῆς γεωργίας, τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, ἐνδεχομέναις περιστάσεσιν ἐκτελεῖ χρεὴ δημορχεῖου καὶ συμβιβάζει τὰς μεταξὺ τῶν γεωργῶν μικροδιαφοράς. 9) Λιμὴν, λουτρά, σχολεῖα,

ΝΙΣΥΡΟΣ.

ΜΑΝΔΡΑΚΙ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Νικ. Διακομιχάλη).

— Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυριδῶν ἐπισκέφθη τὴν Νῆσον μας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν διαφορῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπελήφθη καὶ τῆς προτάσεως ὅπως χειροτονηθῇ εἰς Ἱερέα ὁ κ. Δημήτριος Ι. Μαστρογιάννης καὶ ὑποσέχθῃ, ὅπως ἐντὸς τριμήνου προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ.

— Κατὰ τὴν εἰς Νίσυρον ἐπίσκεψίν του, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυριδῶν, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὸν μαθητὴν Τάσον Π. Διακοβασίλην, μὲ σκοπὸν ὅπως τῇ μερίμνῃ του φοιτήσῃ δωρεὰν εἰς τὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν Ρόδου.

— Ἦρχισαν μετὰ βραδὺν ρυθμὸν ἐκτελοῦμεναι αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τῆς ὕδατοδεξαμενῆς τοῦ παγοποιείου. Αἱ ἐργασίαι ἐκτελοῦνται δι' αὐτεπιστάσις παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ ἐπιστάτην τὸν Ἰάκωβον Γεωργάκη. Τὴν ἐπιβλέψιν τοῦ ἔργου διεξάγει ὁ μηχανικὸς τῆς Ἐπαρχίας Κῶ.

— Ἀπεπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τῆς ὕδατοδεξαμενῆς καὶ τῆς διαστρώσεως τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικήτα, αἱ ἐκτελοῦμεναι διὰ δωρεὰς τοῦ κ. Ἀντωνίου Ν. Καφετζιδάκη καὶ μετὰ ἐργολάβον τὸν κ. Χαρ. Ἐμμανουηλίδην.

— Τὸ ἀτμόπλοιο «ΠΕΤΡΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ» ἀφίχθη εἰς τὴν νησίδα ΓΥΑΛΙ διὰ τὴν φόρτωσιν ἐλαφρόπετρας, λόγω ὅμως βλάβης τῶν ἐγκαταστάσεων, ἀνεχώρησεν χωρὶς νὰ φορτώσῃ, ἀναμένον ἐν Πειραιεὶ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἐναερίου συστήματος φορτώσεως, ἵνα ἐπανέλθῃ. Κατὰ παρασχεθείσας σχετικὰς πληροφορίες ἡ ἐπιδιόρθωσις τῶν ἐγκαταστάσεων θὰ ἀποπερατωθῇ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, ὁπότε καὶ θὰ ἐπανέλθῃ πρὸς φόρτωσιν τὸ πλοῖον.

— Περὶ τὰ 30 κορίτσια παρηκολούθησαν τὰ μαθήματα κεντήματος καὶ ραπτικής διὰ ραπτομηχανῆς, τὰ ὁποῖα ἔδωσεν ἀρχικῶς ἀφιχθεῖσα διδασκάλισσα τῶν ραπτομηχανῶν Σίγγερ. Τὰ μαθήματα ἐδόθησαν εἰς τὸ Ζωσιμοπούλειον ἀπὸ τῆς 8ης πρωϊνῆς μέχρι τῆς 10ης νυκτερινῆς καθ' ἑκάστην.

— Τὴν 9ην Σεπτεμβρίου κατὰ τὸ ταξίδι τοῦ ἐπιτάκτου ἀπὸ Καρδάμενα-Γυαλί-Νίσυρο καὶ μετὰ Γυαλιοῦ καὶ Νισύρου εὐρέθησαν αἰφνιδίως εἰς τὴν θάλασσαν ὁ ἐργαζόμενος εἰς τὸ Γυαλί ὡς δύτης μετὰ τοῦ διαιτοῦ τέκνου του, τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὴν ἀγκαλιά του. Ὁ ἀτυχὲς πατὴρ αἰφνιδιασθεὶς ἐφρόντισε νὰ ἀρπαχθῇ ἀπὸ τὸ καΐκι, ἐνῶ τὸ παιδί ἐβυθίζετο. Εὐτυχῶς ὁ πλοίαρχος Ἰωάννης Κακακίος ἐρίφη ἀμέσως εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀνασύρῃ τὸν μικρὸν καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν σωσιβίου νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ ζῶντα εἰς τὸ πλοῖον. Ἔτσι χάρις εἰς τὴν ψυχραιμίαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ Ἰωάννου Κακακιοῦ, ἐσώθη ἐκ βεβαίου πνιγμοῦ ὁ μικρός. Τοῦ ἀπευθύνου μετὰ πειὸ θερμὰ μας συγχαρίτηρα.

ΝΙΣΥΡΙΑΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

— Τὴν 28ην Αὐγούστου ἔλαβεν χώραν πυρκαϊὰ εἰς θέσιν «Πάγκενα» ὅπου ἐ-

κάη θεμνῶδης περιφέρεια. Ἡ πυρκαϊὰ προήλθεν ἀπὸ ἀπορριφθὲν ἀνυμμένο σιγάρο.

— Περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου μετετέθη ὁ σταθμάρχης Νισύρου ἀνυπασπιστῆς κ. Διονύσιος Βραχάτης εἰς Μυτιλήνην ἀντικατασταθεὶς προσωρινῶς παρὰ τοῦ ἐνωμοτάρχου κ. Εὐαγγέλου Στεφανάτου.

Γάμοι.— Τὴν 25ην Αὐγούστου ἐ.ἔ. ἐγένοντο οἱ γάμοι τοῦ Ἀντωνίου Χατζῆ Στεφανῆ μετὰ τῆς Δίδος Ἀννας Παυλάκη. Παράνυμφοι παρέστησαν, ὁ Μιχαὴλ Παπαεμμανουὴλ καὶ ἡ Μαρία Κακακιοῦ.

Τὴν 22 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ἐγίναν οἱ γάμοι τοῦ κ. Σταματίου Γ. Χριστοδούλου μετὰ τῆς Δίδος Ἀννας Ταμπερλοῦ ἢ Ἀποστολίδου. Παράνυμφοι παρέστησαν, ὁ Γεώργ. Ρουσέττος καὶ ἡ κ. Εἰρήνη Γιαλλοῦρη. Ταυτοχρόνως ἐγένοντο καὶ οἱ γάμοι τοῦ κ. Γεωργ. Παυλάκη μετὰ τῆς Δίδος Ἀργέτας Ταμπερλοῦ ἢ Ἀποστολίδου. Παράνυμφοι παρέστησαν οἱ Νικόλαος Καραβάκης καὶ ἡ Ἀνθούλα Γ. Παυλάκη.

Γεννήσεις.— Τὴν 22αν Σεπτεμβρίου ἡ Πόπη Χαραλάμπους Παπάτσου ἐγέννησε κοριτσάκι. Εὐχόμεθα εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς νὰ τοὺς ζήσῃ. Ἐπίσης ἡ Μαρία Κ. Καρπαθάκη, καθὼς καὶ ἡ Θεολόγου Κ. Καλούδη ἐγέννησαν κοριτσάκια. Ἡ δὲ Ἄννα Ἰωάννου Σφακιανοῦ ἐγέννησε τὸ ὄγδον κατὰ σειρὰν ἀγοράκι. Εὐχόμεθα εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς νὰ τοὺς ζήσουν.

Βαπτίσεις.— Τὴν 25 Αὐγούστου ἐβαπτίσθη τὸ τέκνον τοῦ Νικολάου καὶ τῆς Μαρίας Βεζιρόγλου, εἰς τὸ ὅποιον ἐδόθη τὸ ὄνομα Περικλῆς. Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου ἐβαπτίσθη τὸ τέκνον τοῦ Ζαχαρία καὶ Εἰρήνης Θεοδώρου, εἰς τὸ ὅποιον ἐδόθη τὸ ὄνομα Νικόλαος.

Παρὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Σπυριδῶνος ἐβαπτίσθη ἡ θυγάτηρ τοῦ Κων/νου καὶ Παρασκευῆς Ἀμάλλου ὑπὸ τὸ ὄνομα Καλλιόπη. Καὶ τὸ τέκνον τοῦ Μιχαὴλ καὶ τῆς Κυδωνίας Ζωσιμοπούλου εἰς τὸν Ἄγ. Νικήτα.

Θάνατοι.— Τὴν 30ην Αὐγούστου ἀπεβίωσεν καὶ ἐκηδεύθη ὁ Γεώργιος Χριστοφόρου ἐτῶν 99, τὴν δὲ 17ην Σεπτεμβρίου ὁ Μιχαὴλ Βιολλῆς ἐτῶν 88. Εἰς τοὺς συγγενεῖς ἀμφοτέρων καὶ τὰ τέκνα τοῦ Μιχ. Βιολλῆ, ἀπευθύνου μετὰ θερμὰ συλλυπητήριά μας καὶ τὴν εὐχὴν νὰ φθάσουν τὰ χρόνια των.

Τὴν 18 Ὀκτωβρίου ἀπέθανεν ὁ Ἀθανάσιος Καπίτης. Ἀπευθύνου μετὰ συλλυπητήριά μας εἰς τοὺς οἰκείους του.

— Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἀνακοινοῦμεν τὸ γεγονός τῆς φορτώσεως διὰ κισσηροχώματος τοῦ ἀτμοπλοίου «ΠΕΤΡΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ» χωρητικότητος 10.000 τόνων ἀπὸ τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Νησίδος «ΓΥΑΛΙ» τῆς Ἑταιρίας «ΛΑΒΑ». Κατὰ δοθείσας δὲ πληροφορίας παρὰ τῆς διευθύνσεως τῆς Ἑταιρίας «ΛΑΒΑ» προβλέπεται λίαν συντόμως νὰ ἀφίχθῃ εἰς «ΓΥΑΛΙ» ἕτερον πλοῖον πρὸς φόρτωσιν.

Τὴν Κυριακὴν ὅταν Ὁκτωβρίου ἐτελέσθη, μὲ πάνδημον συμμετοχὴν, εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ποταμιτίσσης τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς αἰμνήστου Ρουμπίνης Α. Καφετζιδάκη. Ἡ τέλεσις τοῦ μνημοσύνου παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκδηλωθῇ κατὰ ἰδιαιτέρα θερμὸν τρόπον ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν μνήμην τῆς μακαρίτιδος καὶ τὰ αἰσθήματα ἐκτιμήσεως πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς Ἀντώνιον Ν. Καφετζιδάκην παρὰ τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων τοῦ Δήμου μας. Εἰς τὸ μνημόσυνον παρέστησαν αἱ Δημόσαιοι καὶ Δημοτικά ἄρχαι, οἱ τοπικοὶ Σύλλογοι, οἱ μαθηταὶ τῶν Σχολείων μετὰ τῶν Διδασκάλων τῶν καὶ ἡ ὁλότης σχεδὸν τῶν κατοίκων. Ἐπιμνημόσυνον λόγον ἐξεφώνησεν ὁ κ. Πασχάλης Χριστοφόρου ἐξάρας τὴν ἀγάπην τῆς μακαρίτιδος πρὸς τὴν Νίσυρον, τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὴν συμπαράστασιν τῆς ἰδιαιτέρα εἰς τὸ ἔργον τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως» διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικήτα. Στεφάνους κατέθεσεν ὁ «Γνωμαγόρας» Νισύρου καὶ ὁ Σύλλογος «Ἅγιος Νικήτας».

Κατωτέρω δημοσιεύομεν εὐχαριστήριον τοῦ ἀδελφοῦ μας κ. Ἀντων. Ν. Καφετζιδάκη πρὸς τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὸ μνημόσυνον τῆς συζύγου του Ρουμπίνης.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀκρῶς συγκεκινημένος ἐκ τῆς φιλικῆς συμπαράστασεως τῶν Δημοσίων καὶ Δημοτικῶν ἀρχῶν, τῶν τοπικῶν Συλλόγων Νισύρου καὶ τῆς αὐθορμήτου συμμετοχῆς τῶν συμπατριωτῶν μου κατὰ τὸ κατὰ τὴν Κυριακὴν 6 Ὁκτωβρίου ἐ.ε. μνημόσυνον εἰς μνήμην τῆς αἰμνήστου συζύγου μου Ρουμπίνης, ἐκφράζω εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς ἀνωτέρας εὐχαριστίας μου εἰς πάντας μὲ τὴν δῆλωσιν ὅτι τὰ εὐγενῆ αὐτῶν αἰσθήματα θὰ παραμείνουν βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου διὰ βίου.

Ἐν Νισύρῳ τῇ 7-10-57

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΚΑΦΕΤΖΙΔΑΚΗΣ

ΝΙΚΙΑ (Συνεργάτου μας).

— Τὸ καλοκαίρι ὑπῆρξε πλούσιον εἰς κίνησιν καὶ γεγονότα, γενικῶς δὲ οἱ παραθερισταὶ μας ἀνεχώρησαν κατενθουσιασμένοι.

Ἡ συντελουμένη πρόοδος εἰς τὸν τομέα ἐξωραϊστικῶν καὶ ἐκπολιτιστικῶν ἔργων ἐν τῇ Κοινοτῇ μας εἶναι ἐξαιρετικῶς ἱκανοποιητικὴ.

Μὲ γοργὸν ρυθμὸν συνεχίζονται αἱ ἐργασίαι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ νέου σχολικοῦ μας κτιρίου, τῇ ἐπιβλέφει τοῦ ἐργολάβου κ. Χ. Ἑμμανουηλίδη.

Συνεχίζεται ἐπίσης ἡ ἀνακαίνισις τοῦ Ι. Ναοῦ τῶν Ἐισοδίων.

— Ἡ 3 Σεπτεμβρίου 1957 ἀποτελεῖ ἕνα νέον ἱστορικὸν σταθμὸν πολιτιστικῆς ἐξελίξεως τῶν Νικιῶν, ὅτε ὀλοκληρωθέντος τοῦ δικτύου ἡλεκτροφωτισμοῦ, ἐρευνματοδότῃ διὰ πρώτην φορὰν ὁ κοινωτικὸς καὶ ἰδιωτικὸς φωτισμὸς.

Ἐπικολοῦθησε κατόπιν σχετικὴ ἀνωμαλία εἰς τὴν ρευματοδότησιν, ἥδη ὅμως διενεργεῖται αὕτη κανονικώτατα, ἐπισκευασθείσης πλήρως τῆς ἡλεκτρογενητρίας.

— Κατὰ παλαιὰν ἐπικρατήσαν παρὰδοσιν ἡ Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἁγίου Θεολόγου ἵκάρησε καὶ ἐφέτος τιμητικὸν «γεῦμα συναντήσεως» εἰς τὴν αἴθουσαν ὑποδοχῶν τῆς Μονῆς, πρὸς τοὺς παραθερίζοντας ἐνταῦθα συμπατριώτας ἐξ Ἀθηνῶν-Ρόδου καὶ Νέας Ὑόρκης. Μέλη τῶν ἐκεῖ πατριωτικῶν Συλλόγων.

Εἰς τὸ γεῦμα παρέκάθησαν αἱ Ἀρχαὶ τοῦ τόπου. Τοὺς προσκεκλημένους ἐχαιρέτησε καταλλήλως ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ Γραμματεὺς αὐτῆς κ. Γ. Μίχαλος.

— Εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐνεγράφησαν 70 μαθηταί. Ἐν ἀναμονῇ διορισμοῦ ἐτέρου Διδασκάλου, τὰ μαθήματα ἤρχισαν μὲ μόνην τὴν Διδασκάλισσαν Δίδα Εἰρ. Φραντζῆ.

Κατὰ τὸν ἀγιασμὸν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων, παρισταμένων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ πολλῶν συνδημοτῶν, ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου «Ἀγ. Ἰωάννης Θεολόγος» κ. Θεοχ. Θεοχαρίδης καὶ ὁ Σύμβουλος κ. Γ. Κ. Ζαχαριάδης, ἀπένευμαν τὸ Θεολόγειον Βραβεῖον εἰς τοὺς μαθητὰς Παναγ. Ν. Μαστρομιχάλην καὶ Ἀντῶν. Ζαχαριάδην τῆς ΣΤ', Ζυμπουλῖαν Π. Μαστρομιχάλη καὶ Μιχ. Δ. Μίχαλον τῆς Ε'.

— Ἡ τελευταία ἐπίσκεψις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Σπυριδωνος εἰς τὴν Κοινότητά μας, ἔσχε βαθεῖαν ἀπήχησιν μετὰ τοῦ Λαοῦ μας. Ζωηρὰ μένει ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου (Τάξη Γραμματικοπούλου καὶ Πόπης Ν. Παπαμιχαήλ), τὸ ὅποιον ἐτέλεσεν ὁ Σεβασμιώτατος εὐγένως προσφερθεὶς. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Ἀρχιερατικὸς γάμος εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Νικιῶν.

— Ἡ πανηγύρις τοῦ Ἁγίου Θεολόγου, τὴν 26ην Σεπτεμβρίου, εἶχε καὶ ἐφέτος τὴν καθιερωμένην ἐπιτυχίαν τῆς.

— Ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, σημειοῦμεν τοὺς γάμους τοῦ κ. Τάξη Γραμματικοπούλου μετὰ τῆς Δίδος Πόπης Ν. Παπαμιχαήλ τὴν 29-9ου, τοῦ κ. Χαραλάμπους Μηνᾶ μετὰ τῆς Δίδος Ἑλένης Ἰπ. Λοῖζου τὴν 6-10ου καὶ τοῦ κ. Ι. Πλαγγέτη μετὰ τῆς Δίδος Μαρίας Β. Ἀβδελῆ τὴν 13-10ου.

ΡΟΔΟΣ. (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ. Κουμέ-ντου).— Δι' ὑπογραφείσης κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἑργασίας, Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας ἐπεξετάθη ἡ ἀρμοδιότης τῆς Ἐπιτροπῆς Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτωτικῶν Λιμένων Κῶ καὶ εἰς τοὺς λιμένας Νίσυρου καὶ Γυαλὶ Νίσυρου.

Πληροφοροῦμαι ὅτι ἐπικεῖται ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τοπογραφίσεως ἀναλόγου χώρου εἰς Νίσυρον διὰ τὴν ἀνέγερσιν Δημοτικῆς Ἀγορᾶς τῆς ὁποίας στερεῖται σήμερον ἡ ἐν λόγῳ Λουτρό-πολις.

Τὸ ἔργον ἀνεγέρσεως τῆς Ἀγορᾶς εἶναι ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ἔργων τὰ ὁποῖα ἐπρωγαμιατίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀκινήτου Περιουσίας τοῦ Δημοσίου Δωδεκανήσου (Ο.Α.Π.Δ.Δ.).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ: Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν πρό-σφατον χρονικὸν διάστημα εὐτυχῇ γεγρονότα ἔλαβον χώραν εἰς Ρόδον. Οὕτω ἐγένοντο οἱ γάμοι τῶν κάτωθι συμπατριωτῶν μας.

1) Ὁκτωνιάδῃ Γεωργίου ἐξ Ἐμπορίου μετὰ τῆς ἐκ Καλύμνου Ἐλευθερίου Μαριάς.

2) Χαρτοφύλῃ Ι. Νικολάου μετὰ τῆς ἐκ Σύμης Χαρίτου Γεωργίας.

3) Λαζάρου Μιχαήλ μετὰ τῆς Μακρυγιάννης Κατίνας.

4) Κοκκίνου Μιχαήλ μετὰ τῆς ἐκ Χανίων Κρήτης Νικηφοράκῃ Ἀμαλίας.

Ἡ κ. Ἀννα Ι. Μαρίνου τὸ γένος Γ. Μαυρουδῇ ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον κοριτσάκι.

Ἡ κ. Μαρίτσα Ι. Βρούλλη, τὸ γένος Ἀλ. Δοξοπούλου ἔτεκεν κοριτσάκι.

Ἄπαντας τοὺς ἀνωτέρω συγχαίρομεν ἐγκαρ-δίως.

ΑΜΕΡΙΚΗ. Βράβευσις εἰς διαγωνισμόν συμ-πατριώτου Χειρουργοῦ εἰς Ἀμερικὴν.

CANTON, OHIO.— Ὁ ὁμογενὴς ἱατρὸς Ἰω-άννης Καρπάθιος, τοῦ Μέρου Χόσπιταλ ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον δι' ἄρθρον του ὑπὸ τὸν τίτλον «Κατὰ τόπους ἐντερίτις», τὸ ὁποῖον ὑπέβαλε κατὰ διαγωνισμόν διεξαχθέντα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου χειρουργῶν.

Ὁ Δρ. Καρπάθιος ἐπαρουσίασε τὴν διατριβὴν του, θὰ ἐλάμβανε δὲ καὶ χρηματικὸν βραβεῖον ἐκ 200 δολλαρίων εἰς τὸ δευτέρον ἐτήσιον συνέδριον τοῦ Κολλεγίου ἐν Τολήδῳ.

Ἡ κατὰ τόπους ἐντερίτις, κατὰ τὸν Δρα Καρπάθιον εἶναι μία ἀσθένεια τοῦ μικροῦ ἐντέρου, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Πρόεδρος Αἰζενχάουερ ὑπέστη ἐγχείρισιν.

Ὁ Δρ. Καρπάθιος ἦλθεν εἰς Ἡνωμένους Πολιτείας πρὸ τριετίας ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἔχει λάβει ἤδη μόνιμον διαμονήν. Ἐν Ἑλλάδι εἶχε λάβει πτυχίον Ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης οὗτος ὑπηρέτησεν ἐπὶ τριετίαν ὡς στρατιωτικὸς ἱατρὸς ἐν Ἑλλάδι καὶ δύο ἔτη

ὡς ἱατρὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις Νοσοκομείου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

ΑΘΗΝΑΙ. Εἰς τὴν τοῦ Ἀσπροπύργου Σχολὴν Ἐμποροπλοιάρχων, εἰσῆλθεν κατόπιν ἐπι-τυχῶν ἐξετάσεων ὁ νεαρὸς συμπατριώτης μας Χαρ. Λυβίτσης. Τὰ «Ν.Χ.» τοῦ εὐχονται, μαζὶ μὲ τὰ συγχαρητήριά των, κάθε πρόοδον εἰς τὰς σπουδὰς του.

Ἀφίκετο, διὰ παραμονὴν ὀλίγων ἡμερῶν, ὁ συ-μπατριώτης μας κ. Νικ. Μ. Καμπαλούρης, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Συμβού-λιον τῆς Εὐρώπης.

Ἀφίκετο ὁ συμπατριώτης μας Ἀρχιμανδρί-της κ. Θεολόγος Πασχαλίδης, ἱεροκῆρυξ Μη-τροπόλεως Λήμνου δι' ὀλιγοήμερον παραμονήν.

Ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ ὀλιγοήμερου ταξειδίου εἰς Νέαν Ὑόρκην ὁ ἱατρὸς κ. Πασχ. Τσου-καλᾶς.

Ἀφίχθη εἰς Ἀθήνας ἐκ Νίσυρου ὁ συμπολί-της μας κ. Ἀντώνιος Ν. Καφετζιδάκης, ὅπου καὶ θὰ παραμείνῃ ἐπὶ διάστημα μηνῶν, προκειμένου ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀμερικὴν.

Ἡ κυρία τοῦ συμπατριώτου μας Σταύρου Στάνχινου ἔτεκεν δίδυμα, κατ' εὐτυχίαν ἀγόρι καὶ κοριτσάκι. Εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς εὐχό-μεθα νὰ τοὺς ζήσουν.

Ἐπέστρεψεν ἐκ Γενεύης ὁ φοιτητὴς τῆς Ἰα-τρικῆς Γεώργιος Μούρας ὁ ὁποῖος εἶχεν παρα-μείνει κατὰ τοὺς θερινοὺς μήνας πρὸς μετεκπαί-δευσιν εἰς τὸ ἐκεῖ Νοσοκομεῖον «ΚΑΝΤΟΝΑ».

Ὁ ἀποφοιτήσας ἐκ τῆς Σχολῆς Ἐμπορο-πλοιάρχων Ἀσπροπύργου, συμπατριώτης μας Νίκος Τριανταφύλλου, ἀνέλαβεν ὑπηρε-σίαν εἰς τὸ πλοῖον Μ/ς ΑΘΗΝΑΙ τῆς ἀκτο-πλοικῆς ἐταιρίας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ». Τοῦ εὐχόμεθα καλὴ σταδιοδρομία.

Εἰς τὸ τμήμα Πολιτ. Μηχανικῶν τοῦ Πολυ-τεχνείου, ἐπέτυχεν ὁ νεαρὸς συμπατριώτης μας Λάκης Γ. Χατζηδημητρίου. Συγχαρητήρια.

Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Γῶ-μαγόρα Ἀμερικῆς, συμπατριώτης μας κ. Μι-χαήλ Σκανδάλιος, ὑπέστη ἐπιτυχῇ ἐγχείρισιν καὶ ὅτι μετὰ παραμονὴν τριῶν ἐβδομάδων εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ἐπέστρεψεν ἤδη εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἰς τὸν ἀγαπητὸν μας Πρόεδρον στέλλο-μεν τὰς θερμὰς μας εὐχὰς διὰ τὴν ταχείαν καὶ πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ὑγείας του.

Πληροφορούμεθα ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου ἐπιστροφῆς του εἰς Ἀμερικὴν, ὁ συμπατριώτης μας Ἐμμ. Λαμπάδης, ὑπέστη συμφορήσιν. Ἦδη ἡ ὑγεία του παρουσιάζει σημαντικὴ βελτίωσιν. Εἰς τὸν ἀγαπητὸν μας συμπατριώτην εὐχόμεθα ταχείαν ἀνάρρωσιν.

Μετὰ μεγάλης λύπης πληροφορούμεθα τὸν θάνατον τοῦ ἐκλεκτοῦ συμπατριώτου μας Μάρκου Παπαδοπούλου, Συνταξιούχου τελει-ωνεῖακοῦ ὑπαλλήλου. Εἰς τοὺς οἰκείους του στέλλομεν τὰ θερμὰ μας συλλυπητήρια.

ΦΥΓΗ ΑΠΟ ΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

- Εἶν' ἡ ὥρα π' ὁ ἥλιος πιά γέρνει
καὶ μαζί του τὴ λάμφι του παίρνει...
κι' ὅπως σβήνει καὶ χάνετ' ἡ μέρα
κάποια εἰδησι ἀπλώνει δειλὰ
ποὺ σὲ λίγο ξεχύνετ' ὡς πέρα
ξεσηκώνοντας σπῖττα πολλά.
- Τοῦ νησιώτ' ἡ φυχὴ ξεπετιέται
γιὰ νὰ μείνῃ πιά σκλάβος ἀρνιέται
οἱ σκλαβιὲς δὲν κρατᾶνε αἰῶνια
στὴν περήφαν' ἐτούτῃ μας γῇ
τὸν δυνάστη ξεφτιίζουν τὰ χρόνια
καὶ προβάλλει ξανὰ ἡ αὐγὴ.
- Χωρισμός! τί σκληρὲς μαῦρες ὥρες!...
οἱ γονιοί, τ' ἀδελφάκια... οἱ κόρες,
δάκρυ ἀγνὸ ἀπ' τὰ μάτια τους τρέχει
καὶ σφιχτὰ σὲ κρατοῦν ἀγκαλιὰ
εἶν' ὁ πόνος βαθύς... μὰ ἀντέχει...
καὶ φαρμάκι πικρὰ τὰ φιλιὰ...
- Κι' εἶν' οἱ φίλοι μαζί στοὺς πλευροὺς τους
στὶς «Λυές» στοὺς σκληροὺς χωρισμοὺς τους
καὶ νά! ἡ ἄγκυρα τῶρ' ἀνεβαίνει

- κι' οἱ κουπάδες τὶς θέσεις κρατοῦν
μιὰ ζωὴ ποὺ' χαν ζήσει... πεθαίνει
καὶ στοὺς ἄγνωστο φεύγουν, πετοῦν.
- Βράδυ πιά καὶ ἡ θάλασσ' ἀσῆμι
ξεχωρίζουν οἱ κάβοι στὴ Σύμη
δὶν' ὁ Φάρος τὴ «ρόττα» ἀπὸ πέρα
κι' ἔχουν κιόλας ἀστέρια φανῇ
νά! τὸ πέλαγος βγάλει ἀγέρα
γιὰ σηκώστε παιδιὰ καὶ πανί.
- Μαντρακιώτες, Μποργιάτες, Σπαλιώτες
θαλασσόλυκοι ὅλοι νησιώτες
μαυρισμένοι ἀπὸ ἥλιο κι' ἀλμύρα
ἀπ' τὸ «κάργα» βογγοῦν τὰ κουπιὰ
«σάρτα-πάγκοι» καὶ Βίρα... ὅλο βίρα
τοῦ νησιοῦ οἱ κορφὲς σβήνουν πιά...
- Τῆς Νισύρου αὐτὸ' ταν τὸ δῶμα
μὲ ἐπίλογο δάκρυ καὶ κλᾶμα
τὸν Νοέμβρη τοῦ σαραντατρία,
μὲ λεβέντες καὶ μὲ τριανταρία,
ποὺ τὸ «σκάσαν» στὴν νύχτα τὴν χρύα
μὲ πιλότο μονάχα... καρδιά.

ΣΗΜ: Τὸ παραπάνω ποιηματάκι εἶναι μιὰ ταπεινὴ ἀφιέρωσι στοὺς ἡρώϊκους ἐκείνους νέους τῆς Νισύρου, ποὺ κάνοντας πέτρα τὴν καρδιά τους κι' ἀλύγιστη τὴν φυχὴν μπροστὰ στοὺς παρακαλετικὸ κλᾶμα τῆς μάνας, τῆς ἀδελφῆς καὶ τῆς... καλῆς, ξεκίνησαν ἕνα ἀπομεσήμερο τοῦ Νοέμβρη πρὶν ἀπὸ 14 χρόνια μὲ τὸ τρατοκάικο τοῦ Μιλιτιάδη τοῦ Παύλου, ἀπὸ τὶς «Λυές» γιὰ τὴν Μέση Ἀνατολή, κρυφὰ ἀπὸ τὸν κατακτητὴ, γιὰ νὰ καταταχθοῦν ἐθελονταὶ στὰ διάφορα ὅπλα τῆς Πατρίδος. Σελίδα ἀπὸ τὶς πιὸ τραγικὲς μέρες ποὺ πέρασαν τὸ σκλαβωμένο τότε ἀκόμα νησί μας, καὶ ποὺ βύθισε στὴ θλίψι πολλὸ κόσμο στὴ Νίσυρο, μὲ τὸ ξαφνικὸ ἐκεῖνο ὁμαδικὸ «φευγιά» ἀγαπημένων προσώπων.

Πιστὴν καὶ αὐθεντικὴν ἐξιστόρησι αὐτῆς τῆς «ἀποκοιτιάς» μὲ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν παιδιῶν ποὺ πῆραν μέρος, μὲ τὶς ὅχι εὐχάριστες περιπέτειες στὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ τὸ πέρασμα ἀπ' τὸ ἐρημωμένο τότε Καστελλόριζο, ὡς τὴ στράτευσί τους, στὴ φιλόξενη Κύπρο μας, ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δώσωμεν κάποια ἄλλη φορὰ ἀπὸ τὶς στῆλες τοῦ Περιδικοῦ μας, διότι καὶ υποχρέωσιν ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἐλθουν στοὺς φῶς ἄγνωστες σελίδες τῆς ἀδάμαστης νησιώτικης φυχῆς, ποὺ ἀλλοιῶς ἴσως σβήσουν μὲ τὸν καιρὸ.

K.E. ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΝΙΣΧΥΤΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

	Δολ.	Γεώργ. Φωτιάδης	Δραχ. 200
Κων. Μαυρουδῆς	55	Μ. Μαυρουδῆς	6
Γεώργ. Τσουκαλᾶς	» 50	Γεώργ. Παπαγιάννης	» 6
Αἰμ. Σκάρος	» 23	Ἰάκ. Καζαβῆς	» 6
Νικ. Μίχαλος	» 23	Κων. Ἐάνθος	» 5
Μιχ. Χαλκιάς	» 20	Ἐπαμ. Σκάρος	» 5
Μιχ. Καμιδανῆς	» 15	Ἰωάν. Κακομανώλης	» 5
Ἰωάν. Χριστοδούλου	» 10	Ἰάκ. Χαρτοφύλης	» 5
Κων. Σοφός	» 10	Νικ. Φούλιαξης	» 5
Μιχ. Χατζημιχαῆλς	» 10	Ἰωάν. Παπάτσος	» 3
Ἀν. Παπαντωνίου	» 10	Ἰωάν. Βότσης	» 3
Μιχ. Σκανδάλιος	» 10	Μαρ. Κ. Χαρτοφύλης	» 3
Δημ. Νοταρίδης	» 10	Καλλιόπ. Πουράκης	» 3
Κώστας Νικολῆς	» 10	Τάκης Στεφάνου	» 3
Μάνος Σκάρος	» 10	Παν. Χριστοφόρου	» 3
Ἰωάν. Σκάρος	» 10	Νικ. Νικητιάδης	» 3
Δημοσθένης Καραβάκης	» 10	Φρ. Ρουσσέτος	» 3
Νικόλαος Σακελλαρίδης	» 10	Παῦλ. Παυλίδης	» 3
Γεώργ. Βασιλειάδης	» 10	Χαρ. Σακελλαρίδης	» 2
Μιχ. Ἀνδριώτης	» 10	Κων. Κοντονικολάου	» 2
Μιχ. Βαρκανῆς	» 10		
Βασ. Καβούνης	» 10		
Νικ. Μονογενῆς	» 10		
Ἰωάν. Τσουκαλᾶς	» 10		

Ἡ Ἐκδοτικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν «Ν.Χ.» εὐχαριστεῖ θερμῶς τοὺς ἀνωτέρω νέους ἐνισχυτὰς καὶ συνδρομητὰς.

ἐκκλησία, φαρμακείον, ἀποβάθραι καὶ δρόμοι, πάντα δὲ ταῦτα δι' ἰδιωτικῶν ἐράνων καὶ δανείων. Ἡ Δημογεροντία οὐδὲν δαπανᾷ διότι ἐν τῷ ταμείῳ της χρήμα τι δὲν ὑπάρχει». Παρατηρήσεις: «Ὡς ἐκ τοῦ ἡφαιστειογενοῦς τῆς νήσου μας καὶ τῆς μεγίστης πρὸ 38 ἐτῶν γενομένης ἐκρήξεως αἱ μὲν καλλιεργήσιμοι γαῖαι παντελῶς κατεστράφησαν αἱ δὲ ἐναπολειφθεῖσαι κατέστησαν ἄγονοι, τὸ δὲ ἔδαφος ἀνυδρον τῶν καρποφόρων δένδρων μὴ δυναμένων νὰ διατηρῶσιν ἐπὶ πολὺ, ὑπόκειται δὲ ὡς ἐκ τούτου καὶ εἰς σεισμούς ἡ νῆσος μας· διὰ τοῦτο καὶ ἀναγκάζομεθα νὰ στέλλωμεν τὰ τέκνα μας ἄρρενα καὶ θῆλεα μόλις φθάσουν εἰς ἡλικίαν 12 - 14 ἐτῶν εἰς διάφορα μέρη, ἵνα καὶ ἐκεῖνα ζῶσι καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ τὰ μικρὰ ἀδέλφια των διατηρηθῶσι. Τοῦτο τελευταῖον ἐδείχθη μὴ εὐρεθέντος οὐδενὸς στρατευομένου νέου. Τὸ μέχρι τοῦδε ἀναφερόμενον ἐπίδομα τοῦ τελωνείου μᾶς καθυστερεῖται ἀπὸ πρώτης παρελθόντος Μαρτίου. Ὁ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς προαιρετικὸς εἰσπραττόμενος φόρος καθυστερεῖται ὑπὸ τινων δι' ὃ καὶ δυσκολευόμεθα τοῦ λοιποῦ νὰ συντηρῶμεν σχολεῖα. Βαθυσεβάστως καὶ θερμῶς καθικετεύομεν τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ τὴν ἐγνωσμένην πατρικὴν μέριμναν ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου μας, καθ' ὅσον ὅλως ἀδύνατος ἀποβαίνει αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς μας, τῶν προνομίων κατ' ἐλάχιστον θιγομένων. Εὐελπιστοῦντες ὅτι θὰ τύχωμεν τῶν ποθουμένων διατελοῦμεν βαθυσεβάστως. Οἱ δημογέροντες Μανδρακίου, Ἐμπορίου καὶ Νικειῶν».

Ἐπὶ Ἱταλοκρατίας.

Ἀπὸ τῆς 29 Ἀπριλίου 1912, ἡμέρας καθ' ἣν Ἱταλικά πλοῖα εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα τῆς Νισύρου, νέα ἐντελῶς κατὰστασις δημιουργεῖται εἰς τὴν νῆσον, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας τοῦ δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος, καὶ νέον διοικητικὸν σύστημα ἐφαρμόζεται εἰς αὐτάς. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν κατόπιν δηλώσεως τοῦ ἱταλοῦ Ναυάρχου ὅτι ἀναγνωρίζει προσωρινῶς ὡς διοικητικὸν ὄργανον τὴν δημογεροντίαν, ἵνα ἐπιτηρῇ τὴν τάξιν καὶ ἐκτελῇ τὴν νόμιμον διοίκησιν, καὶ σχετικῆς ἐντολῆς αὐτοῦ, αὕτη συνέχεται εἰς κοινὴν συνεδρίαν μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου, συζητεῖ ἐπὶ τῆς νέας δημιουργηθείσης

καταστάσεως καὶ ὡς ὑπεύθυνον ὄργανον διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως διορίζει δύο ἀστυφύλακας νὰ ἐπαγρυπνοῦν διὰ τὴν προφύλαξιν τοῦ τόπου».

Κατόπιν διαταγῶν καὶ σχετικῶν ὁδηγίων τοῦ Κυβερνήτου τοῦ θωρηκτοῦ ROMA συνῆλθεν ἡ δημογεροντία τὴν 6)5)12 μετὰ τοῦ δημογεροντικοῦ συμβουλίου καὶ προέβη εἰς τὴν σύνταξιν καὶ τοιχοκόλλησιν τῆς κατωτέρω ἀνακοινώσεως:

«α) Ἀναγνωρίζεται ἡ δημογεροντία μετὰ τοῦ συμβουλίου της ὡς τοπικὴ καὶ διοικητικὴ ἀρχὴ ἔχουσα τὸ δικαίωμα νὰ διοικῇ καὶ νὰ εἰσπράττῃ τοπικῶς καὶ διοικητικῶς ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν μὴ παρεκκλίνουσα τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ μὴ ἐπιβαρύνουσα τὸν λαὸν μὲ ἐπιπροσθέτους φόρους (βάρη). β) Ἡ δημογεροντία μετὰ τοῦ συμβουλίου της συμμορφουμένη πρὸς τὰς διατάγας ταύτας διαβεβαίει τὸ Σεβαστὸν κοινὸν ὅτι ἐπελήφθη τῆς φροντίδος ὅπως ἐξασφαλίσῃ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν περιουσίαν τῶν πολιτῶν, ὅπερ καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ κατακτητοῦ. γ) Ὁ κατακτητὴς δι' ἡμῶν ἀνακοινοῖ εἰς τὸν λαόν, διαβεβαιῶν αὐτὸν ὅτι ἐπαγρυπνεῖ νυχθημερόν ὅπως μὴ διαταραχθῇ ἡ τάξις καὶ ἡ ἡσυχία τῶν πολιτῶν ἔξωθεν. δ) Τὰ πλοῖα ἀνεξαρτήτως τῆς ιδιότητός των τὰ θέλοντα νὰ ταξιδεύουν ἀπὸ νήσου εἰς νῆσον, δέον νὰ συνοδεύωνται μὲ ἐπὶ τούτῳ πιστοποιητικὸν τῆς δημογεροντίας. Αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς πολίτας ἡ συναλλαγὴ ἢ ἡ μεταβίβασις ἀπὸ τόπου εἰς τόπον λαθρεμπορικῶν ἐμπορευμάτων τοῦ πολέμου. ε) Τὸ ταχυδρομεῖον ὡς Διεθνὲς θὰ λειτουργῇ ὡς καὶ πρότερον. στ) Ἡ δημογεροντία μετὰ τοῦ συμβουλίου της δὲν ἐγγυᾶται διὰ τὰς συνεπείας τοῦ μὴ συμμορφομένου μὲ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις». Τὴν 28)5)1912 ἀποφασίζεται νὰ σταλοῦν ὑπὸ τῆς δημογεροντίας καὶ τῶν τριῶν δῆμων τῆς νήσου ἀντιπρόσωποι εἰς Σύμην, διὰ νὰ φέρουν γραπτῶς τὸ νέον διοικητικὸν σύστημα «τῶν προνομιοῦχων νήσων, ὡς τοῦτο ἤρξατο λειτουργοῦν ἐν αὐταῖς».

Ἀρχίζον ὅμως ἐπιβαλλόμενοι διάφοροι περιορισμοὶ εἰς τὰς ἐλευθέρας κινήσεις καὶ παρατηρεῖται συμπίεσις τῆς ζωῆς τῶν ὑπὸ κατοχὴν πληθυσμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐστηρὰ συμπεριφορὰ ἢ καὶ αὐθαιρέσιαι

ΝΙΣΥΡΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ἀνάμεσα στοὺς συμπατριῶτες μας ποὺ ὑπηρετήσαν τὰ γράμματα καὶ ἰδιαίτερα σ' αὐτοὺς ποὺ δούλεψαν τὸ στίχο ξεχωριστὴ θέσι ἔχει ὁ Γιάννης Οἰκονομίδης. Γεννήθηκε τὸ 1897 στὸ νησί μας, μεγάλωσε καὶ σπούδασε στὴν Πόλι. Ὑστερα ἀπὸ τὶς σπουδές του πῆγε στὴν Ἀμερικὴ ὅπου πέθανε τὸ Μάιο τοῦ 1953 χρόνων 56.— Σὲ ὅλη τὴ ζωὴ του κυριαρχοῦσε ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος. Ἐγραψεν ἀρκετὲς κωμωδίες τοῦ θεάτρου, ἕνα διάστημα εἶχε τὴν ἐπιμέλεια τῆς Ἑλληνικῆς Ραδιοφωνικῆς ὥρας ἑνὸς ἀπὸ τοὺς Κεντρικοὺς Ραδιοφωνικοὺς σταθμοὺς τῆς Ἀμερικῆς. Μὰ ἡ πιὸ σημαντικὴ του πνευματικὴ προσφορὰ στάθηκε ἡ ἰδέα του νὰ ἐκδώσῃ ὁ Γνωμαγόρας τῆς Ν. Υ. μηνιαῖο Δελτίον. Τὸ Δελτίον τοῦ Γνω-

μαγόρα ἤρχισε νὰ ἐκδίδεται τὸ 1931. Ὁ Οἰκονομίδης ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συντακτικῆς τοῦ ἐπιτροπῆς καὶ μὲ τὴ συμπαράστασι τῶν ἄλλων πνευματικῶν παιδιῶν τῆς Νισύρου, ἔβαλε καλὰς βάσεις στὸ Δελτίο καὶ σύντομα τὸ ἀνέδειξε πρότυπο εἰς τὸ εἶδος του. Τὸ περιοδικὸ τοῦτο τῶν Νισυρίων τῆς Ἀμερικῆς τὸ ἐλάμπρυνε ὁ Οἰκονομίδης μὲ τὰ ὥραϊα τραγούδια καὶ τὴν ἀξιόλογο συνεργασία του. Δημιούργησε σ' αὐτὸ μιὰν σατυρικὴ στήλη τοῦ Τρούλλου καὶ τοῦ Πλατῦ : σατυρικὴ παρλάτα μὲ ζωντανὸ Νισυρικὸ χρῶμα. Νομίζω πὼς πολλὰς φορὲς στὴ στήλη αὐτὴ εἶχε εὐτυχισμένες δημιουργίες. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Δελτίο τοῦ Γνωμαγόρα τραγούδια τοῦ Οἰκονομίδη

τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν τὰς διαμαρτυρίας, τὴν δυσφορίαν καὶ τὰς καταγγελίας τῶν ὑποδούλων ἢ διὰ τῆς δημογεροντίας καὶ τοῦ δημαρχιακοῦ συμβουλίου ἢ διὰ γενικῶν συνελεύσεων τοῦ λαοῦ. Συνεπεῖα ἀνακοινώσεων καὶ διαταγῶν τοῦ νέου Ἰταλοῦ διοικητοῦ τῆς νήσου ὑπολοχαγοῦ Ματθαίου συνέρχεται ἡ δημογεροντία τὴν 18)6)1912 εἰς συνεδρίαν, καθ' ἣν ἀναφέρονται οἱ τοῦ λοιποῦ τιθέμενοι περιορισμοὶ τῶν ἐπιβιβαζομένων εἰς τὰ πλοῖα ἢ ἀποβιβαζομένων ἐπιβατῶν ἐντοπίων ἢ ξένων».

Εἰς συνεδρίαν τοῦ δημαρχιακοῦ συμβουλίου τῆς 31)7)1912 καθ' ἣν ἐξετάζεται ἡ αὐστηρὰ συμπεριφορὰ τοῦ διοικητοῦ χωροφυλακῆς (Μαρεσιᾶλ) ἀποφασίζεται νὰ γίνῃ ἔκθεσις πρὸς τὸν Ἀντιστράτηγον Ἀμπέλιο, διοικητὴν τῶν 12 νήσων ἐκθέτουσα παράπονα κατὰ τοῦ ἀνωτέρω διοικητοῦ διὰ τὴν ἀνόςιον αὐτοῦ συμπεριφορὰν ἣν δεικνύει ἐν τῇ νήσῳ καὶ τὴν κακοδιοίκησιν τῶν διαφορῶν ὑποθέσεων κοινοτικῶν τε καὶ ἰδιωτικῶν» καὶ ταυτοχρόνως νὰ ὑποβληθῇ παράκλησις ὅπως ὁ διοικητῆς Ἀμπέλιο ἀντικαταστήσῃ τοῦτον δι' ἄλλου καταλλήλου προσώπου».

Ἀνάρμοστον συμπεριφορὰν, ὡς ἐξά-

γεται, ἔναντι τῶν ὑποδούλων νησιωτῶν εἶχον καὶ τινες τῶν διερμηνέων, διότι τὸ δημαρχιακὸν συμβούλιον Νισύρου εἰς συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 6)8)1912 ἀπεφάσισε (νὰ γραφῇ παραπονετικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς νήσου ἐνδοξότατον ὑπολοχαγὸν κ. Ματθαῖον ὡς μὴ ἐκτελέσαντα τὴν ὑπόσχασίν του περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ διερμηνέως Λοράν». Δι' αἰτίαν μὴ ἀναφερομένην τὴν 21)8)1912 κακοποιεῖται καὶ καθαιρεῖται ὁ Δήμαρχος Βαγιάτης. Δὲν ἀναφέρεται ἐπίσης καὶ δὲν προκύπτει σαφῶς ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν τὴν 11)10)1912 συνέρχεται εἰς γενικὴν συνέλευσιν ὁλόκληρος ὁ Νισυριακὸς λαός, καθ' ἣν ἀποφασίζεται (νὰ συνταχθῇ δημοψήφισμα καὶ ἐπιδοθῇ ταῖς Μεγάλαις Δυνάμεσι ὡς καὶ πρὸς τὸν ἐν Ρόδῳ Ἑλληνα Πρόξενον», ἡ δὲ δημογεροντία νὰ ἐκλέξῃ ἐπιτροπὴν (νὰ μεταβῇ εἰς ἀδελφὰς νήσους καὶ συνεννοηθῇ μετ' αὐτῶν, ἵνα ἡ ἐνέργεια γίνῃ ἀπὸ κοινοῦ».

Περὶ τὸ τέλος τοῦ 1912 τελειώνει τὸ βιβλίον πρακτικῶν τῆς δημογεροντίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠντλήθησαν τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα.

Ἐν Ρόδῳ τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1957

δημοσιεύθησαν καὶ στὸ περιοδικὸ Νί-
συρος τοῦ Γεωργίου Καζαβῆ (ἐκδοσὴ
Ν. Υ).

Στὰ τραγούδια τοῦ Γιάννη Οἰκονομίδη
εἶναι διάχυτη ἡ σατυρική διάθεσις, τὸ

χαρακτηριστικὸ αὐτὸ γνῶρισμα τῆς Νι-
συρικῆς ποιήσεως.

Τὸ σημείωμά μου τοῦτο εἶναι μιὰ
ἐλάχιστη προσφορὰ στὸν πνευματικὸν
ἄνθρωπον.

ΚΩΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΓΙΑΤΙ ΔΑΚΡΥ ΝΑ ΧΥΣΕΤΕ !

Ὅταν καὶ ἔγὼ μιὰ μέρα τὸν κόσμον αὐτὸ θ' ἀφήσω,
Ποὺ ὡς θνητός, τὰ μάτια παντοτινὰ θὰ κλείσω,
Πόσοι ἀπὸ τοὺς φίλους ἀληθινὰ θὰ κλάψουνε ;
Σὰν θάρτουν νὰ με θάψουνε ;

Πόσοι θὲ νὰ με κλάψουνε με δάκρυ ἀληθινό ;
Πόσοι θὲ νὰ μοῦ δώσουνε φιλὶ ὑστερινὸ
ποὺ θᾶχῳ φύγει ἤδη
γιὰ τὸ μακρὸ ταξεῖδι ;

Ποιὸς θάρτη, στὴν ψυχὴ μου ν' ἀνάψῃ τ' ἀγιοκέρι ;
Ποιὸς στὸν ψυχρὸ μου τάφο λουλούδια θὰ μοῦ φέρῃ
ἐκεῖ ποὺ πάντα θάμῃ
κι' αἰώνια θὰ κοιμᾶμαι ;

Μὰ τ' εἶναι αὐτὰ ποὺ λέω ; Γιατὶ μωρολογῶ ;
Δὲν εἶμαι τάχα ἄνθρωπος ὥσάν ἐσᾶς καὶ ἔγὼ
γοργὸς περαστικὸς
Ποὺ σίγουρα θὰ φύγω μιὰ μέρα ὀριστικῶς ;

Πρὸς τί, γιατί τὸ μάτι τῶν φίλων νὰ δακρύσῃ ;
Γιατὶ γιὰ μένα δάκρυ καθέννας σας νὰ χύσῃ ;
Γιατὶ καὶ τὰ λουλούδια ; Γιατὶ καὶ τ' ἀγιοκέρι ;
καθέννας σας νὰ φέρῃ ;

Δὲν θέλω φίλοι μου καλοί, δὲν θέλω τέτοια πράματα
κι' οὔτε γιὰ μένα κλάμματα.

Θέλω ἀντὶ γιὰ ὅλα αὐτά, γιὰ μένα νὰ γλεντήσετε.
Θέλω με γέλια καὶ χαρὲς νὰ μ' ἀποχαιρετήσετε,
Ποὺ φεύγω καὶ ποὺ γλύτωσα τὴν ψεύτικη τὴ ζήση.
Γι' αὐτό, κανέννας, φίλοι μου, κανεῖς νὰ μὴ δακρύσῃ.

Ἰανουάριος 1949.

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΘΕΟΧ. Μ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ

—«26 Σεπτεμβρίου στο πανηγύρι του Θεολόγου, στα Νικιά.» Μιά μέρα καθολικά παννισυριακή, πού την ζή και την νοιώθει και την τιμά κάθε Νισύρικη ψυχή, γιατί ο «Άγιος Θεολόγος, από την κυριαρχική τοποθεσία του θρόνου του και μέσα από την απέριττη εκείνη μάτσο επιβλητική σπηλιά του, σκορπᾷ την αἶγλη και τὸ θεῖο κύρος του σ' ὅλο τὸ Νησί κ' ἡ ἀντανάκλασι τῆς μνήμης του φθάνει και πέρα ἀπ' τὴν Νίσυρο, ὁπουδήποτε βρίσκονται ξενιτεμένα παιδιά της.

Εὐτυχήσαμε νὰ βρεθοῦμε ἐφέτος ἐκεῖ και νὰ συγκινηθοῦμε ἀναπολόνητα τὰ περασμένα. Ὡ! τί ὤμορφα τὰ χρόνια ἐκεῖνα.... Τώρα λές ὅλα πάσχουν ἀπὸ τὴν μανία μιᾶς ἀμφίβολης ἀλλαγῆς· τὸ πνεῦμα τῶν καιρῶν! θά μᾶς ἔλεγεν ἕνας κοινωσιολόγος. Κι' ὅλα ὑφίστανται ἀναιτίρρητα τίς μοιραίες συνέπειες τῆς σύγχρονης πραγματικότητος, πὺν δημιούργησε τὸ ρεῦμα τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς.

Τὸ πὺν ἔντονο χαρακτηριστικὸ στὸ φετινὸ πανηγύρι ἦταν ὁπωσδήποτε ὁ κόσμος ὁ λιγοστός· οἱ λίγοι πανηγυριῶτες. Καὶ τὸ γιορταστικὸ γλέντι ὅσο κ' ἂν ἦταν σχετικὰ καλὸ, στέκει ἀδύναμο νὰ συγκριθῇ μὲ τὰ «τρικούβερτα γλέντια» τὰ περασμένα, πὺν δύναν τὸν χαροῦμενον τόνο τῆς μεγάλης γιορτῆς σὲ βαθμὸ ἔμφαντώματος.

Ὁμως, γιὰ νὰ μὴ πικρᾶν τοὺς νοσταλγοὺς ἀναγνώστες μου, πὺν θάθελαν ἴσως νὰ τοὺς θυμίσω ἕνα Ἅγιο Θεολόγο ὅπως τὸν ἤξεραν, πρέπει νὰ τὸ τονίσω πὺς ὁ ἦνι ποῦχει τὸ πανηγύρι σήμερα, ἔντονα εἶναι χρωματισμένη μὲ τὴν ἴδια παράδοσι, τὰ ἔθιμα καὶ τὰ γεγονότα τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς καὶ τὸ τοπιὸ δλόκληρο, ἐξέχωρα ἀπὸ κἀτι βελτιώσεις πὺν ἔχουν γίνει, διατηρεῖ πάντως ἀμετάβλητο τὸν ρυθμὸ καὶ τίς γραμμές του.

Ἡ Ἐκκλησία, οἱ ξενῶνες, τὸ ὠραῖο σαλόνι πὺν ἀντικατέστησε ἐκεῖνο τὸ παλὸ «σερβανί», τὸ μαγερεῖο, οἱ τράπεζες, ὁ ἀγρόμυθος, ἡ ἑλὴ κ' αὐτὴ ἡ θρυλικὴ «κρεμμύρα», ὅλα στέκουν ἐκεῖ στὴν ἴδια τους θέσι, κειμήλια σὰν σὲ μουσεῖο τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Παράδοσης, λές πὺς ἔχουν τὸν προορισμὸ φρουροῦ τῆς αἰωνιότητος καὶ τροποδότη τῆς νοσταλγίας.

Εὐλαβικὲς «Νημερίτισες» πηγαίνουν ἀκόμα. Στὸν κατανυκτικὸ ἐσπερινὸ τῆς παραμονῆς καὶ τὴν πανηγυρικὴ λειτουργία τῆς Ἑορτῆς, οἱ ἰδιες φωνὲς παλτάδων καὶ παπάδων ἀκούονται· Παπαμυχάλης, Παπαμανόλης, μορφές

Ἱερῶν βιβλικές, τόσο συνδεδεμένες μὲ τὴν ζωὴ καὶ τίς ἀναμνήσεις μας.

Κάτω ἀπ' τὴν φιλόξενη σκιά τοῦ ἀγρόμυθα οἱ ἴδιοι χορεύονται χοροὶ ἀπὸ παληοὺς καὶ νέους χορευτάδες, πὺν τοὺς σέρνουν μὲ καμάρι οἱ λεβεντόκορμες ὁμορφες κοπέλλες μᾶς ντυμένες στὰ πὺν καλὰ γιορτινὰ τους. Ὁ Στρατῆς κ' ὁ Νικόλας μὲ τὸ βιολὶ καὶ τὸ λαγούτο τους κεφᾶτα βγάζουν πέρα τὰ συρτά, τὰ κορητικά καὶ τίς κάϊτες, τὰ καλαματιανὰ καὶ τὰ ἀποστολίδικα, τὰ χασάπικα καὶ τὰ εὐρωπαϊκὰ.

Κι' οἱ τράπεζες, ὅμοια σὰν πρῶτα στρώνονται πλούσια, γιὰ νὰ προσφέρουν εὐγενικὰ τὸ «γεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συναδέλφωσης» στοὺς χαροῦμενους πανηγυριῶτες, ποῦρθαν τῆς μνήμης τοῦ Θεολόγου, εὐλαβικοὶ προσκυνητές. Ὁμορφο τοῦτο τὸ ἔθιμο, ποῦχει λές τὴν καταγωγή του στὰ πρῶτα ἐκεῖνα χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς κοινοκτημοσύνης, ὅπου ὅλοι συνέτρωγαν στὴν κοινὴ τράπεζα τῆς ἀγάπης.

Ποὺς δὲν θυμᾶται, ἀκόμα, τὴν «κούπα» καὶ τὴν «Παναγιά», δὺν χαρακτηριστικὲς τοῦ πανηγυριοῦ ἐκδηλώσεις;

Ἐκεῖ στὸ κοινὸ μεθύσι τῆς χαρᾶς, Νικιάτες Μανδρακιώτες καὶ Μποριάτες, τῆς ἴδιας Νίσυρος ὅλοι παιδιά, ἀγκαλιασμένοι γίνονται ἕνα. Τὸ ὀπισθοδρομικὸ τοπικιστικὸ πνεῦμα, παίρνει ἔτσι ἕνα πανηγυρικὸ μάθημα, πὺς δὲν τὸ σηκώνουν πὺς οἱ καιροὶ καὶ οἱ μέρες οἱ δικές μας. Ἐκεῖ, κ' ἄλλες πολλὲς ψυχὲς ἀπὸ τὰ μακρινὰ ξένα, πάνω ἀπὸ ὠκεανούς καὶ θάλασσες πλανιῶνται νοσταλγικὰ γιὰ νᾶρθουν, προσκυνητὲς νοεροὶ στὴν χάρι τοῦ Θεολόγου. Καλὴ τους ὥρα!

Στὸ πανηγύρι τοῦ Θεολόγου! Πόσες ἀναμνήσεις.... Συγκινησεις, χαρὲς καὶ ἐνθουσιασμοί! Κεῖνὴ τὴν ἡμέρα πὺν ὅλα στὸ χωριὸ γιορτάζουν. Τὴν μέρα, πὺν μικροὶ καὶ μεγάλοι προσμένουν μὲ λαχτάρα, σὰν κἀτι μεγάλο, ξεχωριστό....

Ὡ! Νὰ ζούσαμε βαθύτερα ὅλοι τὸ περιεχόμενό της. Νὰ βαπτιζόμεσταν στὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» τοῦ τιμώμενου Εὐαγγελιστῆ τῆς Ἀγάπης! Τῆς ἀγάπης, ποῦχουν τόσο ἀνάγκη τὰ ἄτομα καὶ οἱ οἰκογένειες γιὰ μιὰ καλὴ κοινωνικὴ συμβίωσι τους. Ποῦχουν τόσο ἀνάγκη οἱ Λαοὶ τῆς γῆς, γιὰ νὰ θεμελιώσουν τὴν πολυπόθητη Εἰρήνη τοῦ Κόσμου.

Μὴν τὸν ξεχνᾶτε τὸν Ἅγιο Θεολόγο, στὰ Νικιά.....

ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

ΤΟ ΝΥΦΙΟΣ. Φεύγοντας ἀπὸ τὶς Σιδῶνες καὶ περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ φαράγγι γιὰ τὸ Στενὸ ὅπου παρατηρεῖ κανεὶς σὲ ἀπότομες βουνοπλάγιες διὰφορα μικρὰ Μοναστήρια, μπαίνουμε στὸ δρόμο γιὰ τὸ Διαβάτη. Λίγο πρὶν φθάσουμε τὴν κορφή του, ἀνοίγεται ἕνα λαγκάδι ἀνάμεσα Διαβάτη καὶ τὸν Καρβουνάλακο πού ὅσο προχωροῦμε γίνεται πὺφ φαρδύ καὶ στὸ τέλος σχηματίζεται μιὰ κυκλικὴ κοιλάδα, στὸ βόρειο μέρος τῆς ὁποίας στέκει ἕνα βραχώδες βουνὸ τὰ Στερνιά. Ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ βουνὰ τὸ Διαβάτη, τὸν Καρβουνάλακο καὶ τὰ Στερνιά ἀγκαλιάζεται ἡ κοιλάδα τοῦ Νυφίου. Ἐχει τρεῖς ἐξόδους. Μιὰ πρὸς τὸ Στενὸ, ἡ ἄλλη πρὸς τοὺς κάτω λάκκους καὶ ἡ τρίτη ἡ πὺφ στ-3 νῆ πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἡφαιστείου, τὸ Λακ-κί.

Τ' ὄνομα Νύφιος τοῦ πήρε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Νυμφίου, δηλαδὴ ἡ ἐκκλησία ἀφιερωμένη στὸ Χριστὸ Νυμφίο. Στὴν κοιλάδα αὐτὴ ἔρχονται πέρα πολλὰ Μοναστήρια, ἄλλα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἄλλα σκαλιστὰ μέσα σὲ βράχους καὶ ἄλλα χωστὰ δηλαδὴ σκαμμένα μέσα στὸ ἔδαφος. Κάποτε ὡς φαίνεται στὰ παλιὰ χρόνια τὸ Μοναστήρι αὐτὸ ἦκμασε πέρα πολὺ, γιὰτὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς συνθησιμένες ἐγκαταστάσεις ἐνὸς γεωργικοῦ συνοικισμοῦ ὁ ἐπισκέπτης βλέπει μέχρι σήμερα νὰ σώζεται καὶ τὸ Τυροκόμι (Τυροκομεῖον). Ὁ χρόνος ἔχει καταστρέψει σχεδὸν τὸ ἑσωτερικὸν ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἂν ἡ κοιλάδα αὐτὴ δὲν ἡγοράζετο ἀπὸ τὸν κύριον Γεώργιον Καλογήρου πατέρα τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Περικλῆ Καλογήρου, σήμερα δὲν θὰ ὑπῆρχαν οὔτε καὶ τὰ ἐρείπια του. Ὁ ἀγαθὸς ἐκείνος γέρος, ἀφοῦ ἐκαλλιέργησε ἕνα μέρος τῆς κοιλάδας καὶ περιτοίχισε τὸν χῶρον ἐκεῖνον στὸν ὁποῖον εὐρίσκοντο τὰ Μοναστήρια, ἐπιμελήθη συγχρόνως ὅσο μπορούσε τῆς ἐπισκευῆς τῶν ἐκ τὸ τοῦ πού σήμερα χάρις στὶς φροντίδες αὐτῆς νὰ ὑφίστανται μερικά ἀπὸ τὰ μνημεῖα τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν αἰώνων. Δυστυχῶς ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες εἰκόνες τῶν Τέμπλων τίποτε ἄλλο δὲν σώζεται. Στὸ βάθος τῆς κοιλάδας καὶ ἀκριβῶς στὶς ρίζες τῆς Δυτικῆς πλαγίᾳς τῶν Στερνιῶν ὅπου ὑπάρχει ὄγκος ἀπὸ κάπως μαλακία πέτρα οἱ μοναχοὶ μετὰ πολλὴ ὑπόμονη σκάλισαν μέσα στὸ βράχο μιὰ μεγάλη στέρνα ἀρκετὴ γιὰ νὰ περιλαμβάνη μεγάλη ποσότητα νεροῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Μοναστηρίου. Στὰ πλάγια τοῦ Βουνοῦ σκάλισαν ἕνα τυροκόμι. Σήμερα οἱ χῶροι αὐτοὶ καλύπτονται ἀπὸ πανύψηλα δένδρα ἰδίως ἀγραμυθῆς. Μπαίνοντας στὸ Νύφιος ἀπὸ τὴν μεριὰ τῶν Κατωλάκκων καὶ ὅταν φθάσωμε στὰ χαμηλότερα ὄρια τοῦ ἤδη καλλιεργημένου κτήματος δεξιὰ μας ὑπάρχει τὸ Μοναστήρι τῆς Ἁγίας Ἀννῆς σκαλισμένο κ' αὐτὸ μέσα σ' ἕνα βράχο γρανιτῶδη. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Ἀννῆς διετηρεῖτο πρὸ ὀλίγων ἀκόμα δεκαετηρίδων σὲ καλὴ σχετικὰ κατάστασι. Μόλις μπῆ κανεὶς στὸ κτῆμα δεξιὰ ὑπάρχει

ΝΙΚΗΤΑ ΚΟΥΜΕΝΤΟΥ

μιὰ Ἐκκλησία ἀφιερωμένη στὸ ὄνομα τῆς Παναγίας. Στὸ κέντρο δὲ τοῦ ἔξω λεγομένου κτήματος εὐρίσκεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰ. Θεολόγου. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη παρουσιάζει τοῦτο τὸ παράδοξο. Μόλις εἰσέρχεσαι ἀντικρύξεις μιὰ σκάλα πού ὁδηγεῖ πρὸς ἕνα σκοτεινὸ ὑπόγειο, ἐνῶ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους ὑπάρχει μικρὸ Ναὺδριον τὸ ὁποῖο δὲν χωρίζεται διὰ Τέμπλου ἀλλὰ στὸ βάθος πρὸς Ἀνατολὰς ὑπάρχει ἕνα ἡμικυκλικὸ πέτρινο προσευχητήριον πού ἦταν μᾶλλον ἐξομολογητήριον καὶ πάνω σ' αὐτὸ διακρίνονταν εἰκόνες Ἀγίων παλαιᾶς Τέχνης καὶ δυὸ κρηοπήγια. Ἀπέναντι στὴν εἰσοδο συνεχίζεται ἡ πέτρινη σκάλα ὅπου φέρει τὸν ἐπισκέπτη σ' ἕνα ἄλλο Ναὸ σὲ βάθος 12-15 σκαλιῶν μέσου ὕψους ὅπου ὑπάρχει ἕνας ἄλλος Ναὸς τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν μεγέθους μὲ τὸν ἄλλο Ναὸ. Ποῖοι οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἠνάγκασαν τοὺς μοναχοὺς νὰ κατασκευάσουν μ' αὐτὸ τὸν τρόπο δύο Ναοὺς στὸ αὐτὸ Ἅγιο πρόσωπο ἀφιερωμένους, γιὰ μὲνα εἶναι δύσκολο νὰ τοὺς ἐξηγήσω. Ἀπλῶς ἀναφέρω τὰ πράγματα ὅπως εἶναι. Παρ' ὅλες τὶς προσπάθειες τὶς ὁποῖες κατέβαλε ὁ ἀειμνηστὸς Γεώργιος Καλογήρου καὶ οἱ ἀπόγονοι του ὅπως περιφρουροῦσαν τὰ μνημεῖα αὐτὰ διὰ περιτοίχισματος, γιὰ νὰ μὴ τὰ παρασύρουν καὶ ἐξαφανίσουν οἱ χεῖμαρροι δὲν ἐπέτυχαν καὶ πολλὰ, γιὰτὶ οἱ βοσκοὶ κατέστρεφαν κάθε προστατευτικὸ μέσο καὶ παρέδιδαν δένδρα κ' ἀμπέλια στὰ ποίμνια τους. Μέχρι τέτοιου σημείου ἔφθανε ἡ μαγία τῆς καταστροφῆς στοὺς ἀγροικοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους ὥστε ἀπέκοπταν ἄγρια καὶ καρποφόρα δένδρα κ' ἔτσι ἐπανέφεραν τὴν κάποτε δασώδη περιοχὴ στὴν πρώτη τῆς ἄγρια κατάστασι ἀφοῦ τὴν μετέβαλαν σὲ ἐλεύθερο βοσκοτόπι. Νομίζω ὅτι ὅταν πρόκειται νὰ περιφρουρηθοῦν τέτοιου εἶδους μνημεῖα ὅχι μόνον οἱ ἰδιῶτες πρέπει νὰ ἐνδιαφέρονται, ἀλλὰ οἱ Ἀρχεὶ ἀπρόσκλητοι νὰ συμπαρίστανται στὶς προσπάθειες τῶν ἰδιωτῶν.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τὸ Μοναστήρι τοῦ Σταυροῦ βρίσκεται στὸ πῶ ψηλὸ σημεῖο τῆς πλαγίᾳς τοῦ Ἀργους. Περιτοίχισμένο ἀπὸ τὶς καστροτειχιές ἐνὸς παλιοῦ κάστρου τῆς ἐποχῆς τοῦ παλιοκάστρου Μανδρακίου ἐπροστάτευε κάποτε τὶς δυὸ πῶ εὐφορες περιοχές τοῦ νησιοῦ τὸ Ἀργος καὶ τὸ Ραμῖο. Σὲ μιὰ παλιὰ ἐποχὴ τὸ μεγάλο αὐτὸ τμήμα τῆς κοιλάδας τοῦ Λακκίου, Ραμῖο, πού σήμερα σκεπάζεται ἀπὸ στίφη (τέφρα ἡφαιστείου) ἀποτελοῦσε τὸ μοναδικὸ σιτοβολῶνα τῆς Νισύρου. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸ οἱ κάτοικοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔκτισαν τὸ κάστρο τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸ κάστρο στὰ παρλέτια (— τοποθεσία στὴν κοιλάδα τοῦ Λακκίου) γιὰ νὰ προστατεύσουν τὴν Γεωργικὴν περιοχὴ τοῦ Ἀργους καὶ τοῦ Ραμῖο ἀπὸ τοὺς διάφορους ἐπιδρομείς. Στὴν περιοχὴ τοῦ Ἀργους ὑπῆρχε κάποτε τὸ χωριὸ Ἀργος ἴσως πρὸς τὴν μεριὰ τῶν σημερινῶν παλησιῶν πού φαίνεται ὅτι τελειωτικὰ κα-

τεστράφηκε από καθίζηση του εδάφους και τὰ χαλάσματα σκεπάστηκαν από κατακρημνίσεις τῶν γειτονικῶν βουνῶν.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Σταυροῦ εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐκκλησίες τῶν ὑπολοίπων μοναστηριῶν. Φαίνεται ὅτι κρημνίστηκε ἀπὸ σεισμούς καὶ ξανακτίστηκε πρὶν ἀπὸ μερικοὺς αἰῶνες. Στὸ συμπέρασμα αὐτὸ καταλήγουμε γιατί τὸ Τέμπλο δὲν ἔχει καμμιὰ παλιά εἰκόνα οὔτε καὶ οἱ ἑσωτερικοὶ τοῖχοι του φέρουν σημάδια παλαιῶν τοιχογραφιῶν, ὅπως παρατηροῦνται σ' ὅλα τ' ἄλλα παλιά μοναστήρια. Μετὰ τὴν καταστροφὴ του ξαναπῆρε τὴν πρωτὴν του ἀκμή, γιατί γύρω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὑπάρχουν πολλὰ κελλιά σὲ καλὴ σχετικῶς κατάστασι καὶ κοινὴ τράπεζα τοῦ συνεδριάζαν καὶ συνέτρωγαν οἱ Μοναχοί.

Δυστυχῶς γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ Σταυροῦ δὲν ἔχουμε θετικὰ ἱστορικὰ ντοκουμέντα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ παλιοκάστρο του καὶ ἔτσι περιορίζομαστε μόνο σὲ ὑποθέσεις. Πάντως μετὰ τὸ μοναστήρι τῶν Σιωνῶν φαίνεται ὅτι ἤρχετο τὸ μοναστήρι τοῦ Σταυροῦ γιατί τὰ κελλιά του καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἐγκαταστάσεις του εἶναι μεγαλύτερες καὶ περισσότερες ἀπὸ τῶν ἄλλων μοναστηριῶν.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΚΥΡΑ. Στὰ Β.Α. τοῦ νησιοῦ σὲ ὑψόμετρο 200 περίπου μέτρων στὴ βουνοπλαγιά τοῦ βουνοῦ "Αἰ-Γιάννη βρίσκεται τὸ μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Κυρᾶς. Πότε ἀκριβῶς κτίστηκε δὲν μπορούμε νὰ προσδιορίσουμε. Τὸ ἱστορικὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς ὁμοιάζει μὲ τὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σπηλιανῆς. Γιὰ τὸ Μοναστήρι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Σπηλιανῆς θὰ μιλήσουμε σὲ ξεχωριστὴ ἐργασία.

Ἐδῶ θεωροῦμε σκόπιμον νὰ παραθέσουμε ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν περιγραφὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Κυρᾶς» ἀπὸ τὸν Γεώργιον Σακελλαρίου. Περιγραφὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Κυρᾶς» Ὑπὸ Γεωργίου Σακελλαρίου Μηνιαῖον Νισυριακῶν Δελτίον «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» Ἀπρίλιος 1935 ἀριθ. Τεύχους 38.—

«.....Ἄλλος (Καλόγηρος ἐκ Κρήτης) ἐξῆλθεν εἰς τὴν Νότιον πλευρὰν τῆς Νισύρου, ἐνθα εὗρε ἐκκλησιδάκιον, εἰς τὴν περιφέρειαν ποῦ εὗρίσκειται ἡ Μονὴ Κυρᾶς. Διαμένων δὲ ἐκεῖ, ἐπορίζετο παρὰ τῶν διαβατῶν τῶν διερχομένων ἐκέθεν ἐξ Ἐμπορείου καὶ Νικίων, διότι ἡ Κυρὰ, ὡς γνωστόν, εὗρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνόρων τῶν δύο χωρίων, Ἐμπορείου καὶ Νικίων, εἰς ἑξαιρετικὴν μάλιστα καὶ πολὺν εὐχάριστον θέσιν, κατεχομένην παρὰ τοῦ Δήμου Ἐμπορείου.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Καλόγηρος αὐτὸς εὗρισκόμενος εἰς τὴν παραλίαν, ἰσως δι' Ἀλιείαν, εὗρε μικρὰν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τὴν ὅποιαν ἐκ τῆς φαντασίας του εἶπεν ὅτι ἦλθεν ἐκ τῆς νήσου Καρπάθου καὶ τὴν ὠνόμαζεν «Καρπαθίαν». Τὴν ἔφερε δὲ εἰς τὸ Ἐκκλησάκι ὅπου αὐτὸς διέμενεν.

Ἀλλὰ ἡ μικρὰ αὕτη εἰκόνα ἐφυγεν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης καὶ εὗρεθῇ εἰς ἄλλο Ἐκκλησιδάκι ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιφέρειας εὗρισκόμενον, τῇ δὲ ἐπιμελεῖα αὐτοῦ καὶ τῇ συνδρομῇ πολλῶν ἄλλων, ἐκαλλώπισαν τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην.

Ἐφάνη δὲ ἡ εἰκόνα αὕτη τῆς Παναγίας θαυματουργὸς καὶ τῇ προσέφερον δωρεὰς κτημάτων... ..» Ἔγινε δὲ καὶ νέα εἰκόνα ἀργυρὰ, μετρίου μεγέθους.....».

Πάνω στὸ πρῶτο Ἀνατολικὸ παράθυρο τῆς Ἐκκλησίας βρίσκουμε μιὰ ἡμερομηνία 1802 Ἰουλίου 20 καὶ σὲ μιὰ ἄλλη ἐντοιχισμένη πλάκα τὴν ἡμερομηνία 23 Μαρτίου 1842 ποῦ φαίνεται πὼς τότε τελείωσε τὸ κτίσιμο τοῦ Ναοῦ. Πολλὲς παλιὲς εἰκόνες σὲ Τεχνοτροπία καθαρῇ Βυζαντινῇ ὅμοιες μὲ τὶς εἰκόνες τοῦ Ἀρμὰ καὶ τῆς ἰδίας ἐποχῆς. Τὸ Τέμπλο σκαλιστὸ δύσκολης Τέχνης, σκαλιστὸς Σταυρὸς στὸ μέσο καὶ στὴ βάση δικάφερος ἀετός.

Συνδυάζοντας τὸ ἑσωτερικὸ τοῦ Ναοῦ μὲ τὶς γύρω ἐγκαταστάσεις φθάνουμε στὸ συμπέρασμα πὼς τὸ μοναστήρι αὐτὸ ἤκμαζε καὶ συντηροῦσε σεβαστὸ ἀριθμὸ καλογήρων.

Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν βρισκόμαστε σὲ δύο μεγάλες αὐλὲς λιθόστρωτες καὶ τὸ μᾶτι προσέχει τὶς δύο μεγάλες λιθόκτιστες κι' ἄλλου σκαλιστὲς Τραπεζαρίες. Ἡ Τραπεζαρία τῆς πρώτης αὐλῆς παρουσιάζεται κάπως μεγαλύτερη τῆς δεύτερης μὲ σκαλιστὸ Θρονὶ στὴ μέση ποῦ προωρίζετο γιὰ τὸν Ἡγούμενο.

Γύρω στὸ Ναὸ ὑπάρχουν τὰ κελλιά σὲ καλὴ κατάστασι, οἱ χειρόμυλοι, τὸ ἔλαιοτριβεῖο, τὸ καζαναριό, οἱ στέρνες, οἱ μάντρες, οἱ κρεφτές καὶ οἱ ἀποθήκες.

Ἀπὸ διάφορες ἐπιγραφὰς καὶ κατὰστιχα φαίνεται πὼς ἡ μεγαλύτερη ἀκμή τοῦ μοναστηριοῦ ἦταν ἐπὶ ἀρχιερατείας Γερασίμου καὶ ἡγουμενείας Ἰγνατίου γύρω στὰ 1864. Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη ἀκμή ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος στοὺς κατοίκους τῆς Κοινότητος Ἐμπορείου, στὴν ὁποία ἀνῆκε τὸ μοναστήρι, ποῦ φιλοδοξοῦσαν νὰ παρουσιάσουν ἓνα πλήρη Γεωργικὸ ὄργανισμὸ ἀπὸ Μοναχοῦ καὶ Καλογήρους. Γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐκάλεσαν ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Πάτμου καλογήρους ἱκανοὺς νὰ ὀργανώσουν τὸν τρόπο λειτουργίας τῆς ὅλης μοναχικῆς ζωῆς καὶ τῆς μεγάλης κτηματικῆς περιουσίας ποῦ εἶχε τὸ μοναστήρι τῆς Κυρᾶς. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀρίστης αὐτῆς ὀργάνωσης ἐκαρποφόρησαν καὶ τὸ μοναστήρι ἤκμαζε καὶ συντηροῦσε μεγάλο ἀριθμὸ καλογήρων μέχρι τοῦ 1913.—

Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα μόνο ἓνας Ἡγούμενος βρίσκεται στὴν Κυρὰ καὶ σβῆνει ἡ ἀδελφότης τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν Καλογήρων, ὥσπου στὸ τέλος χάνεται μιὰ γιὰ πάντα δυστυχῶς ἡ Μοναχικὴ περιβολὴ ἀπὸ τ' ὁμορφο καὶ ρωμαντικὸ αὐτὸ μοναστήρι ἀφοῦ ἔγραψε μιὰ ζηλευτὴ ἱστορία πρότυπης Μοναχικῆς Ζωῆς. Σήμερα ἡ μεγάλη αὕτη περιουσία ἐνοικιάζεται ἀπὸ τριμελὴ ἐπιτροπὴ Ἐμποριατῶν σὲ Λαϊκοὺς Καλογήρους, ὅπως τοὺς ἀποκαλοῦν, ἀλλὰ μόνον σὰν συντήρηση τῆς περιουσίας μπορούμε νὰ ἐκλάβουμε τὴν ἐνοίκιαση αὐτῇ καὶ ὄχι σὰν ἐκμετάλλευση.

Ἡ κατάστασι αὕτη ἐπικρατεῖ ἀπὸ τὸ 1933 ὅπου τὸ μοναστήρι κατεστράφηκε ἀπὸ τοὺς σεισμούς καὶ ἐπεσκευάστηκε ἀπὸ χρήματα τῆς Ἀδελφότητος Παναγίας Θερινῆς τῶν Νισυρίων - Ἐμπορείου τῆς Ἀμερικῆς.—

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ.

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτὸ συγκρότημα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἶναι νέον καὶ δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τὴ Μοναχικὴ ζωὴ οὔτε ὑπῆρξε γεωργικῶς ὠργανωμένον. Ἐπεὶ δὲ ὁμως λέγεται ἀπὸ πολλοὺς καὶ φαίνεται σάν Μοναστήρι τὸ ἀναφέραμε στὸ τέλος τῆς ἐργασίας μας.

Κάτω ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ Ἀϊ-Γιάννη στὸ σκάλισμα ἐνὸς βράχου εἶναι κτισμένο τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ξεκινώντας ἀπὸ τὰ Νικιά γιὰ τὸν Ἐμπορεῖο μετὰ ἀπὸ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας τὸ ἀφήνουμε πίσω καὶ δεξιὰ μας, ἀφοῦ περάσουμε τὴ μεγάλη πέτρα τῆς Καλάννας. Ἦταν ἰδιωτικὸ μοναστήρι. Τὸ 1910-1911 οἱ Νισύριοι τῶν Νικιῶν τῆς Ἀμερικῆς ἱδρυσαν Ἀγαθοεργὸν Σύλλογον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, καὶ μετὰ χρήματα ποῦ ἔστειλαν ἠγόρασαν τὸ μοναστήρι καὶ ὅλη τὴν γύρω περιοχὴ (χωράφια) ποῦ σήμερα εὐρίσκεται τὸ μοναστήρι.

Τὸ 1924-1925 ἔκτισαν κοντὰ στὸν Ναὸ οἶκημα διώροφο καὶ τέλος κατὰ τὸ 1953 προέβησαν σὲ καλλωπιστικὰ ἐπισκευὰς, ἐπεκτάσεις καὶ διορθώσεις τῶν ὅλων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων ποῦ ἐν τῷ μεταξύ εἶχαν γίνει κατὰ διάφορα χρονικά διαστήματα. Ἡ διαφορὰ τοῦ μοναστηριοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τ' ἄλλα μοναστήρια τῆς Νισύρου εἶναι τούτη. Ἐνῶ σ' ὅλα τὰ μοναστήρια οἱ

Ἐκκλησίαι εἶναι κτιστὲς ἢ Ἐκκλησία αὐτὴ βρίσκεται στὸ σχίσσιμο ἐνὸς μεγάλου βράχου. Κελλιὰ καινούργια, ξενῶνας θαυμάσιος καὶ κοινὴ μεγάλη τράπεζα ὑπάρχουν σήμερα ἀλλὰ εἶναι ὅλα δημιουργήματα νέα. Ὅλο αὐτὸ τὸ συγκρότημα παρατηρώντας το ἀπὸ μακριὰ ἔχεις τὴν ἐντύπωσιν πὼς βλέπεις ὄχι μοναστήρι, ἀλλὰ μιὰ ἐξοχικὴ ἔπαυλη καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἐγίνε τὸ αἰσθητικὸ λάθος νὰ φτιάξουν τὴ σκεπὴ τοῦ Ξενῶνα μὲ κεραμίδια καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀντίθεση πρὸς τὸ ρυθμὸ καὶ τὸ χρῶμα τῶν ἄλλων παλιῶν μοναστηριῶν τῆς Νισύρου.

Ἡ διαμονὴ μέσα στὸ πλούσιο αὐτὸ περιβάλλον ἀπόφυσικὲς ὁμορφίαι εἶναι ἀφάνταστα εὐχάριστη. Ὅλα ὅσα ὑπάρχουν ἐκεῖ εἶναι φροντισμένα καθαρά καὶ καλοτοποθετημένα, κάτω ἀπὸ τὴν συνεχῆ σκιά τῶν δένδρων ποῦ καθ' ὅλη τὴ διάρκειαν τοῦ καλοκαιριοῦ τὰ λούζει ἡ δροσιὰ καὶ ὁ καθαρὸς ἀέρας.

Ἀπέναντί σου ὀρθώνεται σχεδὸν ὁλόκληρη ἡ Νότιος πλευρὰ τοῦ βουνοῦ Διαβάτη καὶ μπροστὰ σου κατηφορίζει ἡ ματιὰ κι ἀγκαλιάζει τὴν πανέμορφη κοιλάδα τοῦ Λακκιοῦ μὲ τὸ πιὸ ὁμορφο καὶ σπάνιο στολίδι τῆς Ἡφαίστειο.

Τὸ Μοναστήρι ἀνήκει στὰ Νικιά ἀλλὰ τὸ πανηγύρι του ποῦ γίνεται στίς 26 Σεπτεμβρίου παίρνει χρῶμα παννισυριακόν.

Ο ΚΟΥΡΚΟΥΤΑΒΛΟΣ

*Κουρκούταβλε παμπόνηρε
μὲ τὴ σταχτιά τή(μ) πλάτη
πάνω στὶς πέτρες κάθεσαι
καὶ κάμνεις τὸ δραγάτη.*

*Καὶ σᾶ(μ) περάση ἄνθρωπος
τρυπώνεις στὸ βαστάδι
νὰ σώσης τὸ τομάρι σου,
ἀπρόκοπε, ρημάδι.*

*Στῆς ταύλας τὰ παρόμερα
γεννοβολᾷς τ' αὐγά σου,
κι' οὔτε γιὰ κεῖνα νοιάζεσαι
κι' οὔτε γιὰ τὰ μαρά σου.*

*Σφικτοσφαλᾷς τὰ μάτια σου,
κουρκούταβλε τεμπέλη,
καὶ στὸ μελίσσι χώνεσαι
γιὰ νὰ χορτάσης μέλι.*

*Μὰ σᾶ θὰ βγῆς νὰ γλείφεις
καὶ νὰ χτυπᾷς τὰ χεῖλη,
σ' ἀρποῦνε μὲ τὰ νόχια τους
καὶ τρῶ' σε οἱ βιτσιλίοι.*

Δ. ΜΠΑΛΛΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ ΤΟΥ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ

Ὁ ἀείμνηστος Ἑμμανουὴλ Μ. Παρθενιάδης γράφει ὡς ἐξῆς τὴν Ἱστορίαν τῶν Λουτρῶν: «Κατὰ τὸ 1870 ὁ μακαρίτης Ν. Ἀποστολίδης ἔπαθε ψωρίασιν, καὶ μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς θεραπείαν. Οἱ Ἰατροὶ τοῦ εἶπον ὅτι ἦτον περιττὸν νὰ ἔλθῃς ἐδῶ ἀφ' οὗ ὑπάρχει Ἰατρός εἰς Νίσυρον. Ὁ Ἀποστολίδης εἶπε πῶς δὲν ὑπάρχει Ἰατρός εἰς Νίσυρον. Τότε ὁ Ἰατρός τοῦ εἶπε ἐπειδὴ ὑπάρχει μεταλλεῖον θείου εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ὑπάρχουν θερμὰ νερά. Νὰ ὑπάγῃς νὰ ἀνοίξῃς ἓνα λάκκον καὶ νὰ κάμῃς μπάνια καὶ θὰ θεραπευθῇς. Ὁ Ἀποστολίδης ἦλθεν εἰς Νίσυρον, μετέβη εἰς Σκόπτι ὅπου ἔτρεχαν θερμὰ νερά καὶ ἐνθα αἱ Νισυριαὶ ἔπαυον τὰ μάλλινα ὑφάσματα καὶ ὑφαίναν ἐπιτοπίως, καὶ ἐκεῖ ἀνοίξας λάκκον ἔκαμε λουτρά καὶ ἑθεραπεύθη, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν. Κατόπιν ἔκαμε δι' ἐξόδων του δύο δωμάτια καὶ ἐν τῷ μέσω αὐτῶν τρεῖς λουτήρας καὶ τὰ ἐδώρησεν εἰς τὴν κοινότητα, ὅπου ἔκαμνον οἱ κάτοικοι πάσχοντες. Πολλοὶ ἐκ τῶν πείριξ νήσων τὰ ἐπισκέπτοντο καὶ προπαντὸς οἱ Κάσιοι, οἱ πάσχοντες ἀπὸ ρευματισμούς, καὶ ἔδιδον εἰς τὸ ταμεῖον ὅ, τι εἶχον εὐχαρίστησιν, καὶ τὸ εἰσόδημα αὐτὸ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 400 γρόσια. Ἐγὼ δὲ ἐργαζόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔλθων εἰς Νίσυρον τὸ 1882, ὅτε ἤκμαζεν ἡ ἑταίρεια Α.Ε.Ράλλη ἐκμεταλλευομένη τὸ θεῖον, ἐνυμφεύθη καὶ ἀπεφάσισα νὰ ἐγκατασταθῶ εἰς Νίσυρον. Ἐφυγα καὶ πῆγα εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἀφοῦ διέλυσα τὴν ἐργασίαν μου ἐπέστρεψα εἰς Νίσυρον. Τὸ ἐμπόριον ἦτον νεκρὸν καὶ ἐσκεπτόμην τί νὰ κάμω. Ἀπεφάσισα νὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν Κοινότητα τὸ προνόμιον νὰ ἀνεγείρω λουτρά εἰς τὸ μέρος τὸ λεγόμενον Σκόπτι ὅπου ἦταν τὰ δωρηθέντα τοῦ Ἀποστολίδου.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1884 ἐπεσκέφθη τὴν Νίσυρον ὁ Μητροπολίτης Ρόδου Γερμανός. Τὸν ἐπεσκέφθη καὶ τοῦ ἐξέφρασα τὴν ἰδέαν μου τὴν ὁποίαν ἡσπάσθη. Ζητοῦσα τὸ προνόμιον διὰ μίαν δεκαετίαν, μὲ τὴν ὑποχρέσιν νὰ κτίσω 10 δωμάτια, 1 καφενεῖον, 1 μαγαζὶ καὶ δύο στέρνες καὶ νὰ δίδω καὶ 10 λίρες Τουρκίας χρυσᾶς τὸ ἔτος εἰς τὴν Κοινότητα. Μετὰ τὴν δεκαετίαν τὰ κτίρια νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν κοινότητα. Ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς ὁ κατόπιν Χαλκηδόνος καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἔμεινεν ἐκστατικός μὲ τὰς προτάσεις μου, καὶ μοῦ εἶπεν, ὅτι τὴν πρότασίν σας θὰ τὴν βάλλω τὴν Κυριακὴν εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν καὶ δὲν πιστεύω νὰ μὴν δεχθῶν τοιαύτας προτάσεις. Εἰς τὴν Γε-

νικὴν Συνέλευσιν ὁ Μητροπολίτης ὑπέβαλε τὴν πρότασιν χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομά μου.

Τότε σηκώθηκε ὁ Ἑμμανουὴλ Παπαϊωάννου καὶ εἶπε. Δεσπότη μου, ἓνας ἄνθρωπος θέλει νὰ ἀνεγείρῃ λουτρά, καὶ μὴ Κοινότης δὲν ἡμπορεῖ; Τότε ὁ κ. Νικ. Γενᾶς προτείνει ὅτι δίδει δέκα χιλιάδες γρόσια πρὸς 10 τοῖς ἑκατόν. Ὁ Παπαϊωάννου ἀντιπροτείνει, ἐγὼ δίδω 10 χιλιάδες ἀτοκα δι' ἓν ἔτος. Καὶ ἔτσι ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις τῶν λουτρῶν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Ἑμμ. Παπαϊωάννου, Ν. Γενᾶ, Δ. Τσατσαρόνια, καὶ Ἰωάν. Καληστέρη Καλυμνίου. Ἡ ἐργασία ἤρχισε κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1885. Τότε ἐκτίσθησαν τὰ πρῶτα λουτρά. Εἰς τὰ 1895 ἔγινε προέκτασις ἄλλου κτιρίου τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη «Ἀρμένικα», διότι ὁ μηχανικὸς τῆς Νομαρχίας ἦτον Ἀρμένης καὶ ὁ δόσας τὸ σχέδιον. Εἰς τὰ 1907 ἐπεσκέφθη τὰ λουτρά ὁ Νομάρχης Αἰγαίου ἔχων μαζί του καὶ τὸν Ἀρχιμηχανικὸν τῆς Νομαρχίας Ζάκ Ἀριστάρχην, ὅστις ἔδωσε τὸ σχέδιον τῶν «Ἀριστοκρατικῶν» καὶ τὸ ὁποῖον ἐφήρμοσεν ὁ τέκτων Ἀπόστολος Φιλίππου. Ἡ ἀνέγερσις δὲ ὅλων τῶν κτιρίων ἐγένετο σχεδὸν παρὰ τοῦ κ. Ἑμμ. Παπαϊωάννου ὡς ταμίου, διότι ἐδιωρίσθησαν καὶ ἄλλαι ἐπιτροπαί, καὶ μὴ δυνάμεναι νὰ εὕρωσι δάνεια πρὸς ἐξακολουθήσιν τῶν ἐργασιῶν, παραιτοῦντο καὶ διωρίζετο πάλιν ὁ κ. Παπαϊωάννου, ὅστις διὰ τῆς ὑπογραφῆς του εὗρισκε χρήματα ὅσα ἤθελεν, καὶ ὁμως ἀντὶ τοῦ εὐχαριστῶ, τὸν εἶπον καὶ κλέπτῃν, καὶ εἰς τὸν θάνατόν του ἀκόμη, ὡς ἐν ἐκ τῶν καλυτέρων μελῶν τῆς Κοινότητος, δὲν προσεφέρθη οὐδεμία τιμὴ εἰς τὸ λείψανόν του, ἐκ μέρους τῆς κοινότητος. Τοιαύτη εἶναι πάντοτε ἡ ἀχαριστία τῶν Ρωμῶν καὶ εἰς μεγάλας πόλεις καὶ μικράς. Αὕτη εἶναι ἡ Ἱστορία τῶν λουτρῶν, καὶ θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου εὐχαριστημένον διότι ἐγὼ ὑπῆρξα ὁ πρῶτος ποὺ σκέφθηκα τὴν ἀνέγερσιν τῶν λουτρῶν. Μάλιστα εἶχα ποδᾶ νὰ εἰσηγηθῶ ἀλλὰ αἱ περιστάσεις δὲν τὸ θέλησαν. Εἰς τὰ 1897 εἶχαμε τότε εἰς Νίσυρον τὸν Ἰατρὸν Γεώργιον Κατσουράκη, τὸν ὁποῖον παρεκάλεσα δι' ἐξόδων μου καὶ ἔστειλε μεταλικὸν νερὸ εἰς Παρισίους δι' ἀνάλυσιν. Εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀνάλυσις ἡ ὁποία ἐγένετο, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐπίσημη βέβαια.....».

Photocopie τῆς ἀναλύσεως.

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν
Ἰατρός Γ. ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ

Α Μ Υ Γ Δ Α Λ Ι Α

ΓΙΑΝΝΗ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

"Ολοι οι τρόποι του έμβολιασμού ήτοι ο ένοφθαλμισμός, ο έγκενθριασμός, ο διά σχισμής με όλως τās παραλλαγās των είναι δυνατόν νά εφαρμοσθούν εις την άμυγδαλιάν. Έξ όλων όμως τών μεθόδων, τόσον εις τὰ φυτώρια όσον και προκειμένου περι δεινδρυλλίων άτινα άνεπτυχθησαν εις την όριστικήν των θέσιν, πρακτικώς εφαρμόζεται ο ένοφθαλμισμός.

"Ο ένοφθαλμισμός λαμβάνει χώραν κατά τὰ τέλη του θέρους (Αγούστος) με μάτι το όποϊον θα άναπτυχθῇ εν περιπτώσει επιτυχίας την προσεχῇ άνοιξιν. Διά τουτο το δεινδρύλλιον μετά τον έμβολιασμόν παραμένει άνεπαφον και κόπτεται κατά τὰ τέλη του χειμώνας, όλίγον πριν, η ταυτόχρονα με την έναρξιν τῆς νέας βλαστήσεως. Η τομή γίνεται 10 πόντους άνω του σημείου του έμβολιασμού.

Διαμόρφωσις Δένδρων. Μετά τον έμβολιασμόν και την κορμοτόμησιν τών δεινδρυλλίων άναφαίνονται πολλοί βλαστοί επί του ύποκειμένου (ύποκειμενον λέμε το δεινδρύλλιον το όποϊον δέχεται το έμβόλιον). Συνιστάται όπως οι βλαστοί αυτοί άφεθούν κατ' άρχάς έλεύθεροι. "Όταν το έμβόλιον άναπτυχθῇ έπαρκώς τότε άφαιρούμεν τους βλαστούς του ύποκειμένου για νά διευκολύνωμεν την άνάπτυξιν του έμβολίου. "Όταν από το έμβόλιον άναπτύσσωνται δύο η τρεις βλαστοί, διατηρείται όθικτος ο ισχυρότερος και οι άλλοι κορυφολογούνται για νά άφαιρεθούν όριστικώς τον έπόμενο χρόνο.

Το έμβόλιον όταν άναπτυχθῇ άρκετά προσδένεται εις τον δονυχα του ύποκειμένου δηλ. στους 10 πόντους που άφήσαμε για νά πάρη κατεύθυνσιν κατακόρυφον. Το νύχι άποκόπτεται άργότερα κατά τον χειμώνα διά καθαρῆς τομῆς σύρριζα.

Εις έδάφη πτωχά και ξηρά η τομή του δένδρου περιορίζεται. Άντιθέτως εις πλούσια διατηρούμεν κόμην άνεπτυγμένην. Εις περιοχάς άνεμώδεις η διακλάδωσις πρέπει νά άρχιζῃ πολὺ χαμηλά και η κόμη νά καθίσταται πυκνή και τουφωτή διά την άντιμετώπισιν τών ζημιών εκ του άνέμου.

Άσχετώς όμως όλων τών άνωτέρω η διαμόρφωσις του δένδρου πρέπει νά είναι κατά το δυνατόν χαμηλότερα ώστε νά διευκολύνεται η συλλογή τών καρπών και η καταπολέμησις τών άσθενειών. Γι' αυτό μετά την φύτευσιν και άνάπτυξιν του δεινδρυλλίου τέμνονται εις ύψος 50-70 πόντους διά την όριστικήν αὐτῶν διαμόρφωσιν. Η κορμοτόμησις αὐτῇ γίνεται κατά τὰ τέλη του χειμώνας. Μετά την κορμοτόμησιν το δεινδρύλλιον καλύπτεται από πολλούς βλαστούς εκ τών όποιων διατηρούμεν 3-5 κάτωθι του σημείου τῆς τομῆς διά τον σχηματισμόν τών κυρίως βραχιόνων. Οι άλλοι βλαστοί δέν άφαιρούνται άμέσως αλλά κορυφολογούνται για νά άφαιρεθούν τον έπόμενο χειμώνα.

Τους άνωτέρω 3-5 κλαδίσκους το έπόμενον έτος κόπτομεν εις το ημισυ η εις τὰ δύο τρίτα του μήκους αὐτῶν και εις άπόστασιν 20-25 πόντους από το στέλεχος, επί δυο όφθαλμῶν ώστε νά διχοτομηθῇ και νά σχηματισθοῦν 6-10 κύριοι κλάδοι.

Μετά το κλάδευμα τουτο και τον διπλασιασμόν τών κεντρικῶν κλάδων τελειώνουν αι έργασίαι τῆς διαμορφώσεως του δένδρου και γενικῶς αι έργασίαι του κλάδευματος. Το κλάδευμα καρποφορίας δέν συνιστάται διά τῆς άμυγδαλιάν, διότι άφ' ενός μεν το δένδρον τουτο καλῶς περιποιούμενον παράγει κατ' έτος μέγαν αριθμόν καρποφόρων όφθαλμῶν, άφ' έτέρου διότι υποφέρει ιδιαιτέρως από την τομήν τών χλωρῶν κλάδων του.

Καθάρισμα. Κατ' άντίθεσιν προς το κλάδευμα το καθαρίσμα είναι δυνατόν νά περάσχη ύπηρεσίας ιδίως εις δένδρα προχωρημένης ηλικίας. Η καρποφορία τῆς άμυγδαλιᾶς είναι κεντρόφυε δηλ. οι καρποφορήσαντες διετείς κλαδίσκοι δέν πρόκειται έφεξῆς νά καρποφορήσουν εκ νέου και η καρποφορία μετατίθεται εις νέους διετείς βλαστούς οιτινες έχουσιν άναπτυχθῇ κατά προέκτασιν τών παλαιών.

"Όταν δέ οι κλαδίσκοι είναι πυκνοί, ώστε νά δυσχεραίνηται η άνάπτυξις πλαγιῶν κλαδίσκων με άνθοφόρους δέσμας, το κακόν επιτείνεται. Πράγματι οι κλαδίσκοι μετά διαδοχικῆς επιμηκύνσεως άποξηραίνονται και το δένδρον εμφανίζεται κατάφορτον από ξηρόν ξύλον. Τότε εκ τών κυρίων βραχιόνων άναπτύσσονται οι λαιμαργοί διά την άνανέωσιν του δένδρου, όπερ εν τούτοις τελικῶς έξασθενεί και γηράσκει ταχέως. Έν τῷ μεταξύ προσβάλλεται από διάφορα παράσιτα άτινα τερματίζουν τον βίον του.

Διά του έπιμελούς καθαρίσματος ήτοι διά τῆς άφαιρέσεως τών ξηρῶν και ήμιξηρῶν κλάδων και κλαδίσκων, διά τῆς άφαιρέσεως η άραιώσεως τών μη αναγκαιουσίων λαϊμάργων, η κυκλοφορία του άέρος και του φωτός εις το έσωτερικόν του δένδρου διευκολύνεται και το δένδρον γενικῶς αναλαμβάνει ώστε νά διατηρηθῇ θαλερόν και καρπερόν.

Λίπανσις. Διά νά εὐδοκιμήσῃ η άμυγδαλιά περισσότερον από κάθε άλλο δένδρον πρέπει νά άνευρίσκῃ εύκόλως εις το έδαφος τὰ άπαραίτητα διά την διατροφήν του στοιχεία. Τότε η βλάστησις της είναι ζωηρά και η άντοχή της εις τίς αντίξοότητες του κλίματος και τās προσβολάς τών παρασίτων μεγαλύτερα. Οὕτω διά τῶν άμυγαν τών δένδρων επί παραδείγματι έναντι τών χαμηλῶν θερμοκρασιῶν και τών παγετῶν κατά την διάρκειαν τῆς άνθοφορίας των πρέπει νά άποδίδηται

μεγαλύτερα σημασία εις την θρεπτικήν κατάστασιν των, από την πρωιμότητα της ανθήσεως.

Η άμυγδαλιά όταν τυγχάνη έπαρκών περιποιήσεων δύναται να καρποφορή κάθε χρόνο.

Διά τόν σχηματισμόν του καρπού του άμυγδαλού χρειάζονται ικανά ποσά άζώτου και μάλιστα περισσότερα έν σχέσει με τα απαιτούμενα διά τόν σχηματισμόν άλλων καρπών. Η συμφορά ούσα και άποτελεσματική ποσότης άζωτούχων λιπασμάτων είναι για ένα κανονικό δένδρο $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ χλγρ. θειική άμμωνία.

Διά τήν δράσιν των φωσφορικών και καλιούχων λιπασμάτων παραμένουν σοβαρά άμβολία ακόμη ως προς την άμυγδαλιάν, παρά ταύτα $1-1\frac{1}{2}$ χλγρ. φωσφορικό και $\frac{1}{2}$ χλγρ. κάλι κατά δένδρον είναι ωφέλιμα.

Ίδιαιτέραν προσοχήν πρέπει να άποδώσωμεν εις την συγκράτησιν έπαρκών ποσοτήτων χούμου εις το έδαφος, διότι το ζήτημα του χούμου είναι πολύ σοβαρόν, σοβαρώτερον από την χρησιμοποίησιν χημικών λιπασμάτων. Από τόν χούμον εξαρτάται η εύνοική σύστασις του έδάφους και η συγκράτησις έπαρκους ύγρασίας, ώστε να δράσουν κατόπιν τα χημικά λιπάσματα. Η έπαρκεία εις χούμον μπορεί να εξασφαλισθή διά της προσκομίσεως έπαρκών ποσοτήτων κόπρου. Η κοπριά εις όλα τα δένδρα βέβαια άλλα περισσότερον εις την άμυγδαλιάν είναι άπαραίτητη και εις ποσότητα 40 - 50 εκ. κατά δένδρον αναλόγως του έίδους και της καταστάσεως της κόπρου. Η κοπριά πρέπει να πέφτει κατά το φθινόπωρον εις όλην την επιφανείαν του δένδρου και να παραχώνεται εις βάθος 20 - 30 πόντων με σκάψιμο. Φυσικόν είναι όταν κοπρίζουμε το δένδρον δεν θα ρίχνουμε πιά $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ χλγρ. θεική άμμωνίαν άλλα όλιγωτέραν δηλ. $1-1\frac{1}{2}$ χλγρ. η ποσότης του φωσφόρου και του καλίου θα παραμένει η ίδια.

Συμπερασματικά για τη λίπανσι μπορούμε να πούμε τα έξης: "Όταν δεν ρίχνουμε κοπριά: $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ χλγρ. θειική άμμωνία. $1-1\frac{1}{2}$ χλγρ. φωσφορικό και $\frac{1}{2}$ χλγρ. κάλι. "Όταν ρίχνουμε κοπριά τότε ελαττώνουμε το ποσό της θειικής άμμωνίας εις $1-1\frac{1}{2}$ χλγρ.

Με ταύτα όμως δεν πρέπει να κάνουμε τη σκέψιν ότι αντί να κουβαλούμε 50 εκ. κοπριά σε κάθε δένδρο ως προσθέσουμε 1 χλγρ. έπί πλέον θειική άμμωνία, γιατί η όφελιμότης της κοπριάς είναι τεράστια και δεν άποδίδεται μόνον εις την περιεκτικότητά της εις άζωτον άλλα περισσότερο διότι συντελεί εις την μετάπλασιν του έδάφους το όποιον και ύγρασίαν συγκρατεί περισσοτέραν άλλα και ο άερισμός του έδάφους γίνεται καλλίτερος.

Άσθενεία και Παράσιτα. Είναι προτιμότερον να προλαμβάνωμεν παρά να θεραπεύωμεν τας άσθενείας και τας προσβολάς των παρασίτων. Πρόκειται περί γενικής άρχης ήτις ίσχύει και διά την άμυγδαλιάν. Πράγματι διά της καταλληλού εκλογής του ύποκειμένου εις τας ποικιλίας, διά της έπιστημονικής φυτεύσεως και περιποιήσεως, δημιουργούμεν δένδρα ζωηράς βλαστήσεως και άνθεκτικά εις πολλὰς άσθενείας και παράσιτα. Εις το στενόν πλαίσιον της παρούσης μελέτης δεν πρόκειται να δώσωμεν περιγραφήν όλων των άσθενειών και παρασίτων. Θα περιορισθώμεν μόνον εις συνοπτικήν μελέτην των καταστρεπτικωτέρων και συνήθως εμφανιζομένων.

1) Ίώσεις ή μολυσματικές Έκφυλισμός. Δεν θα άσχοληθώμεν με την περιγραφήν της άσθενείας αυτής της οποίας η σοβαρότης είναι μεγάλη βέβαια και τόσοσ η διάγνωσις όσον και η θεραπεία είναι πολύπλοκος.

2) Κομμίωσις. Η άσθένεια αυτή δύναται να έπιφέρει την εξάντλησιν του δένδρου, το πρόωρον γήρας ακόμη δε και την αποξηράνσιν του. Έκδηλούται όσάκις η ίσarroπία του φυτού ήθελε διαταραχθή είτε από την επέμβασιν του ανθρώπου (άντιεπιστημονικόν καθάρισμα, τραυματισμός ριζών κατά την άροσιν ή σκαφήν, ράβδισμα ύπερβολικόν κατά την συγκομιδήν) είτε από την προσβολήν του δένδρου υπό άλλων άσθενειών. Δεν ύπάρχει θεραπευτικόν φάρμακον άλλα πρέπει να διακρίνωμεν την αίτιαν της άσθενείας και να μεριμνήσωμεν να εξαλειψώμεν την αίτιαν.

3) Σκληροτίνια. Προκαλεί άξιολόγους ζημίας. Η προσβολή αρχίζει από τους όφθαλμούς πρό της ανθήσεως. Έν συνεχεία προσβάλλονται τα άνθη και κατόπιν ο μύκης διέρχεται διά του μίσχου και έπεκτείνεται εις τους καρποφόρους διετείς κλαδίσκους με άποτέλεσμα την άποξηράνσιν των. Οι προσβληθέντες κλαδίσκοι μετά τών άνθών παραμένουν εις κηράν κατάστασιν έπί μακρόν έπί τών δένδρων χωρίς να άποκόπτωνται. "Όταν η προσβολή είναι όψιμωτέρα προσβάλλονται και οι μόλις σχηματισθέντες καρποί τών όποιών περιορίζεται η ανάπτυξις μέχρι μεγέθους φασολίου. Τοιούτοι καρποί άποξηρανθέντες παραμένουν προσκεκολλημένοι εις το δένδρον όλόκληρον το έτος και μεταδίδουν την άσθένειαν και τόν έπόμενο χρόνο. Τέλος προσβάλλονται και οι νεαροί βλαστοί του έτους οτινες κατά τόν Μάϊον ξηραίνονται διακρινόμενοι εκ μεγάλης άποστάσεως. Δεν ύπάρχει θεραπευτικόν φάρμακον παρά μόνον να μαζεύωμεν τα ξηρά κλαδιά και να τα καίμε για να μη μεταδίδεται η άρρώστεια.

ENTOMA

1) **Κεράμβυξ.** Ο κεράμβυξ προκαλεί σοβαράς ζημίας. Κυρίως όμως προσβάλλει δένδρα περιωρισμένης βλαστήσεως και μειωμένης άντοχής, κανονικώς η πρόωγως γηράσαντα και τα όποια θα έπρεπε να κοπούν για ξυλεία γιατί μετά το 3ον έτος η διατήρησις της άμυγδαλιάς δεν συμφέρει δεδομένου ότι η άπόδοσίς της είναι πολύ μικρή. Νέα, ζωηρά δένδρα και καλώς περιποιημένα σπανίως προσβάλλονται. Τα σκουλήκια του έντόμου τούτου άνοίγουν στοάς εις τόν φλοιόν και προχωρούν προς το ξύλον. Η προσβολή έντοπίζεται εις το κάτω μέρος του κορμού και συνήθως μέχρι 60 πόντων από το έδαφος ή από το σημείον της διακλαδώσεως και κάτω.

“Όταν τὸ δένδρον ἤθελε καταστή ἡμίσηρον ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ κεράμβυκος, συμπληρωματικῶς ἐπεμβαίνει καὶ ἕτερον ξυλοφάγον ἐντομον ὅποτε ἐπέρχεται ἡ τελεία ἀποξηρανσίς του. Μέσα καταπολεμήσεως:

- α) ἀφαίσεις τῶν ξηρῶν μερῶν τοῦ φλοιοῦ καὶ περιποίησης τῶν πληγῶν.
- β) ἀπόφραξις τῶν στοῶν με τσιμέντο.
- γ) ἔγχυσις διθειοῦχου ἄνθρακος εἰς τὰς νέας στοὰς (1–2 δράμια) καὶ φράξιμο με ὅποιοδήποτε ὑλικό (πίσσα, τσιμέντο κλπ.).

Ἐντὶ διθειοῦχου ἄνθρακος μπορούμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ βενζίνη.

2) **Ἀναρσία.** Ὅσοι ξεφλουδίζουν ἀμυγδαλα κατὰ τὴν συγκομιδὴν γνωρίζουν τὸ χαρακτηριστικὸ σκουλήκι τῆς ἀναρσίας ποὺ κινεῖται εἰς τὸ ἐσωτερικὸ τῶν φλοιῶν. Αἱ ζημίαι ἐνίοτε εἶναι περιορισμέναι ὥς ἐκ τούτου δὲν συμφέρει ἡ καταπολέμησις.

3) **Φυλλοφάγοι κάμπαι.** Τὴν ἀνοιξιν μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πλουσίου φυλλώματος τῆς ἀμυγδαλίδος κατὰ τόπους ἐμφανίζονται κάμπαι αἵτινες κατατρῶγουσι τὰ φύλλα. Αἱ ζημίαι ἐνίοτε εἶναι μεγάλα διότι εἶναι δυνατόν νὰ φαγωθῇ τὸ φύλλωμα ἐν τῷ συνόλῳ του με ἀποτέλεσμα νὰ ἀπολεσθῇ ἡ ἐσοδεία καὶ νὰ κλονισθῇ τὸ δένδρον ἀκόμη δὲ καὶ νὰ ξηρανθῇ. Ἐναντίον τῶν φυλλοφάγων καμπῶν δυνάμεθα νὰ ἐπέμβωμεν ἀποτελεσματικῶς τόσον με προληπτικὰ ἐντομοκτόνα ραντίσματα, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐμφανίσεως τῶν καμπῶν ὅτε καὶ ἡ καταπολέμησις εἶναι συμφέρουσα. Ἡ Νικοτίνη, ἀκόμη καὶ ὁ ἄρσενικός μόλυβδος δὲν δίδουν πάντοτε καλὰ ἀποτελέσματα. Τὰ συνθετικά ὀργανικά ἐντομοκτόνα ὅπως τὸ Δ.Δ.Τ. καὶ τὸ ἐξαχλωροκυκλοεξάνιον εἶναι προτιμότερα.

4) **Ἀφίδες.** Ὀλίγα εἶδη ἀφίδων προσβάλλουν τὴν ἀμυγδαλίαν καὶ αἱ προσβολαὶ τῶν εἶδων εἶναι σπάνιαι. Συχνάκις παρατηροῦνται εἰς τὰ φυτῶρια καὶ εἰς τὰ ποτιστικά δένδρα με ζωνιὰν βλαστήσιν. Ἡ καταπολέμησις τῶν εἶδων εἶναι πολὺ εὐκόλος ὅταν ἐπεμβαίνωμεν ἐγκαίρως καὶ χρησιμοποίησιν τὰ τελευταῖα συνθετικά φάρμακα τὰ ὅποια δεισθύνουν εἰς τοὺς χυμούς τῶν δένδρων καὶ δρῶν ἐπὶ μακρόν.

5) **Εὐρύτομον τοῦ Ἀμυγδάλου.** Τὸν χειμῶνα μετὰ τὴν πτώσιν τῶν φύλλων διακρίνομεν ἐπὶ τοῦ δένδρου ἄρκετὰ ἀμύγδαλα ἐλαφρά, με τὸν φλοιὸν σκοτεινοῦ χρώματος καὶ προσκεκολλημένου ἐπὶ τοῦ κελύφους. Τὰ ἀμύγδαλα αὐτὰ συνήθως περιέχουν τὸν λευκὸν σκώληκα τοῦ ἐντόμου. Τὸ τέλειον ἐντομον εἶναι λίγο μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν μύϊαν. Ἐμφανίζεται τὴν ἀνοιξιν καὶ μέχρι τὰ τέλη Μαΐου ἐναποθέτει τὰ αὐτὰ τοῦ εἰς τοὺς τρυφεροὺς ἀκόμη καρπούς. Τὸ σκουλήκι ποὺ βγαίνει τρώγει τὴν ψύχαν καὶ προκαλεῖ τὴν ἀποξηρανσιν τοῦ καρποῦ. Διὰ τὴν καταπολέμησιν του συνιστᾶται ἡ συλλογὴ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ ἡ καταστροφὴ ὅλων τῶν καρπῶν με τοὺς σκώληκας. Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι βέβαια κουραστικὸ καὶ διὰ νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται γενικὰ ἀπὸ ὅλους. Προληπτικῶς μπορούμε νὰ ραντίσουμε με συνθετικά ὀργανικά ἐντομοκτόνα. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἐντομα ἢ παράσιτα τὰ ὅποια προσβάλλουν τὴν ἀμυγδαλίαν ἀλλὰ αἱ ἐξ αὐτῶν ζημίαι δὲν ἔχουν σοβαρὰν οἰκονομικὴν σημασίαν.

Τὸ φύλλωμα τῶν ἀμυγδαλοδένδρων ἰδίᾳ τῶν νεαρῶν δενδρυλλίων κατατρῶγεται με ἀπληστίαν ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων καὶ εἶναι γνωστὸν ἐκ πείρας ὅτι ὅταν φαγωθῶν οἱ βλαστοὶ τῶν νεαρῶν δενδρυλλίων ὑπὸ ζώων καταπίπτει εἰς τοιαύτην καχεξίαν (δηλητηριάζεται) ὥστε ν' ἀχρηστεύεται. Ἰδιαιτέρως τὸ φύλλωμα ἐπιδίδωκεται ἀπὸ τὶς κατσίκες αἱ ὅποια ὅταν ἀντιληφθῶν τοῦτο ἀπὸ μακρὰν κατευθύνονται πρὸς αὐτὸ με τοιαύτην ὁρμὴν ὥστε νὰ λέγεται «ἡ κατσίκα τρώγει τὴν ἀμυγδαλίαν με τὸ μάτι».

Μιὰ ἐκ τῶν πολλῶν προφυλάξεων εἶναι καὶ ἡ διαβροχὴ τῶν νεαρῶν δενδρυλλίων κατὰ τὰς κρίσιμους περιόδους κινδύνου ἀπὸ τὰ ζῶα με τὴν σκυλιάν ἥτοι με διάλυμα κόπρου κυνῶν εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ ὁσμὴ τῆς σκυλιάς εἶναι ἀποκρουστικὴ διὰ τὰ ζῶα καὶ ἐξασφαλίζει τὰ διαβρεχόμενα δένδρα, ὅταν μετὰ τὴν διαβροχὴν δὲν ἐπακολουθήσῃ βροχὴ ἐπὶ 20 καὶ πλέον ἡμέρας.—

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΑΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

Μιὰν Κεργιακὴ ᾗ ποτὸ πρῶτ' ποὺ λυοῦν οἱ ἐκκλησίαις,

Κόρη καὶ γυιὸς κοιτάζοντας ἀπὸ τὸ παραθύρι

Ὁ γυιὸς ἐξήγησε φιλι κι' ἡ κόρη δαχτυλίδι

Δὲν εἶμαι ᾗ γὼ ὁ χρυσόχορς νὰ κάμω δαχτυλίδια

νὰ διαμοιράζω ὅδω καὶ ᾗ κέϊ γιὰ μάτια καὶ γιὰ φρύδια.

«Μήπως νομίζεις τὸ φιλι καὶ κατὰ γῆς κυλιέται :

μ' ᾗ σῆμι καὶ με μάλαμα ζυγίεται καὶ πουλιέται».

Κι' ὁ γυιὸς ἀπὸ τὴν λύπη του στὸ σπίτι του πααίνει.

Στῶσε, μάννα μ', τὴν κλίνη σου κι' ὁ γυιόκας σου πεθαίνει.

Καὶ μὴ κακὸν τοῦ γυιόκα μου νὰ πέση νὰ ᾗ ποθάνη.

Γιατροὺς νὰ φέρω δώδεκα καὶ μάγισσες ἀκόμα.

Μ' ᾗν εἶν' π' ἀγάπη πιστικιά ἐγὼ νὰ πᾗ σ' τὴ φέρω.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

Δημοσίευσις - Ἐπιμέλεια : Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον)

Πρὶν νὰ προχωρήσω εἰς τὴν δημοσίευσιν διαφόρων ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τοῦ Δήμου Μανδρακίου Νισύρου τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν μὲ τοὺς ἀγῶνες τῶν νησιωτῶν γιὰ τὴν διατήρησιν τῶν προνομίων των, θὰ ἀναδημοσιεύσω εὐθὺς ἀμέσως ἓνα ἐγγράφον τοῦ 1835 παρμένο ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τῆς Δημογεροντίας Καλύμνου ποὺ δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴν κ. Γιάννη Κλ. Ζερβοῦ, στὸν Α΄ τόμον τοῦ Δωδεκανησιακοῦ Ἀρχείου, σελ. 139. Ἀφορᾷ ἀπόσπασμα ἀπὸ ὑπόμνημα τῶν πληρεξουσίων τῶν νήσων στὴν Κωνσταντινούπολιν (1835). Συμμετέχει ὡς ἀπεσταλμένος Νισύρου ὁ Διακονικόλαος Παπαγεωργίου.

- « Πρὸς τὸν ἐνδοξότατον Μ. Βεζύρην Χασάνμπη »
 « Ἐπειδὴ φαίνεται δύσκολος ἡ ἔνωσίς μας μὲ τὴν Σάμον, ἐν ᾧ τοιοῦτον εἶναι τὸ
 » πνεῦμα τῶν ἀναφορῶν μας καὶ μὲ αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐστάλημεν, παρακαλοῦμεν
 » ὅπως ἐνεργηθοῦν αἱ ἐφεξῆς προτάσεις μας.
 » Α) Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ὑποκείμεθα διόλου εἰς τὸ Σατζάκιον τῆς Ρόδου διὰ τὰς
 » παρελθούσας καταχρήσεις, ὅπου ἐδοκιμάσαμεν ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τῶν
 » Διοικητῶν της.
 » Β) Νὰ μᾶς δοθοῦν ἀνεξαιρέτως τὰ προνόμια τῆς Σάμου, καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν.
 » Γ) Νὰ μᾶς δοθῇ ἡ αὐτὴ σημαία τῆς Σάμου, ἡ ὁποία εἶναι ἀβιζιτάριστη, καθὼς
 » τοῦτο ἐσυμφωνήθη εἰς τοὺς Σαμίους.
 » Δ) Τὸ Κουμέρκι νὰ εἶναι τρία τὰ ἑκατὸ εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς πόρτας.
 » Ε) Ἀγγαρεία, αἰλατζῆδες, τσαούσηδες νὰ μὴν ὑπάρχουν.
 » ΣΤ) Καδῆς νὰ μὴν ἔρχεται στὰ νησιά, ἀλλὰ νὰ κρίνονται ἐπιτοπῆως, καὶ ὅταν
 » ἡ ὑπόθεσις εἶναι μεγάλη, νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τῶν νήσων, νὰ
 » κρίνεται ἀπὸ τὴν συστησομένην Βουλὴν καὶ ἐξωτερικῶς διὰ κανένα λόγον
 » νὰ μὴ κρίνονται.
 » Ζ) Χαρτὶ νὰ μὴ πληρώνωμεν, ἀλλὰ νὰ λαμβάνωμεν διαβατήρια Δημορχιῶν.
 » Η) Ὁ δοθησόμενος Διοικητὴς νὰ εἶναι ὁμόθρησκος τοῦ Διοικουμένου λαοῦ, ὃν
 » τρόπον ἡ Α. Μεγαλειότης ηὐδόκησε διὰ τοὺς Σαμίους.
 » Θ) Νὰ δοθῇ εἰς κάθε Νησί Φιρμάνιον διὰ νὰ λαμβάνῃ ζαρεὲν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν,
 » σιτάρι, λάδι, κρέας καὶ λοιπὰ ἐν καιρῷ διασακίου.
 » Ι) Ἀπασαὶ αἱ Νῆσοι συνηνωμέναι νὰ σχηματίσουν μίαν Δημοκρατίαν, διοικου-
 » μένην ἀπὸ τὸν Διοικητὴν, ὅστις θέλει κάθηται εἰς ὁποίαν τῶν νήσων ἐγκρίνει.
 » ΙΑ) Ὅλαι αἱ ὑποθέσεις εἴτε κοιναί, εἴτε μερικαί, θέλουν θεωρεῖσθαι πρῶτον ἐπι-
 » τοπῆως, εἴτα ἐὰν δὲν εὐχαριστηθοῦν τὰ διαφερόμενα μέρη νὰ πηγαίνουν
 » εἰς ἐκείνην τῶν Νήσων, ὅπου θέλει λαμβάνουν τέλος αἱ διαφοραὶ τῶν πολι-
 » τῶν, χωρὶς νὰ ἐβγαίνουν ἐξω τοῦ κέντρου τῶν Νήσων διὰ κανένα λόγον.
 » ΙΒ) Ἐκάστη Νῆσος ὀφείλει νὰ στείλῃ εἰς τὴν Νῆσον, ὅπου εὐρίσκεται ὁ Διοι-
 » κητὴς, ἓνα Βουλευφόρον διὰ νὰ θεωρῇ τὰς ὑποθέσεις των, διὰ νὰ φυλάτ-
 » τωνται οὕτω τὰ ἔθιμα καὶ αἱ συνήθειαι τῶν Νήσων.
 » Τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια παρακαλοῦμεν τὴν Ἐνδοξότητά σας νὰ ἐνερ-
 » σητε, ἄλλως εἴμεθα βιασμένοι νὰ ἀναχωρήσωμεν».

Οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Νήσων

Ἰκαρίας - Πάτμου : ΝΑΤΑΛΗΣ - ΠΑΓΚΑΛΟΣ καὶ Π. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ.
 Καλύμνου : ΔΙΑΚΟΓΙΩΡΓΗΣ Χ-ΘΕΟΔΩΡΟΥ καὶ ΙΩΑΝ. ΣΕΡΓΙΟΣ
 Λέρου : ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΡΕΙΣΗΣ
 Ἀστυπαλαίας : ΓΕΩΡΓ. ΜΕΣΟΣΘΕΝΗΣ
 Νισύρου : ΔΙΑΚΟΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
 Σύμης : ΜΙΧ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ καὶ ΜΙΧ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
 Τήλου : Μ. ΝΙΚΗΤΑΚΗΣ

Παραθέτω δύο έγγραφα από το αρχεῖον τῆς Ἱερᾶς μονῆς Σπηλιανῆς χαρακτηριστικά τῶν ἐξουσιῶν ποὺ εἶχαν αἱ δημογεροντίαι τῶν νήσων βάσει τῶν προνομίων. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι τίτλος ἰδιοκτησίας ναυπηγηθέντος πλοίου καὶ ἄδεια ταξειδίου (διαβατήριον).

«Ἡ Δημαρχία τῆς Νήσου ταύτης, λαβοῦσα τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας περὶ τοῦ πλοίου (σκάφη) οὗσης πηχῶν ἕξ ἀριθμὸς 6 ὀνομαζόμενον χελιδὼν καὶ διοικούμενον παρὰ τοῦ Νικήτα Ἰωάννου Πατηνιώτη, πιστοποιεῖ ὅτι δι' ἐξόδων τοῦ ρηθέντος Νικήτα χειρὶ δὲ ναυπηγοῦ Νικήτα Συκαλλιοῦ. Ὅθεν ὁ ρηθεὶς Νικήτας Ἰωάννου θέλει εἶναι ἐξουσιαστὴς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν. Καὶ εἰς ἐνδείξιν μας δέδοται αὐτῷ τὸ παρὸν ἐσφράγιστον τῇ 6 Μαΐου 1835 Σύμῃ». Ὁ ναυπηγὸς Νικήτας Συκαλλιοῦ βεβαίω καὶ μὴ ἡξεύροντας νὰ γράφω παρακαλεστικῶς μὲ ὑπέγραψεν ὁ Γεώργιος Κ. Μακροβίος.
Γεώργιος Κ. Μακροβίος μαρτυρῶ

Οἱ Δήμαρχοι καὶ ἀντ' αὐτῶν
ὁ Γραμματεὺς Ν. ΔΙΑΚΙΔΗΣ

Ἀριθ. 65

Ἐκ τῆς Δημαρχίας τῆς Νήσου Νισύρου

Ἀπέρχεται ὁ ἐν ἱερεῦσιν αἰδεσιμώτατος πατὴρ Νικήτας διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐλευθέρως ἐκ τοῦ λιμένος τούτου ὅστις ἀποδιδμεῖ δι' ἰδιαιτέρας του ὑποθέσεις.

Χωρὶς ὅμως νὰ ἐμποδισθῇ, παρακαλοῦμεν τὰς ὑμετέρας Φιλικὰς Δυνάμεις παρ' οὐδενός, Μάλιστα δὲ νὰ δοθῇ παρ' ὑμῶν πρὸς αὐτὸν πᾶσα βοήθεια καὶ εὐκολία ὑπερασπίσεως.

Δι' ὃ εἰς πίστωσιν δίδεται πρὸς αὐτὸν τὸ παρὸν ἐσφράγιστον. Κατεσφραγισμένον παρὰ τῆς Δημογεροντίας τῆς Ν. ταύτης μὲ τὴν τοῦ ἡμετέρου αὐθέντου Δελαβέλ Πασᾶ σφραγίδα

τὴν 16 : 7βρ.
ἐν 1836

Τ.Σ.

οἱ Δήμαρχοι
Καὶ ἀντὶ τούτων
ὁ Γραμματεὺς ἸΩΑΝ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ

ἀνάστημα	μέτριον
ἐτῶν	τεσσαράκοντα
ὀφθαλμοὶ	καστανοὶ
τρίχες	μέλαιναι
ἐπάγγελμα	ἱερωσύνη
Πατρίς	Νίσυρος
Διαμονή	ἐνθάδε

Ἡ Κοινότης τῆς Νήσου Νισύρου

Προτιθεμένη ἵν' ἀποταθῇ πρὸς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν αὐτῆς πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἤδη ἐπαπειλουμένης ἐφαρμογῆς καὶ εἰς τὰς ὑπὸ Μακτοῦ διατελούσας Νήσους τοῦ περὶ καπνοῦ καὶ ἀλάτων μέτρου καὶ προσβαλλούσης οὐσιωδῶς τὰ ἐν ἰσχύϊ προνομία αὐτῶν παραδέχεται καθίστησι πληρεξούσιον αὐτῆς ὃν τινα ἡ Κοινότης τῆς Νήσου Σύμης ἤθελεν ἐκλέξει ὡς αὐτῆς, ἐπὶ ρητῇ ἐντολῇ ἵνα παρουσιασθῇ καὶ ὡς πληρεξούσιος αὐτῆς ἐν καιρῷ τῷ δεόντι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνώπιον τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως αὐτῆς ἡ ὅπου ἄλλοι δέησι καὶ ἐκθέσας ἐνώπιον αὐτῶν συμφώνως μετὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν ὁμοιοπαθῶν νήσων τὰ δίκαιά της καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὰ παντοιοτρόπως πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἤδη ἐπαπειλουμένης ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ καπνῶν καὶ ἀλάτων μέτρου στηριζόμενος πάντοτε ἐπὶ τῶν ἀπὸ πολλοῦ δωρηθέντων ταῖς νήσοις παρὰ τῶν ἐνδόξων Σουλτάνων καὶ καθιερωθέντων ἤδη προνομίων αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Μακτοῦ, τῶν προσβαλλομένων διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου, ἐνεργῶν ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων καὶ συνυπογράφων πᾶν ἔγγραφον συμφώνως καὶ ἀπαραλλάκτως μὲ τὴν διδομένην αὐτῷ ἐντολὴν καὶ παρὰ τῆς Κοινότητος Σύμης ἐπὶ ὑποσχέσει ἵνα παραδεχθῇ τὰς πράξεις αὐτοῦ ὡς καλῶς πεπραγμένας στερεὰς καὶ ἀμετατρέπτους.

Εἰς ἐνδείξιν ὅθεν συνετάχθη τὸ παρὸν πληρεξούσιον, τὸ ὁποῖον σφραγισθὲν τῇ σφραγίδι τῆς Κοινότητος δοθήσεται πρὸς τὸν ἐκλεχθόσονον πληρεξούσιον τῆς Κοινότητος Σύμης πρὸς χρῆσιν του.

Ἐν Νισύρῳ τὴν 3 Μαΐου 1865

Ἡ Κοινότης

Ὁ ἐμπειστοτεμένος τὴν σφραγίδα
τῆς Κοινότητος Μακάριος Ἰγού-
μενος.

Ὁ Δήμαρχος : ΕΜΜ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ
Ὁ Γεν. Γραμματεὺς : ΙΑΚΩΒΟΣ ΧΑΤΖΗΔΗ-
ΜΗΤΡΙΟΥ

Ὁ Δήμαρχος Χωρίου Ἐμπορίου
ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Κοινότητος
Κ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ὁ Δήμαρχος χωρίου Νικίων
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ὁ Γραμματεὺς : ΝΙΚΟΛ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου δηλοῦται ὅτι αἱ Κοινότητες τῶν Νήσων Σύμης καὶ Νισύρου, προτιθέμεναι ἵν' ἀποτανθῶσι πρὸς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν αὐτῶν πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐπαπειλουμένης ἤδη ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ καπνῶν καὶ ἀλάτων μέτρου, ὡς προσβαλλούσης οὐσιωδῶς τὰ ἐν ἰσχύϊ προνομία των τὰ ἐπονομαζόμενα Μακτοῦ, συνωμολόγησαν μεταξύ των τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα:

- Α) Ἡ Κοινότης τῆς Νήσου Σύμης ὑπόσχεται ἵνα ἐκλέξῃ κατάλληλον πληρεξούσιον ἐπὶ ρητῇ ἐντολῇ ἵνα μεταβάς ἐν καιρῷ τῷ δέοντι εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκθέσῃ συμφώνως μὲ τοὺς ἐκλεχθισομένους πληρεξουσίους τῶν λοιπῶν Νήσων ἐνώπιον τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως αὐτῶν ἢ ὅπου ἄλλου ἢ χρεία ἤθελε τὸ καλέσῃ τὰ δίκαιά της καὶ ὑποστηρίξῃ αὐτὰ παντοιοτρόπως πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἤδη ἐπαπειλουμένης ἐφαρμογῆς καὶ εἰς τὰς δυστυχεῖς ταύτας Νήσους τοῦ περὶ καπνοῦ καὶ ἀλάτων μέτρου, στηριζόμενοι πάντοτε ἐπὶ τῶν ἀπὸ πολλοῦ δωρηθέντων ταῖς Νήσοις ταύταις προνομίων παρὰ τῶν Ἐνδόξων Σουλτάνων καὶ καθιερωθέντων ἤδη προνομίων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Μακτοῦ τῶν προσβαλλομένων διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου, ἐνεργῶν πάντοτε ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων καὶ συνυπογράφων πᾶν ἔγγραφον συμφώνως μὲ τὴν ἐντολὴν τῆς Κοινότητός του.
- Β) Ἡ Κοινότης τῆς Νήσου Νισύρου ὑπόσχεται, ἵνα παρεδεχθῇ τὸν ἐκλεχθισόμενον πληρεξούσιον τῆς Κοινότητος Σύμης καὶ ὡς ἐαυτῆς καὶ ἀναθέσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἐντολὴν τῆς ἵνα ἐνεργήσῃ καὶ ὡς πληρεξούσιος αὐτῆς τῆς ἀνωτέρω ὑποθέσεως ἀπαραλλάκτως μὲ τὰς διδομένας αὐτῷ ἐντολὰς τῆς Κοινότητος Σύμης.
- Γ) Τὰ ἔξοδα τοῦ μισθοῦ, τῆς τροφῆς καὶ ὁδοιπορίας τοῦ ἐκλεχθισομένου πληρεξουσίου ὡς καὶ διὰ τὴν γενικὴν ὠφέλειαν τῆς ὑποθέσεως ἐκτακτὰ θέλουσι ὑπολογίζεσθαι εἰς βάρος τῶν ἀποτελούντων αὐτῶν Κοινοτήτων καὶ διανέμεσθαι μετὰ αὐτῶν ἀναλόγως ἐπὶ τοῦ ἔτησιου φόρου ἐκάστης.
- Δ) Τὸ παρὸν συνταχθὲν ἐν Σύμῃ ἐν ἀπουσίᾳ τακτικοῦ πληρεξουσίου τῆς Κοινότητος Νισύρου στέλλεται ἐκεῖσε διὰ τοῦ ἐπὶ τούτου ἀποστελλομένου κ. Γεωργίου Γιαννισκῆ καὶ ἀνταλλαχθήσεται δι' αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τῆς ἀνταλλάξεως αὐτοῦ θεωρουμένου ἐν πλήρει ἰσχύϊ ἄρχονται αἱ ὑποχρεώσεις ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

Ἐν Νισύρῳ τῇ 4ῃ Μαΐου 1865

Ἡ Κοινότης

Ὁ ἐμπειπιστευμένος τὴν Σφραγίδα
τῆς Κοινότητος Μακάριος Ἑγού-
μενος.

Ὁ Δήμαρχος : ΕΜΜ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς : ΙΑΚΩΒΟΣ ΧΑΤΖΗΔΗ-
ΜΗΤΡΙΟΥ

Ὁ Δήμαρχος τοῦ χωρίου Ἑμπορίου
ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Κοινότητος
Κ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ὁ Δήμαρχος τοῦ χωρίου Νικίων
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ὁ Γραμ. Νικίων : ΝΙΚ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΤΟ ΒΡΟΥΛΙ

Δὲ ζῆς στοὺς κάμπους ἄμοιρο
νὰ τρέφεσαι μὲ χλόη,
γεννιέσαι κι ἀνατρέφεσαι
καὶ ζῆς μέσ' τὸ κατώι.

Λουμπούνια κι' ἀγριοβάλανα
βράδν πρωτὶ σοῦ δίνου,
καὶ μὲ βρεμένα πτέρια
καὶ σῦκα σὲ παχύνου.

Κι' ὅλο γρινιάζεις ἄχαρα
κι' ὅλο χτυπᾷς τῇ(μ) πόρτα
νερὸ γιὰ νὰ σοῦ φέρουσι
καὶ νὰ σοῦ ρίξου χόρτα.

Νὰ μεγαλώσῃς γλῆσορα
καὶ νὰ γενῆς θρεφτάρι,
νὰ μὴ μπορῆς νὰ σέρνεσαι
νὰ βγῆς ἀφ' τὸ κρεμάρι.

Ἀμολντὸ δὲ σ' ἔχουσι
(καὶ δὲν ἠξέρω γιάντα)
νὰ κόφτῃς ἀλεβρόντιστο
στοῦ Πιαουλιοῦ τῇ λάντα.

Δ. ΜΠΑΛΛΑΣ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΙΣΥΡΙΩΝ "ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ"

Ένα από τὰ πρωτοπόρα Ἑλληνικά Σωματεία τῆς Ἀμερικῆς εἶναι καὶ ὁ «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» ποὺ ἰδρύθηκε τὸν Αὐγούστο τοῦ 1909 ἀπὸ μιὰ μικρὴ ὁμάδα Νισυρίων ἀπὸ τὰ Νικεαί, πτωχοὺς καὶ ἀσήμους τότε βιοπαλαιστάς, οἱ ὅποιοι εἶχαν τὴν εὐλαβῆ ἰδέαν νὰ ἀνακαίνισουν τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Θεολόγου. Αὐτὸς ἦτο ἄλλωστε ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Σύλλογος πῆρε τὸ ὄνομα τοῦ «Θεολόγου».

Παράλληλα ὅμως μὲ τὸ Μοναστήρι τοῦ Θεολόγου, ἔταξαν καὶ ἓνα ἄλλον σκοπὸν, ἐξ ἴσου ἱερὸν: Νὰ συντηρήσουν τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ, νὰ τὸ προάγουν σὲ πλῆρες ἐξατάξι, γιὰ νὰ εἶναι ἡ στοιχειώδης τουλάχιστον ἐκπαίδευσις προσιτὴ γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ Χωριοῦ, καὶ ὅχι προνόμιον μόνον τῶν παιδιῶν τῶν ὅπως δῆποτε εὐπορούντων Οἰκονομιῶν.

Μέσα σὲς ἀγνὲς ψυχὰς τῶν ἀλύτρωτων τότε Νικεατῶν -καθὼς καὶ ὅλων τῶν Νισυρίων- ἔκαιεν ἡ φλόγα τῆς φιλοπατρίας καὶ ἡ πίστις ὅτι μὲ τὴν μόρφωσιν, ἔστω καὶ τὴν Δημοτικὴν μόνον, θὰ ἐδημιουργῆτο μιὰ νέα Γενεά, πνευματικὰ ἀδούλωτη, καὶ γιὰ αὐτὸ δὲν ἐφίσησαν ἀμικρὰς θυσιάς, προκειμένου νὰ κρατήσουν τὸ Σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ σὲ κανονικὴ καὶ χωρίς διακοπὴν λειτουργία.

Ἀπὸ τὸ 1919 μέχρι τὸ 1937, ὁ Σύλλογος κατέβαλλεν ἀνελλιπῶς τοὺς μισθοὺς τοῦ Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ τοῦ Σχολείου, εἰς ἐπίμετρον δὲ ἀνέλαβε καὶ κάθε διδακτηριακὴν δαπάνην, προσθέσας κατὰ τὸ 1928 δύο ἀκόμη δωμάτια εἰς τὸ Διδακτήριον. Κατὰ τὸ ὥς ἄνω χρονικὸν διάστημα, ὁ Σύλλογος κατέβαλε τὸ ποσὸν τῶν 10.500 δολλαρίων, ποσὸν ἀρκετὰ σημαντικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Στὴν ἀμέσως μεταπολεμικὴν περίοδον, ὁ Σύλλογος ἐξεδῆλωση πάλιν ὅλον τοῦ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Σχολεῖον, στέλλοντας ἀρκετὴν γραφικὴν ὕλην καὶ φάρμακα κατὰ ληλα διὰ τὰ ἀποβιταμωμένα ἀπὸ τὸν πόλεμο παιδιὰ. Τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Προσωπικοῦ τὴν εἶχεν ἀναλάβει ἡ Δημαρχία τοῦ Χωριοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Βρετανικὴ Στρατιωτικὴ Διοίκησις, συνεπῶς ὁ Σύλλογος δὲν εἶχε λόγον νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν

κατὰ τὸ 1937 διακοπεῖσαν μισθοδοσίαν, λόγω τῆς «Ἰταλοποιήσεως» τότε τῶν Σχολείων.

Ἀντιμετώπισεν ὅμως ὁ Σύλλογος τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ νέου Διδακτηρίου, δεδομένου ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε, κρίνεται πλέον ὥς ἀνεπαρκὲς καὶ ἀκατάλληλον. Κατόπιν εἰσηγήσεως τῆς Διευθύνσεως καὶ τῆς Ἐφορείας τοῦ Σχολείου, κατόπιν ἀνταλλαγῆς γνωμῶν μεταξύ τοῦ Συλλόγου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν τῆς Πατρίδος μας καθὼς καὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ἀρμοδίας Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας, ἐκλεκτοῦ μας συμπολίτου κ. Κώστα Π. Μούρα, ἡ ὁλομέλεια τοῦ Συλλόγου ἐψήφισεν ὁμοφώνως τὴν εἰσφορὰν τῶν 5.000 δολλαρίων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Διδακτηρίου, εἰς τὸ ὅποιον θὰ δοθῇ τὸ ὄνομα «ΘΕΟΛΟΓΕΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ» εἰς ἀναγνώρισιν τῆς συμβολῆς τοῦ Συλλόγου εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ κατὰ τὰ ἔτη τῆς δουλείας, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ σήμερον.

Ἀλλὰ ἂν τὸ «ΘΕΟΛΟΓΕΙΟΝ» εἶναι τὸ ἐπιστέγασμα τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸ Χωριό, ὁ Σύλλογος ἔχει εἰς τὸ ἐνεργητικόν του καὶ ἄλλα ἔργα καὶ ἀγαθοεργίας διὰ τὰ ὅποια ἔχει κάθε λόγον νὰ εἶναι ὑπερήφανος. Τὸ θαυμάσιον Μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Θεολόγου, ἡ συμβολὴ τοῦ στὴν ἐκτέλεση ἔργων κοινῆς ὠφελείας, ἡ ἀποστολὴ φαρμάκων, ρουχισμοῦ μετὰ τὸν πόλεμον, ἡ διατήρησις τοῦ Κοινοτικοῦ Ἰατροῦ ἀπὸ τὸν Σ)βριο τοῦ 1951 μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1955, ἡ ἀποστολὴ χρηματικῶν ἐμβασμάτων εἰς ἀπόρους καὶ ἀναξιοπαθοῦντας συμπολίτας μας, ἡ βοήθεια εἰς πάσχοντας νοσηλευομένους, καὶ τόσαι ἄλλαι ἀγαθοεργίαι, καθιστοῦν τὸν Σύλλογον ἄξιον τῆς ἐπωνυμίας τοῦ «Ἀγαθοεργοῦ» τὴν ὁποίαν φέρει. Θὰ ἦτο παράλειψις νὰ μὴν ἀναφέρωμεν ὅτι ὁ Σύλλογος ἀνέλαβεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν δαπάνην τῆς κατασκευῆς τοῦ μαρμαρίνου εἰκονοστασίου τοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τοῦ Χωριοῦ, ἔργον τοῦ μακαρίτη καλλιτέχνη μας Μαστροπασχάλου στὴν Κωνσταντινούπολιν, πλὴν ὅμως ποτὲ δὲν ἔφθασε εἰς τὸν προορισμόν

του, διότι χάθηκε στο ταξίδι από την Πόλη πρὸς τὴν Νίσυρο, ἔγινε κατάσχεσις ἀπὸ τοὺς Τούρκους ὡς πολεμικὴ λεία... (Ἦταν ἡ ἐποχὴ τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου τότε). Ἀλλ' ὅτι δὲν ἔγινε τότε, τὸ ἔκαμεν πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια ἓνα ἐκλεκτὸν μέλος τοῦ Συλλόγου, ἓνας ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἐπιζῶντα ἱδρυτικὰ Μέλη, ὁ μέγας εὐεργέτης τῶν Νικειῶν κ. Γεώργιος Μ. Τσουκαλᾶς, ὁ ὁποῖος ἐστόλισε τὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδείων μὲ τὸ θαυμάσιο μαρμαρένιο εἰκονοστάσιον.

Ἐκτὸς τὴν βοήθεια τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸ Χωριό, ὁ Σύλλογος δὲν παρέλειψε νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς καὶ εἰς ὅσα ἐκ τῶν ἐδῶ μελῶν του, διὰ τὸν ἓνα ἢ διὰ τὸν ἄλλον λόγῳ εὐρέθησαν σὲ οἰκονομικὰς δυσχέρειες, σὲ ἀσθένειες καὶ γενικὰ σὲ πάσης φύσεως στενοχώριες. Χιλιάδες δολλάρια ἐδόθησαν ὑπὸ τύπον «ἐπιδομάτων» δι' ἀσθενεῖς ἢ ὡς μεταθανάτια ἐπιδόματα, εἰς τοὺς συγγενεῖς τῶν ἀποθανόντων μελῶν.

Εἰς ἔθνικὰς συμφορὰς καὶ εἰς θεομηνίας, ὁ Σύλλογος δὲν παρέλειψε νὰ πράξῃ εἰς

τὸ ἀκέραιον τὸ καθήκον του. Ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ 1922, οἱ σεισμοὶ τῆς Κορίνθου κατὰ τὸ 1928, τῆς Κῶ καὶ Νισύρου κατὰ τὸ 1933, τῶν Ἰονίων καὶ τῆς Σαντορίνης τελευταῖα, ἔδωσαν τὴν ἀφορμὴν νὰ ἐκδηλώσῃ ὁ Σύλλογος ὅλον τοῦ τὸ Πατριωτικὸν ἐνδιαφέρον καὶ νὰ προσφέρῃ σημαντικὰ ποσὰ ὑπὲρ τῶν παθόντων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου πολέμου, συνέβαλεν ἐνεργῶς εἰς κάθε ἐκδήλωσιν ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ἀγῶνος, καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὲρ τοῦ Ἀπελευθερωτικοῦ Κινήματος τῶν Δωδεκανησίων.

Αὕτη εἶναι σὲ λίγες γραμμὰς ἡ ἱστορία τοῦ Συλλόγου «Ἁγίος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» τῆς Ν. Ὑόρκης, ὁ ὁποῖος μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα ἀδελφὰ Νισυριακὰ Σωματεῖα, «Γνωμαγόραν», «Παναγίαν Θερμιανὴν» καὶ «Χαραυγὴν», κάμνει ὅτι ἡμπορεῖ διὰ τὴν ἀγαπητὴν μας Γενέτειραν, ἡ πρόδοδος καὶ ἡ εὐημερία τῆς ὁποίας εἶναι ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ὅλων μας.

Νέα Ὑόρκη, Ν/βριος 1957, ΓΑΒΡΙΗΛ Π. Μ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ, Γραμμ. τοῦ «Θεολόγου»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

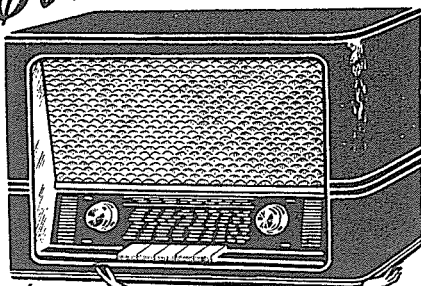
Ἡ ἐκδοτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν ἀπευθύνεται καὶ πάλιν πρὸς τοὺς συμπατριώτας μας καὶ εὐχαριστεῖ θερμῶς ὅλους ὅσους μὲ τὴν οἰκονομικὴν των ἐνίσχυσιν καὶ τὴν συνεργασίαν των, τὴν βοηθοῦν εἰς τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ περιοδικοῦ μας. Διατυπώνει θερμὴν παράκλησιν πρὸς τοὺς συμπατριώτας μας, ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐνῶ τοὺς ἀποστέλλεται ἐπὶ μήνας ἀνελλιπῶς τὸ περιοδικό μας, οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωσαν καὶ δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἀποστείλουν τὴν συνδρομὴν των. Ἡ ἐκδοτικὴ ἐπιτροπὴ εἶναι βεβαία ὅτι τοῦτο προέρχεται ἀπὸ ἀπλὴν ἀμέλειαν καὶ ὅτι εἰς ὅλους τοὺς συμπατριώτας μας εἶναι εὐπρόσδεκτα τὰ Νισυριακὰ Χρονικά.

Παρακαλοῦμεν ὅλους τοὺς συμπατριώτας μας ποὺ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν πάσης φύσεως Νισυριακὰ νέα ἀπὸ τὴν Νίσυρον, τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἑλλάδα κλπ., νὰ ἀλληλογραφοῦν μὲ τὸ περιοδικόν μας γιὰ νὰ γίνωνται δι' αὐτοῦ τὰ Νισυριακὰ νέα κτῆμα ὅλων τῶν συμπατριωτῶν μας ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὐρίσκωνται.

Παρελήφθησαν

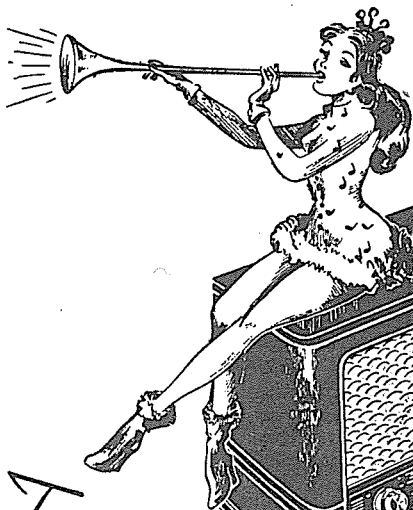
Φίρμα

ΤΑ ΞΗΡΑΣ
ΜΠΑΤΤΑΡΙΑΣ

Γερμανικά
ραδιόφωνα

BRAUN
SUPER 44B

Τό'αδυναχώνιστον
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ
ΡΕΥΜΑΤΟΣ

BRAUN
Super 44

ΕΞ ΕΠΙΠΛΟΥ ΚΑΡΥΔΙΑΣ

ΠΛΗΡΗΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ ΜΕ ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΓΕΝ. ΑΝΤ/ΠΟΣ Δ.Ι. ΒΑΛΕΤΑΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 9
ΒΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ ΤΗΛ. 33671-ΑΘΗΝΑΙ

